

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

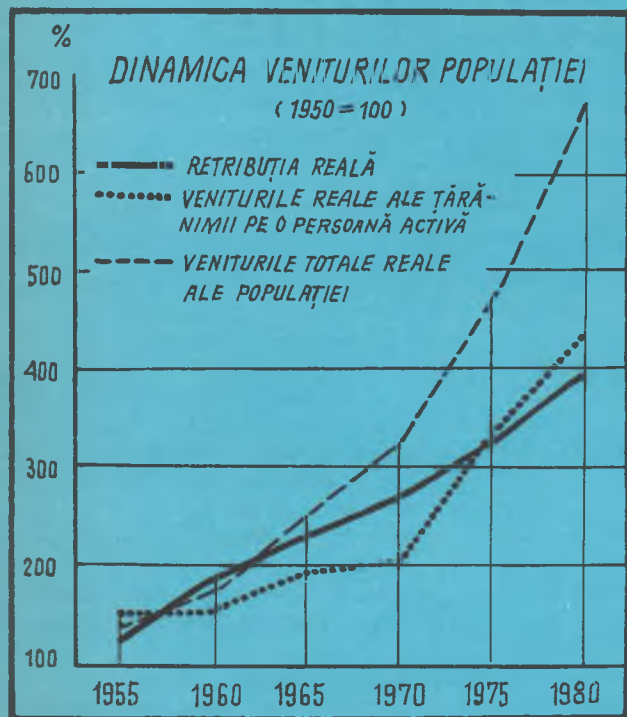

LA MULTI ANI 1977

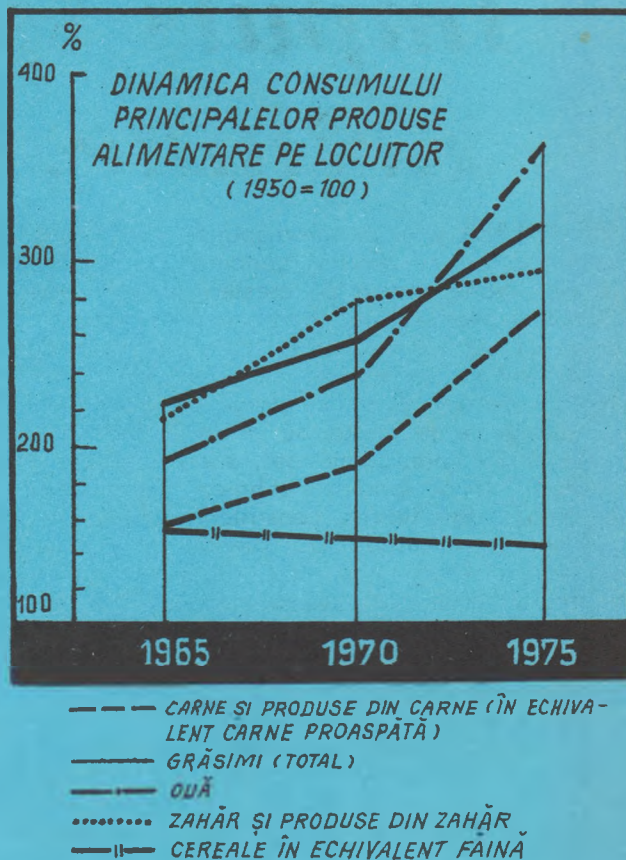
Numărul 52 ● Vineri 31 decembrie 1976

EVOLUȚIA UNOR INDICATORI AI NIVELULUI DE TRAI

Graficul nr. 1

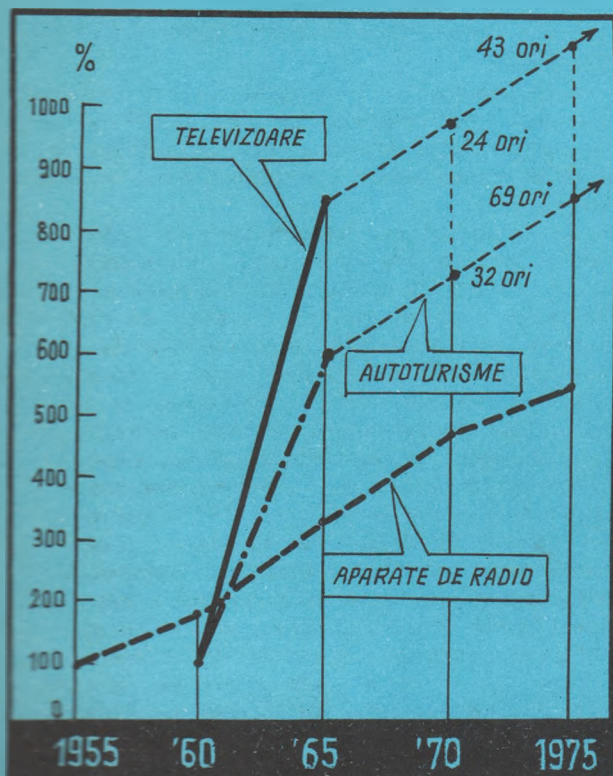

Graficul nr. 4

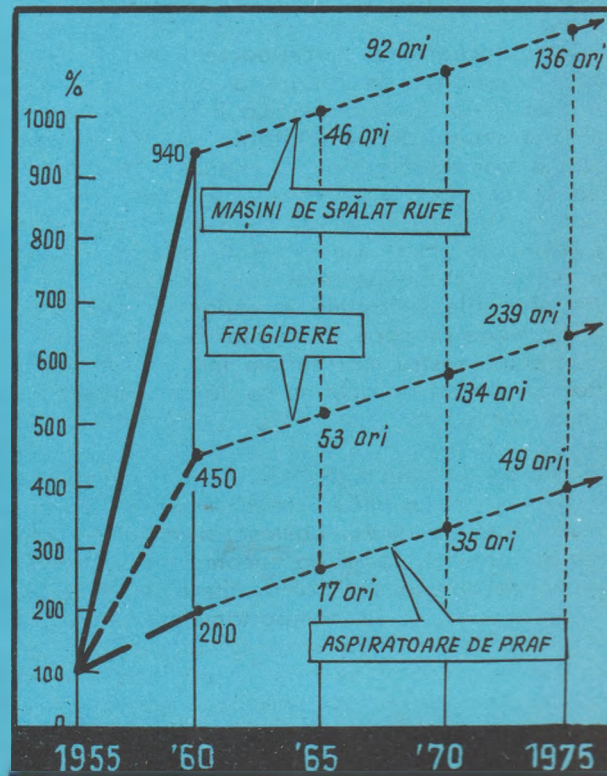

Dinamica înzestrării populației cu bunuri de folosință îndelungată (la 1 000 locuitori)

Graficul nr. 2

Graficul nr. 3

Impuls spre reflecție, acțiune, creativitate

INCHEIEREA unui an predispune întotdeauna la meditație. Un an de eforturi concretizate într-unul dintre cele mai înalte ritmuri de creștere a producției, materializate în produse de înaltă competitivitate, în noi fabrici și uzine, în locuințe și școli, într-un evident progres al nivelului de trai.

Ne-am deprins să trecem zilnic pe lângă blocuri, cartiere întregi ce se înalță, să privim la televizor cum se montează noi hale, combinate, uriașe centrale electrice, să vedem cum se înnoiește tehnica și tehnologia. Toată această activitate febrilă, constructivă a intrat în cotidian și nu ne mai surprinde. Dar dincolo de obișnuitul mod de a privi și percepe lucrurile, în bilanțul rodnic al marilor înfăptuiri ale poporului român din anul și din anii aceștia, resimțim și recunoaștem infinita capacitate de creație pe care o poate desfășura un popor liber, stăpîn pe propriul destin.

Scrutînd chipul nou, modernizat al României, progresele sale pe calea înfloririi economice ne dăm seama de uriașa forță constructivă a celor ce **își înțeleg rolul și rostul** pe acest pămînt străbun, sesizăm faptul că preocuparea perpetuă pentru perfecționare și pentru progres multilateral își are rădăcina vie în conștiința socialistă a poporului nostru, în sentimentul nemijlocit că în noi se află forța morală care ne face să devenim mai buni, mai utili, mai demni de a purta numele de oameni ai societății socialiste.

Tocmai de aceea partidul acordă o atît de mare importanță formării și modelării conștiinței socialiste a poporului, concepției sale despre lume și viață, despre locul și rostul lui în societate. Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste, plenarele C.C. din anul acesta au reliefat cu pregnanță hotărîtoarea însemnătate a procesului revoluționar de făurire a omului nou. Concepția înaintată, materialist-dialectică îl face pe om să-și dea mai bine seama de posibilitățile sale de a acționa mai precis și mai eficient, de a-și evalua munca prin cunoașterea și recunoașterea rostului și valorii ei în contextul social în care se desfășoară. Deplin pătruns de nobilele țeluri comuniste ale societății noastre, omul înțelege mai bine sensurile proprii sale activități și își cumpănește gîndurile și faptele în raport cu exigențele acesteia. El poate percepe astfel mai bine faptul că în comportamentul nostru mai sîntem încă tributari unor mentalități și moduri de acțiune ce dăinuie de secole și care nu mai corespund exigențelor prezentului și mai ales celor de viitor.

Ignorarea sau subestimarea valorii lucrurilor, irosirea materiilor și materialelor, care nu sînt inepuizabile, nepăsarea față de avutul obștesc, nesocotirea echilibrelor mediului natural, folosirea incompletă și neeficientă a timpului de muncă sînt numai cîteva din atitudinile care mai dăinuie încă, în comportamentul nostru, pe care uneori le privim cu îngăduință și care prejudiciază munca fiecăruia și eficiența activității generale. Inadecvarea unor aspecte ale comportamentului nostru cu realitățile și exigențele de viitor fac necesară intensificarea acți-

vității instructiv-educative și în același timp sporirea rolului autoexigenței și autocontrolului.

Exigență pentru raționalitate economică

REFLECTÎND asupra marilor acțiuni declanșate de partid în anul care s-a scurs, observăm că toate s-au caracterizat printr-o înaltă și imperioasă exigență pentru raționalitate economică.

● Maximă raționalitate și economicitate în proiectarea noilor investiții, alegerea unor soluții constructive cu optimă funcționalitate, pentru reducerea volumului construcțiilor, utilizarea unor materiale eficiente, diminuarea consumului de materii prime.

● Exigență pentru reducerea cheltuielilor materiale în procesul de producție, pentru economisirea și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, utilizarea în mai mare măsură și cu rezultate superioare a deșeurilor.

● Stringente exigențe pentru chibzuita utilizare a tuturor resurselor energetice, pentru sporirea randamentului utilizării acestora, pentru eliminarea pierderilor în transport și înlăturarea oricărei posibilități de irosire și risipă.

● Exigențe înalte pentru raționala utilizare a superei resurse — forța de muncă: mai temeinica fundamentare a programelor de creștere a productivității muncii, folosirea chibzuită a timpului de muncă, reducerea volumului lucrărilor auxiliare prin mecanizarea transportului intern în uzine și prin folosirea metodelor și mijloacelor moderne de depozitare, continua perfecționare a calificării forței de muncă.

În toate aceste domenii, ca și în altele, partidul nostru, secretarul general, au organizat ample consfătuiri cu specialiștii în scopul definirii priorităților, al stabilirii responsabilităților și al impulsării inițiativei maselor largi de oameni ai muncii.

Ar fi greu de enumerat aici importante realizări dobîndite de pe acum în aceste domenii hotărîtoare și perspectivele ce se pot desprinde din continuarea acțiunilor de revizuire a proiectelor de investiții, de reanalizare a consumurilor, de investigare a soluțiilor de optimizare a întregii activități productive. Ele se concretizează în utilizarea mai rațională a milioane de metri pătrați de suprafețe de producție, în mari cantități de materiale de construcții și alte materii prime economisite, în valorificarea lor superioară, în accelerarea creșterii productivității muncii. Ilustrativă în acest sens a fost recenta analiză întreprinsă de conducerea partidului în cadrul expoziției consacrată noutăților în domeniul construcțiilor și materialelor de construcții, în care au fost prezentate proiectele specialiștilor pentru creșterea eficienței activității în domeniul construcțiilor industriale, agrozootehnice, pentru transporturi și al celor social-culturale. Pe baza analizei de fond și reproiectării produselor cu gabarite nejustificat de mari au fost realizate produse moderne,

cu consumuri diminuate de materiale, la costuri de producție mai mici și cu procedee tehnologice simplificate, ce asigură rapiditate în execuție și calitate mai bună a lucrărilor. O gamă vastă de materiale și soluții constructive, ca folosirea fișilor ceramice de dimensiuni mari, a betonului celular autoclavizat, a altor materiale ușoare ce reduc consumul de metal, a prefabricatelor, numeroase și ingenioase soluții tehnologice și produse noi apte să asigure sporirea eficienței construcțiilor au demonstrat că resursele de inventivitate ale specialiștilor și muncitorilor noștri pot fi valorificate mai deplin. Această amplă acțiune de autocontrol și exigență pentru raționalitate economică a dezvăluit faptul că ne putem mândri cu ceea ce am realizat, dar că este necesar să ne pătrundem de ideea că se poate și mai bine. Ea a stimulat preocuparea pentru perfecționare, pentru depășirea rutinei și abordarea cu maximă exigență și vigoare a problemelor optimului economic și social. Ea a dat un nou imbold spiritului de inventivitate al poporului nostru.

Creativitate — progres

SUFLUL CREATOR imprimat de ultimele Congrese ale partidului care au fundamentat o concepție novatoare despre civilizația socialistă, despre societatea socialistă multilateral dezvoltată a impulsionat și inspirat eforturile inventive ale poporului nostru, i-a întărit încrederea în propriile forțe, în aptitudinea sa de a se autodepăși și de a-și făuri o viață nouă. Sistemul socialist de valori permite omului să se realizeze și să se lumineze, să-și îndeplinească personalitatea și să contribuie la înflorirea civilizației socialiste pe pământul României.

Valențele teoretice și practice ale conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată sînt imense. Această contribuție inestimabilă a partidului nostru, a secretarului general la dezvoltarea marxismului în condițiile zilelor noastre și ale României socialiste a imprimat forță impetuoasă, coerență, raționalitate economică și finalitate umană excepțională întregii activități economico-sociale. **Ideea de multilateralitate sistemică** a condus la dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, la crearea de condiții echitabile pentru toți, a declanșat elaborarea și înlăturarea unor programe coerente de sistematizare a orașelor și satelor țării.

Spiritului creator al partidului nostru îi datorăm și conceptul — încărcat de semnificații și de putere de influențare — **de integrare** a cercetării și învățămîntului cu producția. Integrarea științei și învățămîntului cu producția, fertilizează eforturile creatoare ale întregului popor în munca luminată de cunoașterea științifică, progresele atât de rapide ale științei și tehnicii zilelor noastre, ea este soluția optimă de impulsionare a progresului economico-social al țării noastre, de scoatere a ei din stadiul de înapoiere moștenit și de propulsare pe căile civilizației comuniste.

O altă trăsătură caracteristică a consecvenței politicii creatoare a partidului nostru este ampla **perspectivă** cu care abordează atât problemele curente ale construcției socialiste, cit și cele ale trecerii la făurirea societății comuniste în țara noastră, problemele organizării activității cotidiene și problemele relațiilor internaționale ale statului. Militînd pentru înflorirea unei civilizații socialiste înaintate pe pământul României, partidul conduce politica de pace a statului nostru, politica sa de întărire a legăturilor frățești cu statele socialiste, de înțelegere,

colaborare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare și de conlucrare pașnică cu toate statele lumii indiferent de orînduirea lor socială.

Bucuria noului mod de viață

ASIGURAREA bucuriei unui mod de trai civilizat, a unei vieți libere și a posibilității de a munci creator pentru împlinirea propriei personalități și pentru progresul societății socialiste constituie finalitatea umană a creșterii în ritm susținut a economiei românești. Creșterea de 21 de ori — în perioada 1950-1975 a producției industriale a țării a condus la sporirea numărului personalului din economie de trei ori, la creșterea continuă a veniturilor oamenilor muncii de la orașe și sate în condițiile unei remarcabile stabilități a prețurilor. Condițiile de locuit, de instruire și ocrotire a sănătății, îmbunătățirea aprovizionării populației au constituit preocupări continue ale partidului și statului nostru. În acest an au fost adoptate ample Programe de măsuri pentru îmbunătățirea aprovizionării populației cu bunuri de consum, Programe pentru dezvoltarea, extinderea și modernizarea serviciilor, Programe de perfecționare a organizării și de extindere a instituțiilor de ocrotire a sănătății etc., etc. Concepute pe o perioadă îndelungată, cu priorități și exigențe deosebite, aceste programe au început să fie de îndată transpuse în viață, astfel că, încă în anul acesta, s-au realizat remarcabile creșteri ale desface-riilor de bunuri de consum, extinderi ale rețelei comerciale și de servicii în orașe și sate, au fost construite numeroase așezăminte social-culturale.

Împlinirea idealurilor etice comuniste de echitate este urmărită cu consecvență de partidul nostru. Măsuri menite să apropie munca fizică de munca intelectuală, ample acțiuni ce conduc la atenuarea diferențelor dintre sat și oraș, măsuri de integrare, de modernizare a agriculturii, de sistematizare a teritoriului și ridicarea gradului de dotare urbanistică a satelor sînt în plină desfășurare. Recenta sesiune a Marii Adunări Naționale a adoptat noi legi menite să asigure progresul agriculturii socialiste: Legea retribuiri muncii în unitățile agricole cooperatiste, Legea privind organizarea producției de legume și cartofi etc., etc. De asemenea, au fost adoptate măsuri privind îmbunătățirea organizării, creșterea și diversificarea consiliilor intercooperatiste menite să asigure o dezvoltare complexă și unitară comunelor și satelor țării.

EFORTUL de un an întreg al poporului a imprimat trăsături noi chipului țării a creat bogății materiale și spirituale a căror evaluare cifrică umple coloanele bilanțurilor de sfîrșit de an. Sînt cifre ce ne umplu inima de mîndrie patriotică și satisfacție. Sînt cifre ale căror efecte materiale directe le resimțim cu toții în condițiile traiului zilnic, radical îmbunătățite față de cele din anii înlăturării Republicii. Sînt, în același timp, cifre pe care le comparăm — nu numai cu trecutul, ci și cu performanțele de eficacitate ale altor țări — mai dezvoltate din punct de vedere economic — ceea ce ne dă noi imbolduri spre realism, creativitate, spre exigență pentru valorificarea superioară a experienței dobîndite pînă acum. Scrutînd cu luciditate drumul parcurs resimțim mai profund nesfîrșita putere de creație a poporului nostru strîns unit în jurul partidului, impetuosul său elan constructiv, inepuizabila sa forță de dănuire pe milenarele meleaguri românești pe care se ivesc azi zorii comunismului.

dr. Maria D. POPESCU

SENSURILE CONTEMPORANE ALE INDEPENDENȚEI

„1877“ NE TRIMITE ÎNAPOI la rădăcinile de istorie ale luptei pentru libertate și suveranitate, ne aduce în contemporaneitate pentru a pătrunde mai adânc sensurile actuale și de viitor ale independenței.

Independența este o „categorie“ istorică al cărui sens a evoluat în epocile modernă și contemporană. Pentru multe popoare ale lumii ea s-a identificat cu libertatea poporului de a trăi și a crea fără asuprirea altor popoare, nu numai în ultimele două-trei secole, ci de când se știu viețuind pe pământ.

Existența poporului român se întrepătrunde în modul cel mai intim cu atributul independenței naționale. Ne-am născut cu acest nobil atribut și s-a întipărit pentru totdeauna în ființa neamului. Nu am cunoscut prea multe epoci de liniște spre a dura satele și drumurile și legile pământului sau pe acelea scrise ale cnezatelor și voievodatelor. Le-am durat adânc pe toate și au înflorit în spatele scuturilor, cu riuri de sânge, siguri că libertatea poporului este drumul cel mai de preț.

Legitimitatea libertății și independenței noastre

ROMÂNII, pe aceste pământuri, ale lor, cu oamenii lor din totdeauna, știuți aici din buni și străbuni, s-au născut și au crescut cu simțămîntul dreptei stăpîniri a celor mai frumoase locuri din lume pentru ei, cuprinse în coroana Carpaților, întinse pe cîmpiile din jurul lor, pînă la Mare și Dunăre. Pe acest spațiu au trăit preromânii traci, daci și daco-romani și s-au clădit civilizațiile autohtone, în care au înflorit regatele lui Dromichete, Burebista și Decebal, cu locuitorii lor plămădiți aici, știuți aici, harnici și viteji aici și înmormîntați aici, în acest pământ pe care îl simțim de milenii ca parte din ființa noastră.

Sînt puține țări în lume care, timp de peste două mii de ani, și-au păstrat, în linii principale, conturul pe care au viețuit cu o permanență impresionantă — pe care Programul P.C.R. o subliniază cu pregnanță — începînd de la nașterea poporului român în acest spațiu și persistînd în pofida numeroaselor vicisitudini.

Tăvălugurile de populații nomade care s-au abătut peste această poartă de istorie nu au distrus poporul român. Acesta a supraviețuit ieșind întărit la începutul mileniului doi, cu voievodate și state feudale independente. Este concluzia pe care o relevă cei o mie de ani de la „retragerea“ romană și pînă la ultimul val migrator în secolul XIII: am fost atît de prezenți între hotarele anticei Dacii, atît de mulți și de puternici în această arie, încît am creat asemenea state feudale în cele trei țări române, în stare a ridica una din cele mai rezistente bariere ale Europei împotriva imperiului otoman.

Istoria luptei pentru independență este un adevărat imn de cinstire a unui popor brav care pînă în evul modern, timp de peste o jumătate de mileniu, a știut să țină piept colosului otoman, jertfind incalculabile vieți și bunuri ale civilizației. Evul mediului românesc a fost o dramatică simfonie istorică reflectînd tot ce a fost capabil să jertfească un popor spre apărarea libertății sale. Cronicile despre luptele noastre și lăcașurile noastre de cultură sau de rugă, poeziile, baladele și legendele noastre, capitalele, tirgurile și satele noastre s-au modelat cu însemnele libertății și independenței adînc încrustate.

Între răscoalele transilvane de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și cucerirea independenței de stat în 1877 se întinde un secol de mare densitate istorică pentru libertatea națională, în care 1821 și 1848 au deschis marile orizonturi ale independenței. În această epocă s-a dezvoltat puternica și via conștientizare a unui neam care își afirmă entitatea la confluența intereselor rapace ale celor mai mari imperii europene — habsburgic, otoman și țarist.

Independența României cucerită în 1877 a fost o continuare a luptelor eliberatoare de veacuri și suma năzuințelor de unitate națională pe care revoluția de la 1848 le-a ridicat la rang de program al renașterii poporului român, iar Unirea de la 1918 le-a dat împlinire.

Am luptat, am suferit, cum puține popoare au suferit înfruntînd cotropitorii, ne-am menținut și am învins spre a ne clădi țara în libertate, stăpîni la noi, fără a stînjeți sau rivni hotarele altor popoare. Am aspirat la rînduiești mai bune în propria țară, dar așa cum spunea Bălcescu, „libertatea dinlăuntru... este peste putință a dobîndi fără libertatea dinafară, libertatea de sub dominația străină“.

„Revoluția pentru independență“, cerută în 1848 arăta cît de acută era și cîte de mult ne era necesară libertatea națională spre a putea pași în era modernă de progres social, economic și a ieși din colbul feudal.

Va fi surprins pe mulți străini entuziasmul, „Unirii în cuget și-n simțiri“ și tenacitatea cu care românii, înfruntînd ostilitatea unor mari puteri, au procedat la unirea principatelor în 1859; la fel și vitejia diviziilor române în 1877, împreună cu armata rusă, pentru înfrîngerea otomanilor în Peninsula Balcanică. Acestea grăiau despre ce este capabil un popor spre a fi liber. „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare — declara solemn în parlamentul României Mihail Kogălniceanu. Voiam să fim independenți pentru că voiam să trăim viața noastră proprie, pentru că nu voiam să răspundem pentru greșelile altora“. În zonele adînci ale conștiinței noastre, după un veac, parcă îl auzim pe Kogălniceanu exprimîndu-ne vrerea de azi!

Pentru români independența este esențialul. Este totul. A probat-o întreaga istorie, pe care tomurile de scrieri nu au putut-o cuprinde încă în toată bogăția și măreția ei.

Valori sporite a dobîndit sensul independenței și unității naționale, odată cu intrarea în scena istoriei a clasei muncitoare. Spre cînstea mișcării noastre muncitorești, de la începuturile sale, aceasta s-a identificat cu lupta de eliberare socială, pentru democrație, independență și unire deplină.

Independența cucerită acum un secol, trebuia desăvîrșită, neamputată de ingerințe brutale, jafuri monopoliste și sfîrtecări din trupul țării. Pentru aceasta tot ce a fost înaintat în patria noastră a gîndit și chibzuit căile de ridicare a poporului pe acele trepte de dezvoltare de unde să se poată afirma în toată plenitudinea capacității milioanele de harnici și cinstiți locuitori ai României.

Întregirea țării în 1918, creșterea în 1921 a Partidului revoluției, mișcarea antifascistă, lupta pentru o reală independență națională, sînt temelii solide pe care s-a înălțat unul din cele mai mari monumente ale independenței și propășirii României — insurecția eliberatoare din august 1944, cu lărga sa deschidere spre epoca democrației și socialismului.

Contraforturile socialiste ale independenței naționale

POPORUL ROMÂN a știut în momente decisive pentru existența și viitorul lui, să realizeze supreme încordări ale energiei patriotice, populare. Cutezător ferm și sigur pe drepturile sale istorice și-a impus voința unității și independenței naționale, zădărniciind multe planuri, cotropitoare, agresive și mai puțin agresive.

O asemenea încordare de energii populare a reprezentat-o momentul insurecției naționale antifasciste și antiimperialiste. În august 1944 România s-a salvat. Răspunderea națională pentru salvarea independenței patriei și-a asumat-o cel mai democratic și revoluționar partid — Partidul Comunist Român.

August 1944 a dat noi sensuri independenței României implantând-o în granitul democrației, al contopirii maselor cu țelurile revoluționare pentru transformarea radicală a societății.

Independența se așeza pe temelii mereu mai trainice, an de an, pe măsura succeselor revoluției și înaintării în construcția socialismului. Cumulind tot ce au sedimentat generațiile trecute pentru libertatea și unitatea națională, revoluția populară și socialismul au ridicat independența la rang suprem între principalele atribute ale politicii Partidului Comunist Român.

De la lozincă P.C.R. „Totul pentru front! Totul pentru victorie!” sub care poporul întreg era chemat să-și dea contribuția la zdrobirea Germaniei hitleriste, cu cei peste o jumătate de milion de ostași pe frontul antihitlerist și pînă la Conferința de pace în 1947 — este concentrată o epocă de neconținută bătaie pentru respectarea drepturilor suverane ale poporului român și afirmarea independenței naționale în noua configurație postbelică. Nu a fost ușor. Sacrificiile au fost mari din partea poporului, zeci și zeci de mii de eroi căzuți pe front, cu alte zeci și zeci de mii răpuși de foamete în anii de cumplită secetă, cu o națiune întreagă supusă presiunii puterilor imperialiste, care nu se împăcau cu pierderea din hinterlandul lor a unei țări atât de bogate.

Bogăția României trebuia să intre cu adevărat în stăpînire-poporului. Aceasta era aspirația cea mai înaltă a poporului și era decizia fermă a Partidului Comunist Român, care înfrătea luarea în stăpînire de către masele muncitoare a bo-

gățiilor, a economiei țării cu sensurile contemporane ale independenței reale.

Cele mai luminate, cutezătoare, revoluționare minți ale poporului nostru au arătat deschis, ferm, că altul trebuie să fie drumul evoluției istoriei României. Comuniștii au desfășurat planurile programului revoluției, radical diferit de al tuturor programelor politice burgheze, afirmind că salvarea țării, libertatea, țaria și dezvoltarea sa pe toate planurile, se va putea înfăptui, nu prin burghezie și capitalism, nu prin structura existentă a claselor și vechea alcătuire economică, nu prin modelul capitalist, ci prin clasa direct producătoare, prin puterea muncitorimii și dirijarea economiei țării în interesul maselor, prin socialism. Aceasta era viziunea despre reala independență a Partidului Comunist Român, cînd a trecut la cîrma destinului poporului. Tot ce a avut mai bun, mai înaintat ca gîndire, concepție, această națiune, pentru găsirea căilor de afirmare a virtuților poporului nostru, s-a concentrat începînd cu revoluția socialistă în direcția deschiderii acelor porți de istorie, pe care intrînd a putut fi el însuși, cu trăsăturile sale, cu independența sa și cu aspirațiile sale, bine cumpănite, într-o lume cuprinsă de mari și radicale prefaceri.

Sintem depozitarii unei experiențe pline de învățămînte pentru ceea ce înseamnă lupta pentru independență, pentru consolidarea sa, pentru a o face să fie reală și verigă principală în stare să tragă după sine o dezvoltare impetuoasă a economiei, culturii, democrației, a nivelului de trai, în genere a unei civilizații superioare. La rîndul său această dezvoltare constituie contraforturi ale independenței.

Atașamentul neclintit al poporului la cauza independenței și suveranității are firesc adncimi, cu izvoare „în zilele veacurilor”, cînd pierderea libertății era tot una cu pierrea ca neam, iar lipsa unității țării era terenul cel mai potrivit pentru subjugarea poporului. Acest atașament dobîndește valori noi și înălțimi odată cu ieșirea României la limanurile istoriei, cînd ceeziunea de țeluri, data de partidul conducător, a unui popor de peste douăzeci de milioane, și-a găsit expresia în Programul dezvoltării patriei pe noi culmi de civilizație și progres.

Independența în contemporaneitatea noastră are sensuri superioare, situîndu-se ca forță de propulsie a națiunii socialiste, suverane, în aria statelor socialiste, a popoarelor eliberate, a țărilor care acționează într-o largă solidaritate internațională. O Românie independentă și puternic dezvoltată economic reprezintă un suport din cele mai sigure ale internaționalismului socialist și o forță reală a luptei tuturor popoarelor împotriva imperialismului, a nedreptei ordini internaționale impusă de marile

Dorobant
(reproducere după
o pictură de N. Vermont)

Scufundarea vasului inamic Luftigelil de către flotila română de Dunăre
(reproducere după o acuarelă de D. Știubei)

puteri, pentru o intensă colaborare între toate statele în scopul afirmării energiilor creatoare ale fiecărui popor și dezvoltării, în pace, a civilizației lumii.

Programul P.C.R. relevând dominantă politica externă a României socialiste, precizează o conduită fermă: „La baza relațiilor internaționale ale României vom așeza neabătut principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc”. Sub acest crez subliniat în toate principalele documente ale conducerii partidului nostru, în toate cuvintele tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, independența se înscrie ca o componentă fundamentală a politicii națiunii noastre socialiste. Ea este organic întrepătrunsă cu imperioase obiective pentru viitorul popoarelor fără de care nici socialismul nu și-ar realiza substanța și nici dezvoltarea generală, în bună înțelegere a popoarelor, nu ar fi posibilă.

„Experiența istorică demonstrează că o conlucrare trainică nu se poate realiza decât pe baza deplinei egalități între națiuni și state, a respectării intereselor naționale ale fiecărui popor”, se arată în Programul P.C.R. Nesocotirea independenței și suveranității naționale, negarea rolului națiunii în etapa contemporană, tendința de frinare a avântului creator, novator al popoarelor, se izbesc de lupta impetuoasă de afirmare eliberatoare și democratică a popoarelor.

Națiunea, al cărei început pe scena istoriei se situează în ultimele două secole, se află în etapa generalizării sale pe plan mondial. Etapa capitalistă a națiunilor a fost etapa primară. Maturizarea națiunilor se va afirma în condițiile dezvoltării egale, libere, suverane, independente a tuturor și în diversitatea de particularități care le aparține. Prin schimburi, colaborări, interferențe, între națiuni independente se va ajunge la un salt epocal al civilizației omenirii. În concepția Partidului Comunist Român, un asemenea viitor al civilizației aparține socialismului, națiunilor de tip socialist. Până la aceste culmi, se arată în Programul P.C.R., „aflat în perioada construcției socialiste cit și în societatea comunistă, pentru multă vreme națiunea și statul național au de jucat un rol de mare însemnătate. În această perioadă istorică de dezvoltare a societății omenestii pe o treaptă superioară, întărirea națiunii și a stărilor naționale independente constituie o necesitate logică, obiectivă. acesta este un factor primordial al făuririi un succes a socialismului și comunismului”.

La un veac de la cucerirea independenței de stat a României, poporul nostru, prin cele mai înaintate forțe progresiste, democratice, revoluționare, a dezvoltat conceptul teoretic despre independență întim desprins din practica eforturilor, a luptei, etapă cu etapă, pentru a ajunge la sensurile contemporane ale independenței oglindite în tot ce s-a construit în România, în tot ce se construiește în faza socialismului multilateral dezvoltat și în tot ceea ce Programul jalonează pînă la începutul noului mileniu.

„Să trăim viața noastră proprie”

A FI STĂPIN în casa proprie, a o gospodări azi cu bune roade și mâini mai bune, este un imperativ al contemporaneității și al viitorului, dar este și un învățămînt al trecutului pe care îl includem în tot ce făurim și vom făuri ca o țară independentă, ale cărei creații se adaugă tezaurului de civilizație al omenirii.

La un veac de la cucerirea independenței, apar profetice cuvintele marelui bărbat al neamului, Mihail Kogălniceanu, care la 9 mai 1877 arăta de ce „voiam să fim independenți și voiam să trăim viața noastră proprie”.

Întîmpinăm o sută de ani de la cucerirea independenței cu simțămîntul profund al recunoștinței față de strămoșii care, cu sacrificii și jertfe uriașe, au apărat ființa națională a poporului, au purtat steagul luptei pentru libertate, neafirmare, pentru dreptate națională și socială. Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** cerea, la Congresul educației politice și al culturii socialiste, „să sădim în conștiința oamenilor sentimentul răsunătorii față de moștenirea înaintașilor; al hotărîrii de a duce mai departe, în noile condiții istorice, făclia progresului și civilizației pe pămîntul României”.

Esența patriotismului, a devotamentului pentru independența țării stă în dezvoltarea unei Românie socialiste, pe trepte superioare de civilizație — și — respinge orice asociere cu întărirea sa pe seama altor popoare, a hotarelor altor state. Hege-

Asaltul redutei Bucova

monismul a fost și este cu totul străin virtuților patriotice trecute și contemporane ale poporului român, întrucît, după cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, „A fi patriot înseamnă a respecta sentimentele naționale ale altor popoare, libertatea și independența lor”.

Partidul Comunist Român leagă organic promovarea principiului independenței și suveranității fiecărei națiuni de lichidarea subdezvoltării, a marilor decalaje de nivele. Noua ordine internațională pentru înfăptuirea căreia militează cu consecvență România socialistă reprezintă nu numai necesitatea lichidării raporturilor de inegalitate, ci și a dominației prin felurite forme, a încălcării brutale sau rafinate a independenței naționale, știind că numai respectîndu-se interesele fiecărei națiuni se pot crea condiții pentru stabilirea unor relații cu adevărat libere între state, se poate realiza o tot mai mare apropiere între ele.

Independența tuturor statelor mici, mijlocii și mari, respectarea suveranității statelor, indiferent de întindere și forță economică sau militară, constituie atribute sine qua non ale unei lumi a păcii și a avîntului de creație și prosperitate al fiecărui popor în parte și al civilizației întregii planete.

Afirmarea independenței și suveranității popoarelor cunoaște în epoca noastră impactul dar cu politica imperialistă, hegemonică, de dominație, de subordonare economică, de amputare a libertății naționale, menite a menține ordinea vetus: a. refuzată de istoria contemporană și ascensiunea popoarelor lumii spre o nouă eră de civilizație și progres.

Exprimînd poziția cu care se înscrie România socialistă în rezolvarea marilor probleme ale lumii, pentru un viitor de prosperitate al tuturor popoarelor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că trebuie să facem totul „pentru ca minunatele cuceriri ale științei și cunoașterii umane să servească progresului, bunăstării și civilizației popoarelor, cauzei păcii și fericirii oamenilor pe pămînt. Astfel vom asigura promovarea unor relații noi, a unui umanism nou, care să asigure popoarelor posibilitatea de a-și afirma multilateral geniul și forțele creatoare într-un climat de prietenie și colaborare”.

Independența în contemporaneitatea noastră, cu deschideri pentru viitor este însăși condiția progresului omenirii; ceea ce nu mai este o problemă doar de statut național al unei țări sau alteia. Independența este principiul fundamental al raporturilor dintre toate țările pe magistrala unei civilizații superioare.

prof. dr. docent Titu GEORGESCU

TREPTELE ÎMPLINIRII

DEȘI convențională, împărțirea timpului în segmente, fizic egale, ale anilor, este încărcată de semnificații majore. Colectivitățile sociale, ca și individul uman, atribuie fiecărui an care a trecut un sens anume irepetabil, și leagă de fiecare an ce se profilează la orizont o speranță nouă.

Împletirea aspirațiilor și satisfacțiilor sociale, colective cu cele individuale, personale este specifică tipului nostru de societate, tipului nostru de gândire umanist-socialistă. Iată de ce la finele unui an — primul din noul cincinal — și în pragul noului an, fiecare om care trăiește și gindește în spațiul nostru social și politic își va plimba privirea de la trecutul apropiat spre viitor și va avea sentimentul că, împreună cu întreaga comunitate națională, urcă pe TREPTELE ÎMPLINIRII.

„Vom face bine dacă la acest nou hotar convențional între ani, primul gând îl vom îndrepta spre acela care în 1976 a împlinit vârsta de 55 de ani — Partidul Comunist Român, de existența și activitatea căruia se leagă destinul socialist al poporului român, înflorirea economică, socială și culturală a țării, neatarnarea și imensul prestigiu internațional dobândite de România socialistă. Moștenitor legitim și continuator nemijlocit al unor glorioase tradiții de luptă revoluționară, de eliberare națională și socială, Partidul comunist a devenit ctitor de viitor. El a captat și pus în mișcare uriașele energii creative ale națiunii, i-a dat încrederea și certitudinea în capacitatea ei de a sfârșii orînduirea „cea crudă și nedreaptă”, de a începe construirea unei lumi noi în care munca și cei ce muncesc sint valoarea supremă a societății, iar echitatea și dreptatea socială au devenit politică de stat.

Partidul Comunist Român este acel cap luminat și acea inimă fierbinte care conduce cu clarviziune întregul popor pe TREPTELE ÎMPLINIRII.

„Vom proceda bine dacă un gând, încărcat cu recunoștință, îl vom îndrepta spre acea clasă și forță socială revoluționară care este clasa muncitoare ale cărei calități umane, unite cu ideologia partidului comunist, au zămislit încă înainte de revoluție, în proporție de masă, în timpul revoluției și construcției socialiste, acel prototip uman, numit azi, în mod curent omul nou, harnic și modest, dirz și cinstit, intransigent și omenos, productiv și disciplinat, conștient și activ, setos de cunoaștere, cultură și adevăr, de frumos nu numai artistic, ci și social, pătruns de spiritul solidarității și responsabilității sociale, descătușat de tenebrele individualismului, sincer cu sine și cu semenii, tonic și serios, devotat cauzei socialismului, patriot și internaționalist autentic. Sint trăsături specifice de psihologie umană, de psihologie socială și politică ce caracterizează clasa conducătoare a societății noastre socialiste, ce iradiază psihologia întregii noastre națiuni formată azi

numai din clase și pături sociale de oameni ai muncii.

Prin ponderea ei hotăritoare, nu numai în producția materială, dar și în întreaga viață politică și socială, clasa muncitoare reprezintă, sub conducerea partidului, acea forță motrice care ridică întreaga națiune pe TREPTELE ÎMPLINIRII.

„Va fi drept să îndreptăm gândurile noastre spre acea clasă, odinioară împilată și adesea răzvrătită cum a fost în 1907, care este țărănimea, devenită azi o clasă nouă, socialistă, aliata de nădejde a clasei muncitoare, producătoare nu numai de bunuri materiale de importanță vitală pentru întreaga națiune, dar și de nestemate culturale, de valori morale neperisabile. Ridică pe treptele demnității și puterii, angajată plenar pe drumul înnoirilor structurale, al modernizării socialiste, țărănimea urcă, umăr la umăr cu clasa muncitoare, TREPTELE ÎMPLINIRII.

„Vom proceda bine dacă, la hotar de an nou, din cincinal nou — cincinal al revoluției științifico-tehnice — un gând îl vom îndrepta spre intelectualitatea socialistă, zămislită azi din rîndurile clasei muncitoare și ale țărâni-mii, luminată de ideile și idealurile socialismului multilateral dezvoltat, participantă activă la întreaga ctitorie materială și spirituală din toate colțurile pămîntului românesc. Ingineri și economiști, învățători, profesori, oameni de știință, scriitori și medici, artiști, contopiți cu întregul popor își pun cunoștințele și talentele în slujba progresului economico-social și cultural al patriei, contribuie, sub conducerea partidului, la opera migăloasă de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste, revoluționare a maselor, poartă mesajul intenționat și spiritual creator al poporului român departe peste fruntarii.

Intelectualitatea României socialiste — căreia partidul îi atribuie un rol atât de important în toate sectoarele marelui șantier al construcției materiale și al reconstrucției spirituale și morale pe fundamente socialiste și, în viitor, comuniste — urcă, împreună cu întregul popor, TREPTELE ÎMPLINIRII.

Toți cei ce trăiesc și muncesc pe cuprinsul patriei noastre socialiste, indiferent de naționalitate, se bucură de deplină egalitate în drepturi în toate domeniile vieții economico-sociale, politice și culturale, sint, în mod firesc, solidari și uniți în opera vastă, de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate. Toți membrii societății noastre, fără deosebire de naționalitate, se bucură de același statut politic, civic, juridic, economic și cultural. Discriminările de orice fel au fost pentru todeauna abolite. Zidurile închistării naționale și cezurile naționalismului soviet au fost îndepărtate. Comuniunea și comunitatea de viață socială, cooperarea frățească și întru-jutorarea torărească sint caracteristici dominante ale relațiilor dintre poporul român și naționalitățile conlo-

cuitoare. Cot la cot cu oamenii muncii români, cei aparținînd naționalităților conlocuitoare își aduc valoroasa contribuție la înflorirea patriei comune, urcă astfel TREPTELE ÎMPLINIRII.

Schimbul de mîine al țării, generația tinărară, împletește tot mai strîns învătătura cu munca productivă, însușindu-și calitățile spiritului muncitoresc. Educat în spiritul patriotismului creator, prin muncă și pentru muncă și viață socială și politică activă, militantă, tineretul este prin definiție constructor de viitor, la nivelul experienței și cunoașterii contemporane — atras irezistibil de valorile umanist-socialiste ale personalității multilateral dezvoltate într-o societate clădită de oameni pentru oameni. Călăuzit cu dragoste părintească de partid, tineretul urcă, cu pas vioi, TREPTELE ÎMPLINIRII.

În tezaurul de valori al țării, în frumusețea și în curățenia ei sufletească, în zîmbetul, sănătatea și seninătatea copiilor, în armonia vieții de familie și în opera de conducere și reinnoire socială găsim, cristal cu cristal, hărnicia și priceperea, derotamentul și creativitatea, inteligența și sensibilitatea milioanele de femei. Condiția și statutul femeii, în proces de radicală schimbare, umanizează întregul sistem de raporturi sociale, validează societatea socialistă ca o veritabilă societate a egalității în drepturi și datorii, a echității sociale. Dezvoltarea economico-socială și culturală a țării, impetuoasă în ultimul deceniu sub impulsul politicii economice a partidului, este rezultat și al contribuției maselor de femei, asigurînd în același timp condiții materiale și climatul tot mai favorabil afirmării plene a femeilor în toate sferile activității sociale. Iată de ce putem spune că în condițiile societății noastre socialiste, umăr la umăr cu bărbatul, femeia urcă TREPTELE ÎMPLINIRII.

Viața și munca întregii noastre națiuni este călăuzită pe treptele împlinirii de luminoasele idei cuprinse în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Obiectivele acestui program se realizează printr-un gigantic efort, cincinal cu cincinal, an de an, Socialismul și comunismul, respectiv modul de trai, tipul de civilizație socialist și comunist nu sint „un dar de anul nou”, ci rodul unei munci extraordinare de tenace în care se cer angajate toate forțele active ale națiunii, rezultatul depășirii, pas cu pas, a neajunsurilor și contradicțiilor, al ridicării continue a pregătirii profesionale și politice a maselor, căci noua societate nu poate învinge vechiul decît printr-o luptă deplin conștientă, prin spirit revoluționar neadormit.

În zi de lucru, ca și în zi de sărbătoare, trebuie să ne gîndim că, așa cum o spune adesea Secretarul general al partidului, mai avem încă multe de făcut, că procesul perfecționării sociale și autoperfecționării umane are un caracter continuu, ca și procesul revoluționar al cărui rezultat va fi societatea comunistă de mîine.

Făcția nestînsă a spiritului revoluționar, profund constructiv, purtată de partidul nostru, luminează întregului nostru popor urcușul pe TREPTELE ÎMPLINIRII.

Petru PANZARU

AMPLITUDINEA SOCIALĂ A DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI

IN CONCEPTIA partidului nostru satisfacerea multiplelor nevoi materiale și spirituale ale omului, asigurarea bunăstării și fericirii sale — țelul suprem al întregii activități — sînt indisolubil legate de făurirea unei economii multilateral dezvoltate. Realizările prestigioase obținute în dezvoltarea și creșterea economică a țării în ultimul deceniu, perspectivele luminoase ce se evidențiază pentru economia României în acest cincinal, pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, pun în lumină, cu și mai multă putere, finalitatea social-umană a politicii partidului. Aceste succese și perspective au asigurat și asigură creșterea continuă a potențialului economic al țării, a venitului național și a avuției naționale, și ca atare amplificarea posibilităților pentru sporirea veniturilor populației, pentru satisfacerea tot mai bună a cererii de bunuri și servicii din partea acesteia, a cerințelor sale sociale și spirituale.

Sporirea accelerată a fondului de consum

ORIENTĂRILE novatoare ale politicii economice a partidului, intervenite cu deosebire după Congresul al IX-lea urmînd, într-o strînsă intercondiționare, dezvoltarea calitativă a economiei, lichidarea cît mai rapidă a decalajelor care ne mai despart de țările dezvoltate economic, sporirea eficienței activităților, valorificarea superioară a potențialului material și uman al țării se situează ca factori importanți în ridicarea țării noastre pe noi trepte de progres și civilizație. Concepute pe baza analizei profunde a condițiilor istorice, economice, sociale și politice ale României, a cunoașterii temeinice a acțiunii revoluției tehnico-științifice, a cerințelor progresului în lumea de astăzi, asemenea orientări au permis nu numai progresul impetuos, accelerat al forțelor de producție, ci au imprimat proceselor economice un caracter nemijlocit social, cu influențe sensibile, pozitive, în ce privește dimensiunile și structura forței de muncă după ramura economică în care aceasta își desfășoară activitatea, mediul socio-demografic în care trăiește, în ce privește calitatea vieții ș.a. Importantele efecte sociale rezultate astfel se regăsesc în procesul complex de ridicare neconținută a bunăstării materiale și spirituale a poporului român, potențînd și proiectînd la ample dimensiuni dezvoltarea multilaterală și înflorirea personalității

umane, ceea ce relevă orientările menționate, deopotrivă, ca decizii economice și sociale de amploare, atestînd caracterul „economico-social“ al întregului concept de dezvoltare economică a României.

Opțiunea de bază care, în condițiile țării noastre, a asigurat și asigură plasarea României pe drumul progresului a constituit-o și o constituie **alocarea unor fonduri importante pentru dezvoltare și în acest cadru, structurarea judicioasă a venitului național pentru dezvoltare și consum.** Se asigură pe această cale premisele materiale necesare atît pentru realizarea unor programe de investiții de amploare, destinate edificării unei economii cu o productivitate socială ridicată a muncii, pentru creșterea astfel în ritm susținut a venitului național, indicatorul sintetic al dezvoltării, cît și pentru sporirea rapidă și neîntreruptă a fondului de consum, evoluție în baza căreia se realizează îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii (vezi tabelul). Viața mai bună a cetățenilor țării este mai complet reflectată dacă avem în vedere și faptul că creșterea fondului de consum nu se realizează numai ca o sporire cantitativă, ci, în baza posibilităților oferite de dezvoltarea dinamică și modernă a industriei, a economiei în general, ca o

„Scopul întregii noastre activități economico-sociale, țelul suprem al politicii partidului nostru, esența misiunii sale istorice de transformare revoluționară a societății și de făurire a noii orînduirii este ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, în concordanță cu necesitățile fiziologice științifice determinate și cu cerințele spirituale generate de progresul neîntrerupt al cunoașterii umane“.

NICOLAE CEAUȘESCU

industrializate, moderne, multilaterale și eficiente dezvoltate, în acord cu cerințele progresului tehnico-științific și ale competitivității, în lumina ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului — relevă amplitudinea deschidere socială a dezvoltării și creșterii economice a României socialiste.

Dinamismul imprimat dezvoltării moderne a economiei de realizarea investițiilor prevăzute, necesită, **cincinal de cincinal, mai multă forță de muncă.** În perioada 1966—1975 au fost create circa 2 milioane noi locuri de muncă, urmînd ca în acest cincinal să fie create alte 1—1,2 asemenea locuri. Pe fondul înnoirilor realizate în structura economiei, în favoarea industriei, a activităților complexe, a ramurilor și subramurilor moderne, interveni importante mutații în structura populației ocupate a țării. Crește cu precădere ponderea populației ocupate în industrie — de la 19,2 la sută în 1965 la 30,6 la sută în 1975 și la peste 36 la sută în 1980 — în construcții, transporturi și telecomunicații, în paralel cu diminuarea părții populației ocupate în agricultură — de la 56 la sută în 1965 la 27—28 la sută cît urmează să se înregistreze în 1980. Sînt dinamici ce amplifică puternic semnificația socială și așa majoră a procesului de creare a noilor locuri de muncă.

Crește astfel numeric și calitativ clasa muncitoare, legată întim de promovarea progresului tehnico-științific, de înfăptuirea unor nobile idealuri ale poporului român. Sporirea menționată este reflectată de ponderea tot mai ridicată a muncitorilor în numărul personalului acesteia

cînd de la 75 la sută în 1970 la 79 la sută în 1975, urmînd ca pînă în anul 1990 clasa muncitoare să reprezinte partea covârșitoare a populației țării. O asemenea evoluție potențează progresul neîntrerupt al societății noastre, justifică cele mai optimiste țeluri.

Pe de altă parte, într-o familie crește numărul celor ce aduc venituri, în special numărul retribuțiilor provenite din munca în industrie, în activități mai complexe, venituri sporite potrivit muncii mai calificate și mai productive depuse. **Sporesc din ce în ce mai mult și veniturile țărănimii,** avînd în vedere că diminuarea ponderii populației ocu-

Corelația dintre creșterea fondului de dezvoltare și sporirea venitului național, a fondului de consum și a investițiilor

Indicatorii	Pondere de dezvoltare în venitul național %	Ritm mediu anual de creștere — % —		
		Venitul național	Fondul de consum	Investiții (mld. lei*)
Perioada				
1956—1960	17,1	6,9	4,5	100,2
1961—1965	25,5	9,0	5,3	199,7
1966—1970	29,5	7,7	7,0	330,8
1971—1975	circa 34	11,3	7,5	549,0
1976—1980	33—34	10—11	8,0	1 000

* Pentru perioada 1956—1965 prețuri 1959; pentru cincinalele următoare prețuri 1963.

sporire calitativă totodată, satisfăcîndu-se astfel, la un nivel din ce în ce mai ridicat, cerințele populației pentru un consum variat de bunuri și servicii, superior structurat (vezi grafice coperta a doua).

Semnificații umanitare ale programelor de investiții

O ANALIZĂ mai detaliată a multipelelor efecte sociale generate de înfăptuirea amplelor programe de investiții — a căror structură a fost și este concepută în lumina creării unei economii

Ne-am interesat

pentru dumneavoastră

CE VOM GĂSI ÎN 1977 ÎN MAGAZINE?

AMPLIFICAREA potențialului de peste 13 ori în industria ușoară și de peste 7 ori în industria alimentară în ultimul sfert de veac se face profund simțită în structura fondului de marfă oferit populației. Rodele dezvoltării se regăsesc azi în fiecare județ al țării, prin existența de întreprinderi producătoare de bunuri de consum, în viața cotidiană a fiecăruia dintre cetățenii țării.

„Cu ce noutăți ne vor întâmpina în 1977 magazinele?” este, deci, o curiozitate firească a fiecăruia dintre noi, la care — desigur parțial — vom încerca să răspundem.

Contractele de confecții încheiate pentru anul 1977 de comerțul interior vor asigura livrarea către fondul pieței, în primul semestru al anului viitor, a unei game de produse aproape integral înnoită. Această înnoire de mari proporții a fost facilitată de organizarea prezentării și testării noilor produse în cadrul celei de a 7-a ediții a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, din toamna acestui an, prin sondaje de opinie, parăzi ale modei, etc. Un alt factor care a contribuit la revizuirea radicală a colecțiilor de modele a fost lansarea,

de către casele de modă, a unei noi linii pentru 1977. Astfel, centrele de creație din industria confecțiilor, și îndeosebi cel din centrală, au desfășurat o amplă activitate de documentare și de pregătire a noilor colecții, adaptate liniei modei din anul viitor.

La femei, noua linie se axează ca stil pe efectul combinărilor și suprapunerilor mai multor piese vestimentare, a căror eleganță se degajă din asortarea tesăturilor, desenelor și culorilor. Re-

(Continuare în pag. 9)

pate în agricultură pînă la nivelul caracteristic țărilor dezvoltate este concepută numai pe măsura atingerii în aceeași ramură de bază a economiei a unei productivități ridicate a activităților, proces necesar ca urmare a cerințelor de creștere continuă a producției agricole și posibil în condițiile dezvoltării și perfecționării continue a bazei tehnico-materiale, a organizării producției și a muncii din agricultură. Ambele evoluții se regăsesc în creșterea accelerată a cuantumului bugetelor de familie-evidențiată elocvent de înregistrarea unei dinamici mai accentuate a veniturilor totale reale ale populației comparativ cu cea a retribuției reale a personalului și cu cea a veniturilor țărănimii — mijloc important de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

Un efect social inestimabil: creșterea stocului de învățămînt

ÎN CADRUL GENERAL menționat, prioritatea acordată investițiilor industriale și, cu deosebire, ramurilor care promovează progresul tehnico-științific, asigurînd înzestrarea industriei, a întregii economii la un nivel tehnic ridicat, creșterea gradului de mecanizare și automatizare a activităților, determină importante mutații în conținutul muncii, în orientarea profesională a forței de muncă, procese în care se manifestă noi și puternice rezonanțe sociale.

Sub impulsul introducerii tot mai largi în producție a progresului tehnic, conținutul muncii se modifică continuu, specializarea îngustă fiind tot mai mult înlocuită cu creșterea gradului de universalizare a muncii, activitatea de zi cu zi oferind largi posibilități de ridicare a nivelului cultural și profesional al cadrelor. Odată cu diminuarea treptată a unor meserii meșteșugărești tradiționale, dar necesitînd un grad inferior de calificare, dezvoltarea industriei, a întregii economii sub incidența revoluției tehnico-științifice pretinde numeroase meserii noi, ce necesită un grad ridicat de pregătire, meserii diversificate, într-o gamă largă, în direcțiile electronicii și electrotehnicii, producției și minuirii de echipamente de automatizare, producției oțelurilor superioare, în direcțiile fabricării și minuirii de mașini unelte de cea mai înaltă complexitate și performanță, petrochimiei, industriei materialelor de construcții, în direcția sistemelor moderne de dirijare a transporturilor și telecomunicațiilor ș.a. Chiar și atunci cînd vechile meserii își păstrează denumirea, conținutul muncii lor se schimbă radical. Nivelul ridicat al cunoștințelor pe care activitatea productivă le pretinde fiecăruia la locul său de muncă este semnificativ ilustrat de amplele eforturi întreprinse de stat pentru promovarea tehnicii celei mai avansate în procesul de reînnoire și dezvoltare a aparatului de producție, oglindite sintetic în dublarea aproape, în perioada 1976—1980 comparativ cu cincinalul trecut, a investițiilor necesare pentru crearea unui loc de muncă.

Transformări mereu mai marcante suferă munca din agricultură. Rezolvarea în linii generale a problemelor mecanizării și chimizării agriculturii, co-

respunzător posibilităților oferite de dezvoltarea industriei, organizarea superioară a muncii și producției, utilizarea mijloacelor tehnice și a metodelor agrozootehnice moderne au efecte pozitive asupra caracterului muncii și pregătirii profesionale a țărănimii. Aceste procese determină însușirea unor noi cunoștințe de cultură generală, cunoașterea unor reguli agrozootehnice superioare, a unor probleme de economie agrară, adîncirea procesului de diversificare a ocupațiilor și de deplasare a lor spre activități mai complexe, atrag după sine întărirea disciplinei și a legăturilor de echipă, exercitînd o influență favorabilă asupra profilului spiritual al țărănimii.

Asigurarea necesarului de forță de muncă pentru dezvoltarea și creșterea economică a țării, în condițiile accentuării tot mai mult a tendințelor de intelectualizare a unor meserii și profesii a impus și impune deplasarea formării profesionale spre zone tot mai complexe, menite să ofere întregului personal o solidă pregătire generală, pe fondul căreia să poată fi culturală optim însușirea unor numeroase cunoștințe de specialitate. Creșterea în total a ponderii muncitorilor cu pregătire medie și medie de specialitate — orientarea sporită a absolvenților de liceu către producție fiind reflectată, printre altele, de creșterea, în anul școlar 1974—1975 față de 1964—1965, mult mai accentuată, a numărului absolvenților liceelor de specialitate și școlilor de specializare postliceală comparativ cu sporirea numărului absolvenților învățămîntului superior (13,6 ori și respectiv 72 la sută față de 48 la sută) — a fost posibilă tocmai în condițiile unei astfel de orientări a învățămîntului.

De altfel, întreaga dezvoltare de amploare a procesului de învățămînt și instruire de la noi din țară are o explicație de fond în creșterea ponderii ocupațiilor unde activitatea intelectuală ocupă un rol preponderent. Semnificativ pentru dimensiunea dezvoltării și a eficienței învățămîntului românesc mediu și superior, tehnic sau profesional este faptul că la sfîrșitul anului 1980 peste 50 la sută din numărul total al personalului urmează să fie reprezentat de cadre pregătite în deceniul 1971—1980. Pe de altă parte dezvoltarea învățămîntului în acord tot mai deplin cu nevoile nemijlocite ale producției, cu cele mai pretențioase cerințe este ilustrată elocvent de creșterea pe care au înregistrat-o cheltuielile statului pentru formarea unui cadru cu pregătire superioară și medie; față de 1960, bunăoară, acestea au fost în 1975 de peste 2 ori și respectiv 2,4 ori mai mari. Întreg personalul din economie se află însă într-o continuă, organizată și intensă activitate de reîmprospătare și perfecționare a cunoștințelor profesionale, în pas cu explozia permanentă de informații care are loc astăzi în știința și tehnica mondială și care uzează moral, la intervale tot mai scurte, cunoștințele deja căpătate. În actualul cincinal este prevăzut, astfel, ca fiecare lucrător din economie să frecventeze cel puțin odată un curs de perfecționare a pregătirii profesionale.

Sînt realități ce oferă viguroase posibilități pentru dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, pentru transformarea muncii din agricultură tot mai

mult într-o variantă a muncii industriale, pentru sporirea productivității muncii sociale, procese cu efecte sociale greu comensurabile astăzi în întreaga lor amploare. Ele asigură creșterea masivă, neîntreruptă a stocului de învățămînt, de cultură al oamenilor muncii, componentă de preț a avuției naționale, sporirea accelerată a gradului de civilizație al societății, progresul general rapid al României.

Binefacerile civilizației pe întregul teritoriu

DISPARITĂȚILE flagrante ale trecutului în dezvoltarea economică și îndeosebi a industriei pe teritoriul țării au marcat nefavorabil generații și generații de cetățeni ai României, aflați astfel, unii față de alții, în condiții inegale de muncă și viață, îrosindu-se un important potențial material și uman.

Pornind de la aceste realități, subordonată satisfacerii tot mai înalte a trebuințelor omului, îmbunătățirii continue a condițiilor sale de viață, politica partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate are în vedere continuarea, la un nivel superior, a eforturilor făcute în anii construcției socialiste pentru dezvoltarea armonioasă a localităților, **expansiunea puternică a forțelor de producție, a diferitelor ramuri și în primul rînd a industriei pe întregul teritoriu al României** într-o concepție unitară și de largă perspectivă, în scopul ridicării la o viață înfloritoare a tuturor localităților.

Ca urmare a acestor opțiuni, industria va deveni preponderentă în fiecare din județele țării, comparativ cu 3 județe unde în 1965 se realiza o producție industrială mai mare de 10 miliarde lei, în anul 1980 acest nivel urmînd să se obțină în toate județele. Totodată, în profilul economico-industrial a 17 județe vor apare subramuri moderne ale construcției de mașini, chimiei și metalurgiei. O altă trăsătură majoră a politicii de dezvoltare economică armonioasă a teritoriului o constituie creșterea susținută, pe baze moderne, a producției din agricultură.

Repartizarea și creșterea echilibrată a forțelor de producție pe teritoriu asigură, de asemenea, dezvoltarea orașelor și a comunelor țării, creșterea gradului de urbanizare. Așa se explică de ce numărul județelor cu un grad de urbanizare mai ridicat, adică de peste 40 la sută, a ajuns în 1975 la 15 față de 12 în 1970 și 11 în 1965. Sint mutații ce vor căpăta un contur mai pronunțat în acest cincinal pe baza prevederii de a se transforma în orașele agroindustriale un număr de 120 centre comunale.

Toate acestea evidențiază importante efecte sociale, schimbări calitative însemnate în viața cetățenilor. În județele rămase în urmă și care se dezvoltă și cresc economic accelerat, se amplifică numărul locurilor de muncă, cu deosebire în industrie, și ca atare posibilitățile oamenilor de a-și îmbunătăți bugetele de familie, de a-și îmbogăți cunoștințele. Este un proces dovedit de construirea în cincinalul 1971—1975 a noi obiective industriale de interes republican în circa 180 de orașe și în alte peste 120 localități rurale, urmînd ca pînă la sfîrșitul actualului cincinal circa 700 de localități să dispună de unități industriale de subordonare

republicană, cu activitate permanentă; de creșterea pe teritoriu, în numărul total al angajaților, a ponderii personalului ocupat în industrie, aceasta depășind la sfîrșitul anului trecut 40% în 23 județe.

La rîndul său sporirea gradului de urbanizare asigură condiții pentru o mai bună dezvoltare edilitară, sanitară, comercială și culturală a localităților, a învățămîntului, permițînd cetățenilor să trăiască cu fiecare zi ce trece, mereu mai aproape de cerințele confortului modern, o viață civilizată.

Lichidarea tot mai mult a disparităților generate de dezvoltarea inegală a forțelor de producție pe teritoriu, progresele amintite înregistrate de munca în agricultură determină totodată **dispariția treptată a deosebirilor esențiale existente încă în modul de viață al oamenilor muncii de la orașe și sate**. Viața de la sate se apropie tot mai mult de confortul citadin, beneficiind de avantajele multiple ale electrificării, fiind tot mai des înfîlțite sisteme de canalizare și alimentare cu apă curentă. În procesul său de dezvoltare satul românesc oferă noi și numeroase posibilități de împlinire socială și spirituală pentru toți locuitorii săi. Școli generale, școli profesionale și licee în număr tot mai mare, unități agricole încadrate cu numeroși specialiști de calificare superioară, biblioteci și cămine culturale existente, practic, în fiecare comună, tot mai numeroase cinematografe cu program regulat, dispensare și spitale, constituie, pe de o parte, mijloace de cultivare și ocrotire a omului, oferînd, pe de altă parte, mediului rural condiții pentru contactul fertil cu o intelectualitate numeroasă și aleasă.

Valorificarea unor importante valențe profesionale și spirituale ale populației din județe este susținută de legea intrată nu de mult în vigoare, privind recrutarea și repartizarea forței de muncă. Oficializînd recrutarea forței de muncă pentru unitățile socialiste numai din localitatea sau județul în care acestea își desfășoară activitatea, și numai în mod excepțional din alte județe, această lege este menită să pună capăt migrațiilor nejustificate de forță de muncă dintr-un județ în altul.

Relevînd reala dimensiune a amplitudinii sociale a dezvoltării și creșterii economice a României socialiste se impune subliniată orientarea partidului de a concepe dezvoltarea impetuoasă, calitativă a forțelor de producție ale țării într-un **continuu acord cu perfecționarea relațiilor de producție, a sistemului organizațional al economiei, cu creșterea condițiilor pentru adîncirea permanentă a participării largi a oamenilor muncii — făuritori și proprietari ai bunurilor — la luarea deciziilor, la conceperea și realizarea obiectivelor**. Realitatea că oamenii muncii însăși sînt principalii responsabili ai propriei lor ridicări materiale și spirituale asigură condiții optime pentru înflorirea multilaterală a personalității.

Analiza efectelor sociale, de mare amploare, ale dezvoltării și creșterii economice accelerate a României — care presupune, evident, abordarea și a altor aspecte — evidențiază luminoase perspective de progres economico-social, de creștere a forței productive a economiei și de ridicare materială și spirituală a oamenilor muncii, de omogenizare a societății românești.

Dan POPESCU

Ce vom găsi în 1977 în magazine?

(Urmare din pag. 8)

zultanta acestui joc al suprapunerilor va fi creșterea lungimilor, etajate între 3/4 și 7/8 sau chiar pînă la gleznă; adăugînd la aceasta linia dreaptă a umerilor, constatăm asemănarea cu moda europeană a anilor 1900, 1920 și 1950, dar cu evidente influențe rustice și orientale. Formele simple, dar bine desenate, confortabile prin eliminarea oricărui detaliu ce ar îngreua finuta, contribuie la individualizarea persoanei, avînd largi posibilități de diversificare prin fantezia combinărilor. Față de 1976, principala modificare în linia modei feminine va fi deci silueta dreaptă, față de cea evazată din anul precedent, lungimea menținîndu-se sub genunchi.

Moda 1900 — rediviva?

Caracteristica de bază a modei bărbătești în anul 1977 o constituie revîntarea la clasic, ca silueta, croială și nuanțe. În același timp se va continua interpretarea stilului sport, în special pentru îmbrăcămîntea combinată destinată timpului liber. De remarcat că nu va mai exista tendința de mixtiune între cele două orientări, fiecare fiind caracterizate prin elemente de stil și modă specifice. Costumul masculin, la un rînd sau la două rînduri, va avea o linie clasică, dreaptă, cu vestă, revere mai înguste și mai alungite, silueta suplă în formă de fus cu umerii ușor lărgiți, cu tendința de a cobori talia.

În ceea ce privește materialele utilizate pentru confecții, producătorii, pornind de la preferințele exprimate de consumatori (cu prilejul tirului de mostre) pentru articole ușoare, viu colorate, și-au intensificat preocupările pe linia de a oferi confecții din țesături de în sau în+poliester, în culori uni sau imprimeuri pe fond natur, țesături apreciate pentru calitățile în purtare, ușor de întreținut; de asemenea, țesături din lînă și bumbac în amestec cu poliester. Astfel, pentru tineret se vor folosi în mare măsură țesăturile tip jeans, pe bază de amestecuri de fibre naturale și artificiale — cerere amplificată de extinderea modei jeans de la pantalonii, la diverse costume, compleuri (fustă+pantalonii, bluză+pantalonii), rochi și chiar pardesie. Printre principalii producători: „Mondiala”-Satu Mare.

Încă din acest trimestru, fabricile din Bacău și Satu Mare au lansat pe piață o mare varietate de pardesie pentru femei, din țesături de lînă uni sau fantezi, din jerse poliester tricotat sau poliester 100% țesut. De remarcat, la noua linie a modei o serie de detalii ca: garnituri și tigele în carouri, glugă, tigele în ton sau în contrast, ce vor particulariza sezonul primăvara-vară 1977.

Au mai fost contractate pentru anul viitor compleurile „stil masculin” — care, după aprecierile specialiștilor, vor

(Continuare în pag. 17)

O opțiune fundamentală pentru ridicarea nivelului de trai în actualul cincinal

UN MILION DE LOCUINȚE

GRADUL DE ASIGURARE cu locuințe reprezintă în momentul de față, atât pe plan mondial, cât și pe plan național, unul dintre indicatorii cei mai complecși ai nivelului și calității vieții populației. Evoluind de la funcția ei inițială simplă, provenită din atavica necesitate de adăpost a strămoșilor noștri îndepărtați față de rigorile mediului inconjurător, locuința capătă în epoca noastră contemporană o semnificație și o importanță multilaterală. Ea este legată nemijlocit de o serie de aspecte majore ale problematicii colectivităților umane; nivelul general de trai, refacerea forței de muncă prin odihnă, asigurarea sporului demografic, controlul procesului de urbanizare, păstrarea în anumite limite acceptabile a migrației în teritoriu și a navetismului sint, toate, direct condiționate de caracteristicile economice, sociale, tehnice și fizice ale programului de construcție și exploatare a locuințelor.

ROMÂNIA a realizat, în ultimii 20—25 de ani, un vast program de construcții de locuințe; s-a obținut un mare progres cantitativ și calitativ în acest domeniu esențial al dezvoltării economice și sociale. Fără a intra în amănunte, se poate arăta că și sub acest aspect, noi am moștenit de la regimul burghezo-moșieresc o situație extrem de grea atât sub aspectul volumului fondului de locuințe care au existat imediat după cel de-al doilea război mondial, cât și al stării lor. Ceea ce a caracterizat grava rămânere în urmă în acest domeniu a constat, pe lângă numărul redus de locuințe, în modul anarhic de amplasare teritorială a acestora și, mai ales, în nivelul insuficient de dotare tehnică și edilitară (alimentare cu energie, apă, canalizare, încălzire). Este de ajuns să arătăm că imensa majoritate a locuințelor existente în 1948 în mediul rural erau construite din materiale provizorii și complet lipsite de dotări tehnice și edilitare. În mediul urban, proliferau cartiere de cocioabe și locuințe provizorii care adăposteau aproape în totalitate populația muncitoare.

Marile schimbări în bine, petrecute în țara noastră în materie de locuințe se bazează pe fundamentul solid al dezvoltării generale, economice și sociale a României, pe industrializare și pe introducerea deliberată, consecventă a progresului științific și tehnic în toate ramurile economiei, inclusiv în industria construcțiilor și a materialelor de construcții. De asemenea, este — incontestabil — meritul conducerii noastre superioare de partid și de stat, de a fi imprimat, în special în ultimii 10 ani, promovarea activităților complexe de sistematizare teritorială, urbană și rurală, care contribuie direct

● În ultimul deceniu — o cincime din populație în casă nouă

● Ce ne va spune recensământul locuințelor

● 815 000 + 160 000 : un rezultat al eficienței economice

● Construcția de locuințe — factor de urbanizare

● Întreținerea și renovarea fondului locuibil existent în perspectiva soluționării problemei locuințelor

la adoptarea unei politici clare și consecvente în domeniul construcției de noi locuințe și al exploatarei fondului locuibil existent.

CA URMARE a tuturor acestor factori, numai în ultimele două cincinale au fost construite din fondurile statului și ale populației, cu aportul statului în credite și execuție, peste 845 mii de locuințe noi; adăugându-se locuințele construite de populație din fonduri proprii, în special în mediul rural și în localitățile urbane mai mici, rezultă un total de 1.4 milioane de locuințe noi, în care s-au mutat aproape a 5-a parte a populației țării.

Comparându-ne cu țări europene cu un nivel mediu sau înalt de dezvoltare și aflate în eșalonul de frunte în ceea ce privește construcția anuală de locuințe raportată la 1 000 de locuitori rezultă :

	1963	1969	1971
Belgia	6,6	6,6	6,0
Danemarca	7,1	10,2	10,1
R. F. Germania	9,9	8,2	9,1
Franța	7,0	8,7	9,5
Italia	8,2	5,5	6,7
Olanda	6,7	9,6	10,4
Anglia	5,9	6,9	6,7
Cehoslovacia	6,5	6,7	7,6
R. D. Germana	4,5	4,1	5,1
Ungaria	5,2	6,0	7,3
Polonia	4,6	6,1	5,8
U.R.S.S.	10,3	9,3	9,4
ROMÂNIA	6,5	7,2	7,3

Sursa : O.N.U. — Buletinul statistic anual pentru locuințe și construcții pentru Europa, ed. 1971.

După cum se constată, țara noastră ocupă în acest domeniu unul din primele locuri pe continent, atât prin volumul relativ al construcției de locuințe, cât și prin ritmul constant de creștere pe o îndelungată perioadă de timp.

IN PROGRAMUL Partidului Comunist Român, adoptat la Congresul al XI-lea al P.C.R., se arată : „Se va intensifica construcția de locuințe în orașe și sate corespunzător principiilor sistematizării teritoriale, care vor trebui să fie respectate cu strictețe. Până 1990 se vor construi circa 3.0—3.5 milioane locuințe, din care circa 2.5 milioane în orașe. Prin aceasta se va asigura soluționarea în linii generale a problemei spațiului locativ, realizându-se totodată transformarea radicală a înfățișării orașelor și satelor“. (Subl. ns.).

Ca o primă etapă a acestei prevederi, în același timp cutezătoare și profund legată de realitățile, necesitățile și posibilitățile stricte ale contextului general economic, social și tehnic al țării noastre în această etapă, s-a prevăzut construcția în actualul cincinal (1976—1980) a cca. 815 000 de apartamente din fondurile statului și ale populației cu sprijinul financiar și de execuție din partea statului.

La Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976 s-a arătat că pe baza reducerii cu 30 la sută a valorii lucră-

rilor de construcții-montaj, precum și a consumurilor de materiale, îndeosebi de metal și ciment, există condiții pentru suplimentarea, în acest cincinal, a planului de construcții de locuințe cu 120 000 de apartamente și circa 40 000 de garsoniere destinate familiilor tinere.

Astfel, în acest cincinal se vor realiza circa 980 000—1 000 000 de locuințe de diferite mărimi, aproape de 2 ori mai mult decât în cincinalul precedent. Totodată, statul va asigura materiale pentru construirea a 250 000—300 000 de locuințe de către populația rurală.

Înfăptuirea încă din acest cincinal a unui asemenea volum de construcții de locuințe (garantată prin ritmul de construcții imprimat încă prin planul pe 1977 : 192 mii de apartamente, din care 20 mii de garsoniere) reprezintă un important pas înainte pentru îndeplinirea prevederilor Programului partidului, de a se realiza până în 1990 soluționarea, în linii generale, a problemei spațiului locativ la noi în țară.

EXPERIENȚA existentă în alte țări, precum și generalizarea concluziilor reieșind din activitățile și preocupările existente la noi în acest domeniu demonstrează că înfăptuirea unui asemenea program necesită un mare efort de concepție, proiectare și execuție.

În primul rînd apare necesară o cunoaștere a situației fondului de locuit existent, la nivelul unităților administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii și județe), pentru a se putea evalua cu exactitate și în mod diferențiat necesitățile, în raport cu numărul și structura populației și cu dezvoltarea economică și socială prognozată pentru viitorii 15—20 de ani. Aceste date vor deveni accesibile ca urmare a efectuării recensămîntului populației și al locuințelor, care se va desfășura în luna ianuarie 1977.

De la ultimul recensămînt (martie 1966) și pînă în prezent au intervenit schimbări importante în numărul și structura socio-profesională a populației, în alcătuirea grupelor de vîrste, în repartitia teritorială, în apartenența la mediul urban și rural, în structura numerică a familiilor; industrializarea și procesul de urbanizare au determinat procese migratorii și de navetism care afectează direct necesarul cantitativ și modul de amplasare a locuințelor în teritoriu; de asemenea, pe baza creșterii generale a nivelului de trai material și spiritual, s-au produs modificări importante în ceea ce privește nivelul cerințelor de confort ale populației, în toate domeniile și în special în ceea ce privește locuința.

Pe baza datelor pe care le va furniza recensămîntul, vor putea fi precizate, ca parte integrantă a unui sistem informațional pentru sistematizare, o serie de indici și indicatori precis delimitați, cu ajutorul cărora să se facă evaluări exacte asupra nivelului general de asigurare a populației din diferite zone ale țării cu locuințe, sub aspect cantitativ și calitativ¹⁾.

Acești indici și indicatori-parametri se referă la numărul de familii existente pe apartament, numărul de persoane pe cameră, numărul de metri pătrați locuibili pe persoană, valoarea izocroniei medii de deplasare de la lo-

● Îmbunătățirea confortului noilor locuințe este ilustrată de indicatori cum sînt :

— deplasarea ponderii grupelor de locuințe date în folosință, după numărul camerelor de locuit, spre cele cu mai multe camere :

		(% din total)	
Locuințe cu :		1965	1975
1 cameră		29,8	9,0
2 camere		44,3	50,3
3 camere și peste		25,9	40,7

— creșterea suprafeței medii a unei locuințe noi, care, în comparație cu apartamentul convențional de 30 mp suprafață locuibilă, reprezentată — în medie — 106,3% în cincina-

lul 1966—1970 și 110,1% în cincinalul 1971—1975.

● Confortul de locuire este conceput ca o noțiune complexă, integrînd funcțiile propriu-zise ale locuinței cu funcțiile unei rețele de dotări social-culturale, comerciale și de servicii în continuă dezvoltare și diversificare.

● Amplasarea noilor ansambluri de locuințe are în vedere în ultima perioadă, pe lângă completarea cartierelor create în cursul cincinalelor trecute (îndeosebi pe terenuri libere din perimetrul constructibil), o remodelare a țesutului urban, prin reconstrucția unor artere prin-

cipale, a zonelor centrale.

● Pentru cazarea tinerilor muncitori din industrie și construcții se desicșoară un amplu program de construcții de cămine pentru nefamiliști. Căminele realizate în perioada 1971—1975 au totalizat aproape 220 mii de locuri (echivalentul a peste 35 mii de apartamente convenționale), iar în actualul cincinal se vor da în folosință încă 272,5 mii de locuri (din care 73 de mii numai în anul 1977), astfel încît în 1980 vor fi acoperite integral necesitățile pentru această categorie de locuințe.

cuintă spre locurile de muncă aferente populației locuind în zona considerată, gradul de uzură fizică și morală a locuinței, alimentarea interioară cu apă, consumul de electricitate pe gospodărie, canalizarea interioară, sistemul de încălzire etc. Toate aceste componente, culese prin recensămînt, la nivelul unităților teritoriale pot fi interpretate pe baza unei metodologii simple, unitare, pentru întreaga țară, pentru a se obține o apreciere obiectivă, științifică a gradului actual de asigurare cu locuințe. Acest lucru apare cu atît mai necesar, cu cît încă mai există în prezent deosebiri destul de accentuate de la o zonă la alta a țării, în ceea ce privește gradul de asigurare cu locuințe și confortul acestora.

OBTINEREA unei asemenea aprecieri pentru fiecare localitate permite compararea cu alte localități, pe baza definitivării unei clasificări generale dinamice a așezărilor populate, urbane și rurale, în funcție de un complex de factori (mărime în suprafață și număr de locuitori, densitate, profil economic și funcțional, caracteristici geografice și climatice, resurse naturale etc.), avînd drept scop final o judicioasă repartizare a investițiilor pentru construcția de locuințe și etapizarea lor cît mai rațională²⁾.

De asemenea, necesitatea adoptării unui plan de activitate ancorat puternic în situația specifică a fiecărei zone teritoriale sau localități în parte decurge și din obligativitatea de a se realiza o utilizare rațională a terenului

¹⁾ O asemenea abordare este generalizată în cele mai recente studii efectuate pe plan mondial. A se vedea O.N.U., Comisia Economică pentru Europa : Așezările populate din Europa, tendințe și politici după cel de-al II-lea război mondial, New York, 1976. F. II. E. 9.

²⁾ Un astfel de model relativ simplu de clasificare este prezentat, în studiul O.N.U. „Indicatori sociali pentru locuințe și dezvoltare urbană“, New York, 1973. E. 73. IV. 13.

ocupat de locuințe, printr-un regim de densități optime, ca și pentru celelalte folosințe (industrie, circulație, dotări social-culturale, spații plantate etc.).

Precizînd necesitățile și etapizarea corespunzătoare la nivelul fiecărei unități teritoriale în ceea ce privește construcția de locuințe, se pot obține un grad superior de valorificare a materialelor de construcție locale, evitarea de transporturi lungi și costisitoare, precum și o planificare din timp a necesităților de forțe de muncă calificate pentru construcții, problemă care în prezent creează încă multe greutăți.

Merită a fi subliniată în mod special ponderea foarte importantă pe care o au construcția locuințelor, etapizarea și amplasarea lor teritorială diversificată în județele, orașele și comunele țării, pentru realizarea ștergerii treptate a diferențelor existente între oraș și sat — obiectiv esențial, economic și social, al Programului partidului. Se poate aprecia că împreună cu amplasarea rațională a forțelor de producție în teritoriu, cu activitatea pentru obținerea în 1980 a unei producții globale industriale ample, de minimum 10 miliarde lei în fiecare din județele țării, sarcinile pe care și le vor asuma județele pentru construcția de locuințe reprezintă o pirghie extrem de importantă în programul general de ridicare a nivelului de civilizație al țării noastre.

IN AFARĂ de construcția de locuințe noi, prevederea conținută în Programul Partidului Comunist Român, de a se rezolva în linii generale problema spațiului locativ pînă în 1990, presupune și o reconsolidare a activităților de întreținere a fondului de locuit existent, precum și o relansare a activității de renovare urbană.

Cu toate îmbunătățirile realizate în ultima perioadă de timp, sub aspect tehnic și funcțional-educativ, se constată încă o uzură fizică prematură a

dr. Virgil IOANID

(Continuare în pag. 42)

PREZENT ȘI VIITOR ÎN DEZVOLTAREA „ȚĂRII OĂȘULUI“

Repartizarea rațională în profil teritorial a forțelor de producție a constituit și constituie o preocupare majoră, constantă, a Partidului Comunist Român. Înfăptuită în contextul general al industrializării socialiste a țării, îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe întreg cuprinsul patriei răspunde unor cerințe obiective determinate de necesitatea lichidării decalajelor economice moștenite din trecut în dezvoltarea diferitelor județe, zone și localități. Programul partidului nostru insistă pe larg asupra faptului că, dezvoltarea forțelor de producție pe baza revoluției științifice și tehnice contemporane reprezintă factorul hotărâtor în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism. În cuvântarea rostită la Constătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic din 6 octombrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Cu cât vom realiza mai bine și, într-un ritm mai intens dezvoltarea bazei tehnico-materiale, a forțelor de producție — inclusiv repartizarea teritorială a acestora și sistematizarea orașelor și sate — cu atât vor fi mai mari succesele în înfăptuirea Programului de edificare a orînduirii noi, în ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație“.

Pornind de la rolul ce revine industriei în dezvoltarea economico-socială, partidul a acordat o deosebită atenție amplasării diferitelor obiective industriale în zonele și localitățile mai puțin dezvoltate, în scopul formării unor structuri economice teritoriale echilibrate și eficiente, organic încadrate în proporțiile de ansamblu ale economiei naționale.

Amplasarea rațională a forțelor de producție, în primul rînd a industriei ca factor dinamizator al întregii vieți economice și sociale, pe teritoriul țării urmărește, în esență, atragerea în circuitul economic și valorificarea superioară a resurselor naturale existente în diferite zone, utilizarea rațională a forței de muncă, crearea unor condiții de muncă și viață egale pentru toți cetățenii țării, în spiritul eticii și echității socialiste.

Prin alocarea în anii construcției socialiste, mai cu seamă după cel de-al XI-lea Congres al partidului, a unor însemnate fonduri de investiții pentru construirea de noi obiective industriale, precum și modernizarea celor existente în zone geografice mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic, s-au produs mutații deosebite în viața economică și socială a acestora. Pe harta economică a județelor patriei noastre au apărut noi centre puternice, a crescut potențialul industrial al celor existente, s-a intensificat procesul de urbanizare, s-a conturat și mai mult pro-

cesul de apropiere treptată a modului de viață de la sate de cel al orașelor.

Industrializarea unei străvechi vetre românești

Ca rezultat al aplicării în viață a politicii științifice a partidului nostru de industrializare socialistă și amplasare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, o puternică înflorire economică și social-culturală a cunoscut și județul Satu-Mare, slab dezvoltat din punct de vedere economic în trecut, inclusiv zona Oașului cuprinsă în limitele acestui județ. Această zonă geografică a înregistrat în anii construcției socialiste, îndeosebi în ultimul deceniu, prin grija conducerii superioare de partid și a organelor județene, un salt economic apreciabil.

Provincie a dacilor liberi, unul din leagănele poporului nostru, străveche vatră românească, Țara Oașului situată în extremitatea nord-estică a județului Satu-Mare se afla în trecut, din punct de vedere al dezvoltării sale economice, printre cele mai înapoiate regiuni ale țării deși dispunea de bogății naturale. Veacuri de-a rîndul economia Țării Oașului a fost reprezentată doar de o agricultură primitivă și creșterea animalelor. Alături de aceste activități, populația era ocupată în sectorul forestier și meșteșuguri. Însemnate rezerve de materiale de construcții, unele resurse de lignit ca și izvoarele de apă minerală erau valorificate într-o măsură redusă. Industria era aproape inexistentă, Oașul fiind privit de clasele exploatare ca un ținut periferic, fără posibilități de dezvoltare. Unicul obiectiv cu caracter industrial era cel de exploatarea și prelucrarea lemnului din Bicsad care folosea circa 330 salariați. Exploatarea nerațională a masei lemnoase, în scopul obținerii de profituri cât mai mari, a dus la distrugerea în bună parte a fondului forestier alcătuit din fag și rășinoase.

Industria materialelor de construcții, deși dispunea de variate și bogate resurse în această zonă, era totuși slab dezvoltată, rezumîndu-se doar la exploatarea andezitului din apropierea comunei Negrești. Valoarea producției globale industriale a Țării Oașului în anul 1938 era de numai 11 milioane lei, ocupînd o pondere nesemnificativă în economia județului.

Mentținerea unor relații de producție de tip feudal, exploatarea nemiloasă a populației, condițiile grele de muncă și viață, înapoierea economică și nivelul de trai scăzut, analfabetismul, inexistența asistenței sanitare, completau

tristul tablou social din trecut al Țării Oașului.

Lichidarea stării de înapoiere economică și ridicarea nivelului de trai și civilizație a populației acestei zone ca și a celorlalte județe și localități ale țării a fost posibilă numai după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare. Anii puterii populare au chemat la o viață nouă și melegurile oșenești. Profunde transformări petrecute în economia județului Satu-Mare și a zonelor și localităților cuprinse în limitele lui, reprezintă materializarea politicii clarvăzătoare, consecvente a Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării noastre.

Producția globală industrială a județului Satu-Mare a crescut în anul 1975 de 32 de ori față de anul 1950, înregistrînd un ritm mediu anual de 14,9% superior celui realizat pe ansamblul țării. Procesul creșterii impetuoase a industriei acestui județ a fost însoțit, totodată, de o mai bună repartizare a forțelor de producție în profil teritorial, urmărindu-se dezvoltarea tuturor zonelor geografice. Astfel, și în Oaș ca și în celelalte zone ale județului au fost lărgite și modernizate cele existente, inclusiv în mediul rural, pentru a asigura un grad superior de valorificare a bogățiilor naturale și o folosire eficientă a forței de muncă de care dispun.

Pentru atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor naturale de care dispune Țara Oașului au fost întreprinse vaste lucrări de cercetare geologică care au pus în lumină nefeprite minereuri complexe, metale nefeuroase, andezit, bentonit, perlit, argile speciale, bogate resurse de ape minerale carbogazoase, clorosodice, bicarbonate, etc. În vederea valorificării raționale a acestor resurse locale în anul 1952 ia ființă în orașul Negrești-Oaș întreprinderea de industrie locală „Oșana“ care, într-un interval de timp scurt, cuprinde în sfera ei de activitate prelucrarea metalelor, extracția materialelor de construcție, exploatarea forestiere, prelucrarea lemnului și chiar elemente ale industriei alimentare.

O intensificare deosebită cunoaște procesul de industrializare în deceniul 1965—1975. Astfel, în anii 1966—1968 este lărgită și modernizată Fabrica de cherestea din comuna Bicsad ceea ce-i permite să-și sporească volumul producției în 1975 cu aproape 3 ori față de 1950. Este amplificată simțitor producția materialelor de construcții pe bază de andezit și bentonit, mult solicitate la export. O dezvoltare aparte cunoaște industria alimentară care poate fi considerată, pe drept cuvînt, ramură industrială nouă a Țării Oașului. În vederea creării condițiilor necesare ocupării unui număr cît mai mare de

Dezvoltarea centrului industrial Negrești-Oaș se corelează cu conservarea naturii, a monumentelor naturale și istorice, cu tradițiile și obiceiurile populației, într-un optim zonal economic și social.

muncitori locali care, pînă nu demult, migrau în căutare de lucru în alte județe ale țării, ca și pentru valorificarea unor materii prime, în anul 1969 intră în funcțiune o nouă și importantă unitate industrială și anume întreprinderea pentru prelucrarea inului și a cînepei „Integrata” din Negrești-Oaș, a cărei producție sporește pînă la finele anului 1975 de peste 3,4 ori. În sfîrșit, în anul 1973 începe să producă întreprinderea de exploatare minieră Turf.

Lărgirea și modernizarea unităților economice existente, precum și construirea unor noi întreprinderi industriale a condus la creșterea producției globale industriale a Țării Oașului de aproape 50 de ori în 1975 față de anul 1938. Ponderea producției industriale a acestei zone geografice în totalul producției industriale a județului Satu-Mare sporește și ea, ajungînd în 1975 la aproape 7%, față de numai 0,2% cît reprezenta în 1960. Centrul industrial cel mai puternic al zonei rămîne, totuși, orașul Negrești-Oaș, a cărui contribuție în totalul producției industriale a Țării Oașului se ridică la aproape 80%.

Dinamismul industrial caracteristic acestei zone, a determinat mutații importante în structura socială, a dus la îmbunătățirea radicală a condițiilor de viață ale populației. Dacă, în trecut, existau în Țara Oașului un număr foarte mic de muncitori industriali, în prezent ei reprezintă un detașament semnificativ ca pondere în totalul locuitorilor. De pildă, în 1975 personalul industrial reprezenta 13,1% în totalul populației, față de numai 0,8% în anul 1938. Dacă avem în vedere ponderea muncitorilor în totalul personalului angajat, atunci aceasta era la sfîrșitul anului 1975 de peste 76%. Sporirea an de an a persoanelor încadrate în câmpul muncii s-a reflectat în veniturile obținute de populație și, drept urmare, în standardul ei de viață.

Cu toate aceste succese, zona Oașului continuă să fie una din regiunile a cărei industrie nu a atins încă cotele

maxime. Așa cum arătam mai sus, ponderea ei în producția industrială a județului Satu-Mare este relativ mică dacă avem în vedere că Oașul deține aproape 17% din populația acestuia. Numărul persoanelor angajate la 1 000 de locuitori este de numai 131, față de media județului care este de 250. Există, de asemenea, serioase rezerve de sporire a producției industriale pornind de la resursele naturale locale. În sfîrșit, orașul Negrești-Oaș concentrează, după cum am văzut, cea mai mare parte a acestei producții, existînd un decalaj vizibil față de celelalte localități.

Comanda socială a viitorului Țării Oașului

Fără îndoială, industrializarea socialistă a țării și repartizarea forțelor de producție în profil teritorial constituie un proces complex, care nu se realizează dintr-o dată. Coordonatele principale ale viitorului industrial al zonei Oaș se definesc, însă, de pe acum. Totuși, conturarea mai clară a viitorului profil economic al acestui microteritoriu pune, în continuare o serie de probleme a căror soluționare trebuie să-și găsească rezolvarea prin alegerea unei variante de dezvoltare considerată optimă din punct de vedere al integrării acestei zone în economia județului și în economia națională în ansamblu.

Intr-adevăr, cum vor trebui combinate resursele materiale și umane în cadrul viitoarelor variante posibile de dezvoltare industrială a Țării Oașului? Ce bunuri și servicii vor trebui produse și cu ce tehnologii? Care va fi piața de desfacere a viitoarelor mărfuri? Cum vor evolua nivelul și structura nevoii sociale pentru aceste produse? Iată doar cîteva dintre întrebările cărora planificarea pe termen scurt și lung va trebui să le găsească răspuns.

Stabilirea unui optim zonal care să creioneze viitorul profil industrial al Țării Oașului trebuie să pornească de la o serie întregă de cerințe. În primul rînd, este necesar ca lărgirea întreprinderilor existente, precum și implantarea unor noi întreprinderi industriale să permită amplificarea și perfecționarea tuturor activităților economice, de la transporturi și comunicații pînă la agricultură. În al doilea rînd, viitorul industriei se cere în așa fel modelat, încît să răspundă, în condiții optime atît necesităților, cît și posibilităților de care dispune această zonă. O atare rezolvare presupune, firește, orientarea spre acele industrii capabile să valorifice superior resursele materiale și umane. Este adevărat, solul și subsolul acestei zone conțin o paletă variată, complexă de resurse naturale, însă, multe dintre ele sînt sărace în conținut de minerale utile. Din această cauză ele nu sînt în măsură să alimenteze o industrie de mare capacitate, fapt care va determina ca, în cea mai mare parte a sa, activitatea industrială din zonă să fie integrată într-un puternic sistem de cooperare cu întreprinderile din județ sau din întreaga țară. Optimizarea de pe poziții macroeconomice a variantelor de dezvoltare apare, astfel, ca fiind una din coordonatele strict necesare ale unei înalte eficiențe economice și sociale. Totodată, noile industrii cu tehnologiile aferente vor putea să contribuie la eliminarea, în mod treptat, a deplasării spontane a forței de muncă spre alte zone mai industrializate. De aceea, împletirea criteriilor de eficiență economică cu cele de eficiență socială se impune aici ca o condiție sine qua non a evaluării și alegerii variantei optime de dezvoltare.

În sfîrșit, în al treilea rînd, mai mult ca oriunde, **corelarea dezvoltării industriale cu conservarea naturii**, cu protecția mediului ambiant se afirmă, în cazul de față, ca o premisă obligatorie de lucru. Cu monumentele sale naturale și istorice, cu tradițiile și obiceiurile populației, Oașul se prezintă, în același timp, ca o zonă turistică cu o forță de atracție deosebită. Din acest motiv, viitoarele proiecte de dezvoltare vor trebui să evite ferm propunerile de amplasare în această zonă a unor tehnologii poluante care ar afecta echilibrul ecologic.

Formularea exigențelor de mai sus nu poate constitui decît o parte, este adevărat, de principiu, dar cu adresa aplicarea imediată, a ansamblului de factori necesari definitivării liniei strategice de urmat în dezvoltarea industrială a Țării Oașului. Alături de această proiectare în viitor a diferitelor variante este nemijlocit condiționată de delimitarea fluxului economic teritorial, precizarea intensității legăturilor de cooperare, individualizarea, chiar și parțială a resurselor potențiale care se justifică, a fi atrase în circuitul economic, precizarea obiectivelor și a dimensiunilor lor, esalonarea, în timp, a investițiilor, întocmirea unor studii cît mai complete legate de evoluția forței de muncă, a calificării acesteia, ș.a.m.d. Pe această linie, nu mai puțin importante se dovedesc a fi studiile comerciale privind caracteristicile viitoarelor produse piața de desfacere și dimensiunile ei, studiile tehnice vizînd tehnologiile folosite, precum și calcu-

lele economice de eficiență care să indice, cel puțin, nivelul probabil al rentabilității și eventualele modificări ce vor interveni în costurile de producție.

Desigur, stabilirea criteriilor de eficiență economică ținând seama nu numai de actualele soluții tehnice, ci și de cele ce se vor ivi în viitor, nu este un lucru prea ușor. Aceasta cu atât mai mult, cu cât progresul tehnic și influența lui asupra principalilor indicatori economici continuă să prezinte un grad înalt de incertitudine. Este greu, dacă nu imposibil, să precizezi cu exactitate avantajele a o serie întreagă de activități ce vor folosi variante de tehnică în prezent vag definite. Cât privește factorul materie primă, se știe, nu exercită o presiune egală. Intensitatea sa este mult mai puternică în cazul industriei mineritului, lemnului, alimentare, etc., și mult mai slabă pentru alte ramuri cum ar fi electrotehnica, electronica, mecanica fină ș.a., unde ponderea cea mai mare revine pieței de desfacere. Oricum, dacă se cunosc structura și cantitatea materiilor prime, variantele propuse pentru dezvoltarea zonei trebuie să asigure, în mod obligatoriu, maximizarea efectului economic, adică satisfacerea cererii sociale în limita resurselor disponibile și a valorificării lor raționale.

Optimizare : tradiție și prognoză

REVENIND la varianta posibilă de dezvoltare a Țării Oașului, nu putem să nu observăm că, afirmarea sa industrială se va realiza numai în strânsă unitate cu activitatea ce se desfășoară în restul județului Satu-Mare, precum și în județele vecine. Îmbunătățirea repartizării forțelor de producție în profil teritorial va adăci și mai mult dependențele și legăturile pe linie de producție între unitățile amplasate în diferite zone geografice ale țării, ele fiind liantul principal al caracterului unitar al economiei noastre. Deși nu putem face, de pe acum, un inventar exact al resurselor minerale utile de care dispune Oașul, cercetările actuale conduc la aprecierea că numai o parte a lor va putea satisface cererea de materii prime a unor industrii de mare capacitate.

Având în vedere toate acestea, credem, că pot fi formulate cel puțin **trei variante posibile de dezvoltare industrială a Țării Oașului** :

● Prima ar condiționa industrializarea de crearea în cadrul zonei a unei platforme industriale puternice, strict profilate, în care toate, sau **majoritatea întreprinderilor să aparțină unei singure ramuri**, fiind legate între ele pe linie de producție. Evident, o asemenea variantă prezintă unele avantaje pe linia cooperării și specializării producției, a pregătirii și folosirii centralizate a forței de muncă disponibile, a garantării unui nivel relativ înalt al productivității muncii și, ca urmare, posibilitatea unor costuri de producție mici. Cu toate acestea, alegerea ei ar fi însoțită și de unele dezavantaje. **Deși structura industrială a zonei trebuie să aibă un specific al ei, totuși, după părerea noastră, este necesar să se evite, pe cât este cu putință, o dez-**

voltare unilaterală care ar condiționa o folosire prioritară, fie a forței de muncă feminine, fie masculine, ar fi legată de existența unor resurse naturale locale bogate, iar absența acestora ar solicita cheltuieli mari cu transportul lor din alte părți.

● A doua variantă ar avea ca **centru de greutate 2-3 întreprinderi mari**, de interes republican care, în cele din urmă, vor profila întreaga platformă industrială, iar în vecinătatea lor să fie construite o serie de unități mai mici, aparținătoare fie aceluiași ramuri, fie altora, capabile să valorifice deșeurile sau resursele secundare de energie ale celor dintii. La prima vedere o asemenea soluție ar putea fi acceptată, mai ales că împiedică o dispersare prea mare a forței de muncă. Totuși, prezența unor întreprinderi mari și foarte mari în zonă, eterogene ca profil, nu este de natură să rezolve toate problemele ce le incumbă dezvoltarea echilibrată, armonioasă, a teritoriului.

Cu riscul de a ne repeta, subliniem că :

a) rezervele naturale ale Țării Oașului, așa cum sunt cunoscute până în prezent, au un caracter limitat,

b) trebuie făcut tot ce este posibil pentru a împiedica poluarea,

c) resursele de apă sunt insuficiente pentru implantarea și funcționarea unor întreprinderi ce depășesc anumite dimensiuni.

● Pentru aceasta, pledăm în favoarea alegerii unei alte variante de dezvoltare, a treia în ordinea amintită până acum. Ea ar urma să se bazeze pe o **platformă industrială**, la început de dimensiuni mai reduse, alcătuită din mai multe întreprinderi mici și mijlocii, care să lucreze independent sau în **cooperare cu alte unități mai mari** amplasate în județul Satu-Mare sau în zonele învecinate acestuia. O asemenea variantă ar valorifica realizările obținute pe linia industrializării Țării Oașului și, în primul rând, platforma industrială Negrești-Oaș. Pornind de aici, acest oraș cu platforma sa ar urma să joace rolul unui adevărat pol al dezvoltării pentru întreaga zonă mai puțin industrializată.

În acest context, pe platforma Negrești-Oaș, precum și în alte localități ale zonei, actualmente cu statut de comune, ar urma să fie amplasate o serie de întreprinderi aparținătoare industriei textile, electrotehnicii, mecanicii fine, întreprinderi producătoare de piese de schimb, accesorii și echipamente de completare necesare industriei constructoare de mașini atât din județ, cât și din afara acestuia. Degrevarea unităților mari de unele operațiuni, faze ale proceselor tehnologice, semifabricate, repere, prelucrări mai puțin pretențioase, etc., și încredințarea lor unor întreprinderi mai mici, care nu au neapărată nevoie de platforme industriale mari, consolidate, ci pot funcționa și în condiții de dispersare teritorială mai mare, permit sporirea substanțială a productivității muncii și ieftinirea produselor finite. Asemenea forme de cooperare s-ar putea stabili, încă de pe acum, între uzinele „Unio” Satu-Mare și unele secții ale acestora amplasate în Oaș, între întreprinderile „Mondiala” și „Tricotex” specializate în confecții și tricotaje și alte unități mai mici implantate în unele localități ale zonei sus-amintite.

Acest tip de întreprinderi industriale,

mai restrânse ca dimensiuni, ar putea fi repede extinse și în alte domenii cum ar fi : sticlă, porțelan, faianță, industrializarea cării și a laptelui, produse zaharose, prelucrarea și conservarea fructelor, pielărie, blănărie, încălțăminte, unități chimice care să prelucraze plantele medicinale specifice zonei și să le transforme în produse de mic tonaj dar de mare valoare, fabricarea mobilei, prelucrarea deșeurilor de lemn, producerea covoarelor și a altor mărfuri specifice industriei artizanale, depozite și instalații frigorifice, stații pentru imbuteierea apelor minerale (la Bicsad, Valea Măriei, Luna, Certeze), etc. De asemenea, frumoase perspective de dezvoltare are industria materialelor de construcții prin valorificarea zăcămintelor de argilă, perlit și betonit din zona Orașu Nou — Vama, prin modernizarea carierelor de piatră „Cornet” și „Măluț”. Cioplirea și șlefuirea andezitului, producerea ceramicii decorative pentru construcții, exploatarea și eventual prelucrarea parțială a zăcămintelor neferoase, sînt tot atâtea posibilități de întregire a listei de activități industriale posibile, susținute de o rețea densă de drumuri modernizate, care să faciliteze turismul de vacanță cu mijloace auto, un turism specific regional legat de minunata moștenire istorică și etnografică a zonei.

Opțiunea noastră pentru asemenea întreprinderi și activități se sprijină pe cel puțin următoarele argumente : a) ele se caracterizează printr-o mare putere de adaptabilitate la comanda socială, b) dovedesc o receptivitate mai mare la noutățile tehnice (nu o dată au arătat o capacitate sporită de inovare), c) execută lucrări de înaltă tehnicitate în serii mici rentabile (cazul unităților legate de construcțiile de mașini), d) imobilizează pentru perioade mici fondurile de investiții, e) aparțin, în general, unor industrii puțin poluante, f) nu au nevoie de o infrastructură economică prea dezvoltată, g) pot folosi forța de muncă cu un nivel mai redus de calificare, h) evită amplasarea industriei într-un singur centru și dau posibilitatea și altor localități din zonă să se afirme din punct de vedere economic.

Elaborarea unor programe economice în profil teritorial și alegerea variantei optime de dezvoltare nu sînt, așadar, numai o problemă de principiu. E vorba, în primul rând, de o problemă practică, ale cărei soluții trebuie să conducă, în final, la lichidarea decalajelor economice care mai există între diferite zone geografice ale țării. Ultima variantă propusă este de natură să asigure, în perspectivă, o dezvoltare complexă și, în același timp, unitară a Țării Oașului, să permită o valorificare mai bună a resurselor materiale și umane de care dispune, creînd un număr mai mare de locuri de muncă (atît pentru bărbați cît și pentru femei) fără a ocupa forța de muncă în activități de slabă productivitate, și conducînd la închegarea unei platforme industriale polivalente, dacă ne putem exprima astfel, avînd mai mulți poli de dezvoltare capabili să genereze, în timp, o puternică înflorire economică a acestei zone.

dr. Constantin OLAH
dr. Gheorghe POSTELNICU
Cluj-Napoca

Recensămîntul populației și al locuințelor

INTERDEPENDENȚA DINTRE CREȘTEREA ECONOMICĂ ȘI CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ

STATISTICA oficială a statului — științific organizată și înzestrată cu echipament electronic modern — cuprinde, în sfera sa, problemele vieții economice, sociale și culturale; cu toate acestea, unele aspecte ale populației — în special cele ce țin de structurile socio-economice ale acesteia — pot fi cunoscute aprofundat numai cu ajutorul recensămîntelor. De aceea, în programul viitorului recensămînt, alături de caracteristicile personale și demografice clasice — sex, vîrstă, stare civilă, domiciliu, naționalitate — figurează caracteristici socio-economice precum: nivelul de instruire, profesia, ocupația, ramura economiei naționale, categoria socială. O prelucrare detaliată a infor-

Sensul pozitiv al modificărilor din structura populației ocupate

SUB RAPORT strict cantitativ, schimbările populației ocupate¹ sînt mai puțin spectaculoase. Într-adevăr, numărul populației ocupate, de circa 8 377 200, în anul 1950, a crescut cu aproximativ 1 774 000 de persoane, ajungînd la sfîrșitul anului 1975 la circa 10 150 800, cu un ritm mediu anual de creștere de 0,8%. În aceeași perioadă, numărul populației totale a crescut cu peste 5 000 000 persoane expresie a unui ritm mediu anual de 1,1%. Rata de ocupare — proporția populației ocu-

Ca urmare, creșterea numerică a populației ocupate în economia națională în intervalul amintit (cu circa 70 000 persoane anual), se datorează unor resurse specifice, cum sînt sporul demografic natural al populației în vîrstă de muncă și trecerii unui anumit număr de persoane în vîrstă de muncă — dar inactive — în populația ocupată, afirmație valabilă în special pentru femeile casnice. În aceste condiții, creșterea populației ocupate în actualul cincinal va fi de aproximativ 40—45 000 anual, numărul acesteia ajungînd, în anul 1980, la 10 400 000 persoane.

Deindată ce trecem la examinarea altor aspecte ale populației ocupate, ni se dăvăluie sensul real al schimbărilor profunde care au afectat această categorie demoeconomică.

Să examinăm, ca o primă problemă, evoluția numărului populației ocupate și a numărului personalului din economia națională (tabelul nr. 1). Faptul cel mai semnificativ este scăderea populației ocupate în agricultură, cu aproximativ 2 370 000 persoane, în perioada 1950—1975 și, în mod corespunzător, creșterea populației ocupate în industrie și celelalte sectoare neagricole. Ca urmare, s-a schimbat structura populației ocupate pe ramuri și sectoare. La începutul deceniului al șaselea, România avea, sub acest raport, caracteristica unei țări sub dezvoltate, cu aproape trei sferturi de populație ocupată în agricultură. La sfîrșitul pătrunderii de veac pe care-l examinăm, proporția s-a diminuat însă la 38% (tabelul nr. 2). Vechea structură a fost astfel profund modificată. În această direcție se remarcă totodată faptul că, în anul 1978, pentru prima dată, ponderea populației ocupate în industrie va depăși pe cea a populației ocupate în agricultură. Creșterea proporției populației ocupate în industrie și alte ramuri neagricole, concomitent cu scăderea celei ocupate în agricultură, se va produce în continuare într-un ritm susținut.

Cit privește numărul personalului, acesta a crescut foarte rapid: în peri-

Tabelul nr. 1
Evoluția numărului populației ocupate și a numărului personalului din economia națională
mii persoane

	1950	1960	1970	1975	1980
Populația ocupată totală	8 377,2	9 537,2	9 875,0	10 151	10 400
din care în :					
Industrie	1 000,7	1 440,2	2 276,8	3 109,7	3 700
Agricultură	6 208,7	6 233,1	4 848,6	3 837,4	2 900
Numărul personalului	2 123,0	3 249,2	5 108,7	6 300,8	7 500

mațiilor obținute, pe bază de caracteristici combinate, va pune în evidență diferitele structuri socio-economice, va permite o cuprinzătoare caracterizare a marilor procese de mobilitate spațială și socială, de omogenizare a țării. Studiul interdependenței dintre creșterea economică și cea demografică — problemă de care ne ocupăm în articolul de față — va dobîndi astfel noi temeuri pentru identificarea funcționării mecanismului corelației demo-economice fundamentale.

Analiza populației ocupate din ultimele trei decenii pune în evidență schimbări cărora, cu deplină justificare, li se poate atribui caracterul de mutații calitative. De mare amploare și profunzime, schimbările menționate constituie expresia unor procese cum sînt mobilitatea spațială, profesională și socială, rezultatul puternicului impact al industrializării, desfășurate sub semnul revoluției științifice și tehnice, al urbanizării și strategiei educaționale, rezultatul puternicului dinamism al economiei și societății din întreaga perioadă a edificării socialismului.

pate în populația totală a țării — a scăzut sistematic: de la circa 51% în anul 1950, la aproximativ 47,5% în anul 1975, urmînd să ajungă, în anul 1980, la ceva mai mult de 46%. Se poate menționa cu acest prilej că și rata generală de activitate — proporția populației active în populația totală — a urmat aceeași tendință: a scăzut de la 59,7%, la recensămîntul din 1956, la 54,2% la recensămîntul din 1966. Scăderea ratei de activitate este imputabilă unor procese demografice — reducerii fertilității și schimbărilor structurii pe vîrste — dar mai ales unor factori social-economici, printre care, pe primul plan se situează creșterea duratei de școlarizare și a gradului de cuprindere a tineretului în sistemul educațional, ceea ce întîrzie intrarea în activitate, legislația cu privire la pensii, trecerea populației din agricultură în sectoarele neagricole în care încetarea activității coincide cu atingerea vîrstei de pensionare ș.a.

Tabelul nr. 2
Structura populației ocupate pe ramuri ale economiei naționale

	(în %)				
Ramuri	1950	1960	1970	1975	1980
Industrie	12,0	15,1	23,0	30,6	36
Agricultură	74,1	65,4	49,1	37,8	28
Alte ramuri ale economiei naționale	13,9	19,5	27,9	31,6	36

Tabelul nr. 3
Structura populației ocupate pe categorii sociale (în %)

Categorii :	1956	1966	1975
Muncitori	20,0	32,6	50,0
Tărani cooperatori	7,6	45,7	28,6
Intelectuali — funcționari	10,4	11,8	13,4
Meseriași cooperatori	0,9	2,2	6,0
Alte categorii (*)	61,1	7,7	

*) Inclusive țărani cu gospodării individuale.

oada 1950—1975 sporul a fost de circa 4 200 000 (aproximativ 168 000 persoane anual sau 4,4% medie anuală). O asemenea creștere semnifică nu numai modificarea statutului profesional, ci și trecerea la o altă formă de retribuire a muncii. Intrucât masa covârșitoare a deplasărilor populației ocupate are loc din agricultură spre ramurile neagrice și, în primul rând, spre industrie și construcții, **sensul modificărilor structurale ale populației ocupate este net pozitiv** atât în ce privește impactul asupra productivității sociale a muncii, cât și asupra nivelului de trai și, în general, a civilizației.

De mare importanță politică, socială și economică sînt schimbările în structura populației ocupate din punct de vedere al categoriilor sociale (tabelul nr. 3).

În spatele unor asemenea cifre, care consemnează schimbările survenite în populația ocupată, se ascund procese de mare întindere, cu implicații și consecințe social-economice dintre cele mai însemnate.

Dubla condiționare — demografică și economică — a populației ocupate

ÎN ANALIZA populației ocupate — așa cum se remarcă din literatura de specialitate — atenția se concentrează îndeosebi asupra raportului dintre aceasta și economia națională, ceea ce, după părerea noastră, este insuficient. În fond, populația ocupată este o categorie demo-economică, se caracterizează prin determinări specifice — care sînt, în primul rând, demografice — și are implicații economice. De aceea, se impune **interpretarea sistemică a populației ocupate, cu punerea în evidență a interdependențelor, condiționărilor și efectelor de conexiune inversă dintre populația ocupată și alte sisteme existente în societate.**

Populația totală a țării este sistemul demografic cel mai general care in-

fluențează populația ocupată. Ca populație de tip închis (făcînd, deci abstracție de migrația externă), populația națională are drept intrări fluxurile de nașteri, iar ca ieșiri — decesele. Aceste „fluxuri” modifică în permanență „stocurile” populației — structura acesteia după cele două caracteristici demografice fundamentale: sex și vîrstă. La rîndul lor, „stocurile” influențează fluxurile — o structură tînă a populației este un factor care favorizează nașterile; o structură îmbătrînită favorizează — ceteris paribus — mortalitatea.

Condiționarea demografică a populației ocupate se realizează prin sistemul „populației în vîrstă de muncă”¹⁾. Variabilă exogenă față de „sistemul” economic, populația în vîrstă de muncă este determinată în întregime de numărul și structura populației totale, fiind deci dependentă de regimul de fertilitate și de mortalitate al acesteia. La nivel teritorial se adaugă, evident, fluxurile migratorii. Prin urmare, ca și populația totală, populația în vîrstă de muncă este un „sistem demografic” prin excelență.

Populația ocupată este un sistem demo-economic, rezultat din intersecția sistemului populației cu sistemul economic (locurile de muncă). Așadar, condiționarea populației ocupate este dublă: demografică și economică. **Populația prezintă o „ofertă demografică”, intruchipată în populația de vîrstă de muncă, iar economia, prin sistemul locurilor de muncă, prezintă o „cerere de forță de muncă”. Prin prisma celor doi factori de producție — fondurile fixe și forța de muncă — populația în vîrstă de muncă este o resursă. Ea poate fi abundentă sau limitată. Acest caracter este relativ, funcție de populația totală și de regimul ei demografic, ca și de existența locurilor de muncă, de gradul de dezvoltare a economiei naționale. Ajungem astfel la prima restricție în raport cu populația ocupată, care este de ordin demografic: o populație totală nu poate furniza mai multă populație în vîrstă de muncă — ca resursă de populație ocupată — decît este aceea determinată de condițiile demografice.**

Influența caracteristicilor demografice asupra populației ocupate este, în general, puțin studiată, dacă nu chiar ignorată, deși se cunoaște astăzi relativ bine — demografia și teoria modelelor creșterii economice au pus în evidență această relație — că din punct de vedere economic, caracteristici cum sînt „sex” și „vîrstă” au foarte mare importanță. Producția venitului național, consumul, activitatea, mobilitatea teritorială, profesională și socială sînt funcții și de sex și vîrstă. Pe această teză se și sprijină unul din procedeele moderne ale geografiei economice, a-cela al piramidei economice a vîrșelor, în vederea determinării venitului național, a dimensiunii produsului pentru sine și a produsului pentru societate, a mecanismului procesului creșterii,

repartiției și redistribuirii venitului național.

Plecînd de la aceste considerații generale, să urmărim ce anume este **caracteristic populației ocupate din România** din acest punct de vedere și cum pot fi evaluate perspectivele în raport cu variabilele demografice.

Diferențe specifice în evoluția unor fenomene demografice

CELE DOUĂ COMPONENTE ale mișcării naturale a populației — mortalitatea și fertilitatea — au avut o evoluție dominată de tendințe de scădere, ca tendința de lungă durată. Mortalitatea a scăzut considerabil: în perioada 1948—1955 nivelul ei a scăzut la jumătate. În alți termeni, viața medie sau durata medie de viață a crescut an de an: de la 63 ani, în 1956, la circa 70 de ani în anii 1973—1975. Sub raportul populației în vîrstă de muncă și al populației ocupate, prima concluzie ce trebuie reținută este creșterea considerabilă a numărului persoanelor vîrstnice.

Fertilitatea, principala componentă a dinamismului populației, a avut o evoluție sinuoasă, tendința fiind însă de scădere. După perioada de recuperare a căsătoriilor și a nașterilor după cel de-al doilea război mondial, marcată de un nivel ridicat al nuptialității și natalității în anii 1948—1955, urmează o perioadă de scădere accelerată a natalității care, în 1966, ajunge la cel mai scăzut nivel. Măsurile cunoscute adoptate în 1966 au dus la redresarea natalității — în 1967 număr aproape dublu de născuți vii față de 1966 — dar care nu s-a menținut.

Două consecințe de ordin demografic rețin atenția: numărul născuților vii oscilează an de an, adevărate „valuri demografice” care, la timpul lor, influențează coortele populației în vîrstă de muncă și deci intrările în populația activă; și faptul că populația, în ansamblul ei, cunoaște procese de îmbătrînire demografică²⁾. Evident, populația în vîrstă de muncă, ca parte a populației totale, este marcată de aceste două tendințe.

Ca urmare, raportul de dependență de vîrstă — numărul de persoane sub 15 ani și peste 60 de ani la 1 000 persoane în vîrstă de 15—60 ani — crește, adică sporește „presiunea” din partea populației tinere și bătrîne asupra potențialului de muncă.

În afară de faptul că „presiunea” este foarte mare în rîndul populației rurale, trebuie avut în vedere ce influență exercită acest factor asupra nivelului de trai al populației ocupate, asupra procesului de redistribuire a venitului național.

La nivelul județelor aspectele de mai sus sînt mult mai complicate decît la nivelul populației naționale, ca urmare, pe de o parte, a fertilității diferențiate — unele județe au o fertilitate mult mai ridicată decît altele — iar, pe de altă, datorită daturilor migratorii. De-a lungul anilor, unele județe au avut rolul de „exportatoare de forță de muncă”, altele au fost „importatoare”: primele fac parte din categoria celor cu un nivel mai scăzut de dezvoltare economică, dar cu o fertilitate mai ridicată, celelalte fiind județe

¹⁾ Deși există diferențe metodologice și de mărime între populația ocupată și populația activă folosim ambele concepte ca fiind sinonime. Pentru considerațiile privind tendințele populației ocupate și semnificația lor, este nesemnificativă diferența dintre populația activă și cea ocupată.

²⁾ Pentru cele ce urmează, nu este esențială diferența dintre „populația în vîrstă de muncă” și „resursele forței de muncă” care includ în plus persoanele în afara vîrștei de muncă, dar care lucrează și exclud persoanele în vîrstă de muncă dar inapte de muncă.

³⁾ Termenul trebuie interpretat ca o creștere a ponderii populației vîrstnice (de 60 de ani și peste) și o scădere a ponderii populației tinere (0—14), cauza principală fiind scăderea fertilității și, într-o măsură, creșterea duratei medii de viață.

cu o dezvoltare mai avansată, dar cu fertilitate mai scăzută. Politica de repartizare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, dezvoltarea accelerată a județelor rămase în urmă, schimbă radical problema valorificării resurselor de muncă și a migrației interne. Trebuie ținut seama însă de faptul că, în condițiile în care fertilitatea cunoaște o tendință de scădere generală, iar procesul de industrializare în județele altădată rămase în urmă solicită o cantitate tot mai mare de forță de muncă, această resursă — abundentă cu ani în urmă — devine tot mai rară, ceea ce fără îndoială arată importanța deosebită a acțiunilor și măsurilor întreprinse de partidul și statul nostru pentru creșterea productivității muncii, pentru asigurarea unei reproducții socialiste largite de tip intensiv.

Procesul de îmbătrânire demografică, valabil pentru întreaga populație, a cuprins în orbita sa și populația ocupată (activă). Vârsta medie a populației României a crescut astfel de la circa 26 de ani, în 1930, la aproximativ 30 de ani în 1956, ajungând în prezent la 34 de ani. Așa cum s-a determinat la recensămintele din 1956 și 1966 a crescut și vârsta mediană a populației active. Nu este nici o îndoială că procesul de îmbătrânire a continuat în anii următori. Populația activă din mediul rural este mai îmbătrânită decât cea din cel urban; aceasta din urmă a beneficiat considerabil de pe urma migrației de la sat la oraș, care a „întinerit-o“.

Mai trebuie remarcat că populația activă a unor județe este mai îmbătrânită (Arad, Mehedinți, Gorj, Alba), iar a altora cu mult mai tină (Constanța, Brașov, Galați, Bacău, Iași); diferența la vârsta mediană între județul Arad și județul Constanța de pildă este de circa 5 ani.

Dacă analizăm vârsta medie a populației active pe ramuri — din păcate pînă la prelucrarea datelor recensămîntului din zilele următoare nu o putem determina decât pentru anul 1966 — aceasta a fost de 38,5 ani pe întreaga economie, de 35,5 ani în industrie, de 34,3 ani în construcții, dar de 40,4 ani în agricultură. Mai trebuie remarcat că raportul de masculinitate a populației active din sectoarele neagricole (număr de bărbați la 100 femei) este mai mare decât în agricultură. „Stocul de învățămînt“ mediu și superior este și el inegal distribuit pe ramurile economiei naționale. Există, așadar, ramuri ale economiei „bătrîne“ și „tinere“, mai „instruite“ și mai puțin „instruite“, împrejurări de mare importanță pentru productivitatea muncii și alți indicatori economici și sociali.

Vorbind despre scăderea mortalității și creșterea duratei medii de viață, trebuie să amintim că și populația activă a beneficiat de acest proces. Speranța de viață activă, ca și potențialul individual de viață au crescut sistematic. Astfel, speranța de viață activă la naștere, pentru bărbați, în anul 1956 a fost de 37,3 ani; în 1965 de 40,6 ani, iar potențialul de viață indi-

vidual, în 1963, a fost la naștere de 70,2 ani.

O succintă privire prospectivă asupra resurselor demografice a populației ocupate, cu orizontul 1980, ne pune în fața unor probleme interesante privind efectul variațiilor anuale ale cohortelor și al schimbării structurii pe vîrstă.⁴⁾ Pe baza analizei datelor existente care, desigur, vor fi mult mai precise după recensămînt, se observă că în intervalul 1976—1980 populația masculină de vîrstă de muncă urmează să crească cu 4%, cea feminină cu 0,6% sau, în valoare absolută, pentru ambele sexe, cu 292 831 persoane. Chiar dacă creșterea este pozitivă, contribuția diferitelor generații este inegală. În primul rînd se înregistrează puternice scăderi la grupele de vîrstă de 16—19 ani și 36—39 ani sensibil marcate de scăderea natalității din anii 1965—1966 și de deficitul de nașteri din timpul celui de-al doilea război mondial. Efectul îmbătrînirii demografice se poate constata prin creșterea efectivelor de vîrstă 55—59 ani (bărbați) și 55—56 ani (femei). Vîrsta medie a populației în vîrstă de muncă continuă să crească în perioada amintită. Prin urmare, unele disproporții demografice se vor manifesta destul de puternic, ceea ce nu poate să nu influențeze populația ocupată.

„Oferta demografică“ a populației ocupate ridică deci cîteva probleme care sînt departe de a fi simple. Se creează o situație întrucîtva particulară dacă se compară „oferta demografică“ cu „necesarul“ de populație ocupată: grație marilor investiții prevăzute pentru cincinalul 1976—1980, ca și pentru perioada mai îndepărtată, pe baza unei rate ridicate a acumulării, crearea locurilor de muncă devansează creșterea demografică a populației în vîrstă de muncă. În afară de aceasta, disproporțiile demografice la nivelul economiei naționale, al populației neagricole și agricole, al populației ocupate pe județe în sensul concordanței între cerere și oferta de forță de muncă sub raportul caracteristicilor sex, vîrstă, educație și calificare, creează probleme suplimentare. Pentru rezolvarea acestei situații soluțiile tehnice trebuie să acționeze asupra politicii demografice și a celei social-economice.

Efectele îmbătrînirii demografice a populației totale și populației ocupate pot fi atenuate într-o perioadă lungă de timp, printr-o creștere sistematică a natalității, obiectiv prioritar în politica demografică românească.

La nivelul unor subpopulații, esențială este repartizarea rațională a resurselor de muncă, asigurarea unei structuri optime a populației ocupate și folosirea cît mai echilibrată a timpului de muncă. La o populație ocupată de 10 200 000 persoane, din care 87% lucrează nemijlocit în sfera producției materiale, fondul național de muncă se ridică la circa 3 miliarde om-zile anual, sau 22—23 miliarde om-ore pe an. Ținînd seama de „stocul de învățămînt“ încorporat în populația ocupată, de valoarea sa crescîndă, sub efectul revoluției științifice și tehnice, fondul național de muncă al populației ocupate se înscrie cu totul îndreptățit ca prin-

prof. dr. Vladimir TREBICI

(Continuare în pag. 42)

Ce vom găsi în 1977 în magazine?

(Urmare din pag. 9)

ecce mare odătare — din țesături de lînă sau jersu, bumbac și în cu poliester: tot pentru femei se pregătesc confecții din țesături subțiri, ușorose, tip coal, tricouri din poliester 100%, uni și imprimate, în decene moderne. Cele mai importante creșteri ale fondului de marfă la confecțiile pentru femei vor înregistra sortimentele: fuste — cu 200%, rochii de vară — cu 50% și bluze — cu 50% față de 1976.

La confecțiile pentru bărbați, în trimestrul I creșterile cantităților de confecții oferite, față de aceeași perioadă a anului 1976, vor fi: la pantaloni și sacouri din țesături de vară — de 50%, costume din țesături de vară — 30%, sacouri tip lînă — 30%, pantaloni tip lînă — 25%, raglane tip bumbac — 30%, pardesie tip lînă — 20%. La costume, sacouri, pantaloni remarcăm noi genuri de țesături din în amestec cu poliester sau diferite noi tercoturi, ca: Giurgiu, Mirodan, Dallas, Angeles, Costești etc. Destinate sezonului de primăvară-vară, ele sînt realizate într-o gamă variată de modele, cu detalii ca: plăci, buzunare, fente, epoleți, tighele — în special pentru tineret.

Tinerilor cumpărători li se adresează și gama de scurte, jachete, sacouri din imitație de piele, cu o pronunțată linie sport.

Încălțăminte — linie modernă, funcționalitate

Preocuparea pentru linia modernă și funcționalitate o găsim și la producătorii de încălțăminte. Printre noutățile anului 1977 în domeniul încălțămintei pentru femei amintim:

— pantofii tip mocasin, confecționați din piei cu o maleabilitate accentuată, cu tălpi din crep sau piele, cu toc ortopedic, într-o gamă de nuanțe maro-bej, adecvate sezonului de primăvară. Acești pantofi cu un grad sporit de funcționalitate, ușori, practici, vor apărea sub marca „Practic“ a întreprinderii „8 Mai“ din Mediaș.

— Noi sortimente de pantofi din piei artificiale lăcuite, cu ornamentații în relief executate după o tehnologie modernă, ce modelează numai exteriorul feței — interiorul păstrîndu-și netezi-mea și, deci, comoditatea — va oferi în 1977 întreprinderea „Modern“-Timișoara, sub cunoscuta marcă „Filty“. Aceeași fabrică pregătește, pentru fete, noi modele de opincuțe din piele artificială.

— O gamă variată de cizme din piei naturale și artificiale, de diverse înălțimi, cu diverse forme de tocuri, gro-

(Continuare în pag. 21)

⁴⁾ Am considerat populația masculină în vîrstă legală de muncă de 16—61 ani și populația feminină în vîrstă legală de muncă de 16—56 ani. În agricultură limitele sînt de 60 respectiv 65 ani, dar faptul nu are importanță pentru judecățile ce urmează.

ROMÂNIA ÎN CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

ȚARA NOASTRĂ, angajată în mod ferm pe făgașul progresului economico-social, conjugă în mod armonios eforturile proprii cu participarea la diviziunea internațională a muncii. Contribuția președintelui Nicolae Ceaușescu — atât în planul teoriei novatoare, cât și în domeniul practicii constructive, dinamice — la promovarea unor relații economice internaționale echitabile, a unei noi ordini economice internaționale, se bucură de un larg răsunet în întreaga lume.

România duce o politică internațională activă, caracterizată printr-o largă deschidere spre fluxurile mondiale de valori materiale și spirituale. Această politică își găsește o reflectare convingătoare în dinamismul susținut al schimburilor comerciale și al cooperării economice externe. Astfel, în perioada 1966—1975 volumul comerțului exterior a crescut într-un ritm mediu anual de 13% (din care în ultimul cincinal de 18,4%), devansând sensibil creșterea anuală a veniturii naționale, care în aceeași perioadă a fost de 9,5% și pe cea a producției industriale — de 12,4%. Această evoluție, exprimând aportul progresiv al comerțului exterior la creșterea economică, caracterizează dinamica schimburilor noastre și în actualul cincinal. În același timp, creșterile înregistrate evidențiază capacitatea economiei noastre de a realiza un dinamism susținut al comerțului exterior și cooperării economice internaționale. Astfel, în anul viitor volumul total al comerțului exterior urmează să ajungă la 70,3 miliarde de lei valută, ceea ce reprezintă triplarea volumului din anul 1970. Desigur că un asemenea progres rapid constituie o consecință a dezvoltării și modernizării economiei românești în anii construcției socialiste, proces ce a avut, implicit, ca rezultat, creșterea rolului schimburilor comerciale externe în reproducția socialistă largită. Esența acestei interdependențe obiective, impactul amplu asupra economiei au fost subliniate cu multă claritate de secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care arată că „dezvoltarea economiei naționale în ritm intens, deci și creșterea bunăstării materiale și spirituale a națiunii noastre socialiste, sînt nemijlocit legate de extinderea și diversificarea schimburilor economice, a cooperării în producție“.

● Creșterea ponderii României în comerțul mondial cu 62% în perioada 1950—1975.

● În 1976 o triplare a comerțului exterior față de 1970.

● Relații economice cu peste 140 de țări ale lumii.

● Un sfert din volumul comerțului exterior realizat prin acțiuni de cooperare economică internațională.

Competitivitatea produselor românești pe meridianele lumii

ROMÂNIA întreține azi relații economice cu circa 140 de țări de pe toate continentele. Țară socialistă în curs de dezvoltare, care a obținut succese remarcabile în făurirea unei economii moderne, România oferă la export o gamă de produse din ce în ce mai diversificate. Astfel, în exportul românesc se impun ca oferte competitive și cu caracter de permanență instalații complexe pentru diferite ramuri economice, mașini și utilaje destinate extracției și prelucrării petrolului, utilaj energetic și electrotehnic, pentru industria chimică, pentru cea a cimentului, tractoare, autoturisme de teren și de oraș, autocamioane, nave, locomotive Diesel, strunguri, alte mașini de prelucrare a metalului etc. La multe din aceste produse, ponderea exportului în volumul total al producției variază între 40 și 90 la sută. De asemenea, se lărgeste gama produselor chimice de mic tonaj exportate, alături de cele devenite tradiționale, ceea ce asigură o valorificare eficientă a resurselor de materii prime. Este de relevat, extinderea exporturilor: unor bunuri de consum, nealimentar, mobilă, aparate de radio, televizoare, mașini electrice de spălat rufe, de uz caznic, frigider, confecții, încălțăminte — precum și de produse alimentare prelucrate.

Și sub aspect calitativ, produsele românești cunosc peste hotare o apreciere tot mai largă: dovadă, distincțiile pe care le-au cucerit la diferite confruntări comerciale internaționale. În anul 1976, circa o treime din mărfurile cu

care am participat la 36 de târguri internaționale au fost produse noi. Multe din ele au primit medalii de aur: autocamionul „Roman“ la Plovdiv, autoturismul ARO 240 la Zagreb, garniturile de mobilă — la Zagreb, produsul cosmetic Pell-Amar — la Leipzig etc.

Exportul de inteligență — domeniu de certă perspectivă

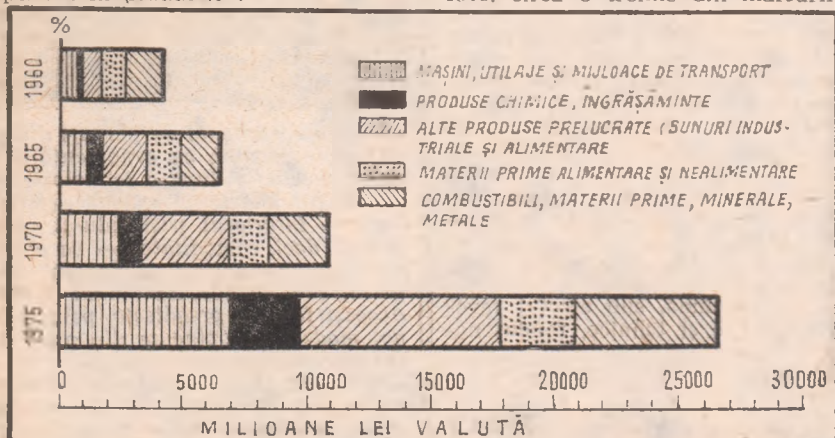
MODIFICĂRILE structurale de amploare ale exportului au permis creșterea valorii pe tona de produse exportate și ameliorarea raportului de schimb. În această direcție o contribuție sporită vor aduce în anii următori exporturile de utilaje complexe, precum și cele de consulting-engineering, know-how, asistență tehnică și servicii etc. Recunoscuta creativitate a poporului nostru, stimulată de cadrul socioeconomic al orînduirii socialiste, aduce o contribuție crescîndă la propășirea economiei românești. În perioada 1950—1976 au fost înregistrate circa 13 000 de invenții; numărul celor aplicate a crescut de la 60 în anul 1951, la peste 5 000 la sfîrșitul lui 1975. Invențiile românești se bucură de o largă prețuire și peste hotare. În perioada 1960—1975, din cele 160 invenții prezentate la 22 de saloane și târguri internaționale specializate, au fost premiate 153 — din care 103 au primit medalii de aur, 30 de argint, 2 de bronz și 8 — mențiuni.

În ultimii ani, cooperarea tehnico-stiințifică a țării noastre și-a lărgit ca-

Noutăți ale anului 1976 în nomenclatorul de export: ARO 241, 242 și 244, autobuzele Roman 109 RD și 112 UD, locomotive diesel electrice de 3500 CP, tractor multifuncțional TIH-445, tractorul pe șenile S-1800 IF, centrale telefonice rurale, radioreceptoare cu ceas, televizoare cu circuite imprimate, mașini de facturat FC 16 și 64, calculatoarele de birou Felix CE 211 și 212 T, noi tipuri de strunguri automate și freze, cauciucul polizoprenic, numeroase modele noi de mobilă, confecții, textile.

Aprecierea internațională a produselor românești de export și-a găsit expresie printre altele, prin medalii de aur obținute de pavilionul României la târgurile internaționale de la Bagdad, Cairo, Tripoli, Zagreb, medalie de argint la Alger, diplome la Cairo, Tripoli, Barcelona, Bogota.

drul prin crearea Institutului român de consulting „Romconsult“, care este deja o prezență activă, apreciată în numeroase țări în curs de dezvoltare din Africa și Asia, unde realizează proiecte. Astfel, în Nigeria „Romconsult“ este consultant general pentru probleme de locuințe, sistematizare și urbanizare, extinzîndu-și treptat participarea și la alte proiecte. În Algeria, institutul desfășoară o activitate intensă în domeniul studiilor și programelor privind modernizarea și dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, studii privind cercetarea științifică în domeniul agro-vete-

Dinamica volumului și structurii exportului României

rinar, precum și rezolvarea unor probleme de gestiune economică și pregătirea cadrelor. În Iran a participat la proiectele de modernizare și dezvoltare a rețelei meteorologice naționale și la cercetări agro-meteorologice.

Pentru valorificarea în comun a brevetelor și invențiilor românești, a fost constituită la Paris societatea mixtă româno-franceză INCREST-FRANCE. La București funcționează de aproape 5 ani Centrul comun ONUDI/România, care participă la realizarea de proiecte în țările în curs de dezvoltare, în domeniul industriei chimice și petrochimice, beneficiind de experiența recunoscută a specialiștilor români în aceste domenii. Valorificarea atentă, judicioasă a potențialului științific românesc poate avea în continuare influențe externe pozitive prin accelerarea promovării progresului tehnic în economia națională, asupra creșterii competitivității în diviziunea internațională a muncii.

Comerț și cooperare — în spiritul unei noi ordini economice internaționale

ROMÂNIA acordă o atenție constantă dezvoltării colaborării economice în forme variate. Ea utilizează atât tehnici tradiționale de vânzare-cumpărare, cât și pe cele care s-au impus în practica mondială în ultimele decenii — consulting, engineering, leasing; promovează diverse forme de transfer de tehnologii — cesionări de brevete de invenții, cooperări în producție, în cercetarea științifică și tehnică, în activitatea financiar-bancară, turism etc.

Țara noastră situează, în mod firesc, pe primul plan al preocupărilor din acest domeniu extinderea relațiilor cu toate țările socialiste. Acestea le revine circa 45% din totalul volumului comerțului nostru exterior, la o serie de mărfuri ponderea fiind mult mai ridicată. România participă activ la diferite forme de colaborare multilaterală statornicite în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, dezvoltând în același timp relații de colaborare bilaterală cu toate țările socialiste. România a realizat pînă în prezent peste 70 de acțiuni de cooperare bilaterală sau multilaterală cu țările socialiste, din care marea majoritate o reprezintă acțiunile de cooperare și specializare în producție.

În cadrul activității de cooperare tehnico-științifică internațională a țării noastre, un rol deosebit ocupă acțiunile realizate împreună cu țările socialiste membre ale C.A.E.R. Astfel, în perioada 1971—1975 în cadrul acestui organism au fost realizate peste 500 de teme de cercetare-dezvoltare și s-au transmis reciproc circa 42 000 de documentații tehnice; pentru 1976—1980 s-a prevăzut realizarea a peste 100 de teme, la majoritatea lor manifestându-și interesul de participare și țara noastră.

Schimbările comerciale ale României cu țările în curs de dezvoltare au crescut în perioada 1971—1975 de peste 4 ori, înscriindu-se ca cel mai dinamic flux al comerțului nostru exterior. Menținerea acestei evoluții dinamice va face ca ponderea țărilor în curs de dezvoltare să crească de la 18,5% în 1975, la circa 30% în 1980.

Istoricile întâlniri ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu numeroși șefi de state din Africa, America Latină și Asia, rodnicele convorbiri de lucru avute s-au materializat în încheierea a peste 100 de acorduri guvernamentale și înțelegeri de cooperare în domenii specifice, creindu-se, astfel, un cadru juridico-economic deosebit de fertil intensificării relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare.

În relațiile României cu tinerele state independente, o rapidă dezvoltare o cunoaște cooperarea în producție și tehnico-științifică, într-o gamă largă de forme: livrări complexe de echipamente, acordare de asistență tehnică, lucrări în comun de prospecțiuni geologice, comercializare în comun, societăți mixte de producție etc. Pînă în prezent, au fost constituite cu țările în curs de dezvoltare 28 de societăți mixte în domeniul de interes reciproc, cum sînt construcția de mașini, industria minieră, industria chimică, industria lemnului și a materialelor de construcții, agricultura ș.a.

Colaborarea economică dintre România și țările în curs de dezvoltare se afirmă tot mai mult pe arena internațională, ca exemplu de relații de tip nou, reciproc avantajoase, între țări suverane și deplin egale în drepturi. La realizarea de acțiuni de cooperare pe teritoriul unor țări în curs de dezvoltare, România a atras, în consens

În anul 1976 s-au aflat în derulare 260 de acțiuni de cooperare din care: 127 livrări de instalații complexe și obiective realizate în străinătate, 34 de societăți mixte de producție cu sediul în țară sau în străinătate (10 în domeniul minelor, petrolului și geologiei, 7 în domeniul agriculturii și industriei alimentare, 5 în domeniul economiei forestiere și materialelor de construcții, 5 în domeniul industriei chimice, ș.a.) 34 de societăți de tip comercial în străinătate, peste, 44 de acțiuni de cooperare și specializare în producție etc.
mmmo

cu statele respective, participarea unor firme din țările interesate. În acest fel, cooperarea capătă forme multilaterale și, bazată pe principii noi, contribuie la consolidarea tipului superior de relații economice internaționale.

O cale importantă de colaborare și sprijin în relațiile cu țările în curs de dezvoltare o constituie acordarea de asistență tehnică. Pe această linie, în prezent își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare peste 7 000 de specialiști români, acordînd asistență în domenii cum sînt: construcții industriale și civile, construcții de mașini, industria minieră, energetică, învățămînt, sănătate.

Pe planul colaborării multilaterale cu tinerele state trebuie menționate și tratativele cu o serie din aceste țări, privind facilitarea comerțului reciproc prin acordarea de reduceri vamale sub egida Acordului General pentru Tarife și Comerț.

România va milita și în viitor pentru o tot mai strînsă colaborare și conlucrare cu țările în curs de dezvoltare, considerînd că aceasta reprezintă una din căile pentru sprijinirea dezvoltării accelerate, pentru afirmarea noilor state pe plan internațional.

România dezvoltă relațiile economice

cu țările capitaliste industriale, pe baze reciproc avantajoase, în spiritul coexistenței pașnice între state cu orînduirii sociale diferite, al înțelegerii și conlucrării între toate popoarele și statele lumii. Dezvoltarea potențialului economic și tehnic al României socialiste, evoluția ascendentă a schimbărilor comerciale cu aceste state, acțiunile de cooperare deja finalizate evaluează, totodată, posibilitatea de lărgire în continuare a unei asemenea colaborări rodnice.

Participare activă la rezolvarea marilor probleme ale economiei mondiale

ROMÂNIA socialistă participă la activitatea tuturor instituțiilor specializate din sistemul Națiunilor Unite. Ea este membră a Fondului Monetar Internațional, a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare și la Acordul General pentru tarife și comerț (G.A.T.T.). Această prezență decurge din convingerea că nici o problemă a economiei mondiale nu mai poate fi rezolvată astăzi decît cu participarea tuturor statelor — tot astfel cum fiecare stat are obligația de a contribui la găsirea de soluții constructive, reciproc acceptabile pentru toți participanții la circuitul economic universal.

Rațiunea dialogului constă în găsirea de soluții practice, în deschiderea spre acțiuni concrete, convenite împreună. Această convingere a generat propunerile prezentate de România la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., în documentele „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”.

Participarea României la activitatea „Grupului celor 77” exprimă tocmai această dorință de a vedea că omeneria trece efectiv de la confruntări la cooperare pe planuri tot mai largi, că în-tregul curs al relațiilor economice internaționale intră pe făgașul procesului de realizare a unei lumi mai drepte și mai bune. O expresie elocventă a solidarității active a României cu cauza țărilor în curs de dezvoltare este hotărîrea țării noastre de a participa la Fondul comun pentru finanțarea stocurilor internaționale pentru produse de bază, inițiat la ultima sesiune a U.N.C.T.A.D.

În concepția noastră, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „se afirmă cu putere necesitatea făuririi noii ordini economice internaționale și — pe această bază — a unei noi ordini politice, care să pună capăt relațiilor de inechitate și să instaureze raporturi noi, de egalitate, să deschidă calea lichidării subdezvoltării, accelerării progresului țărilor rămase în urmă, ca o necesitate obiectivă de care depinde crearea unei lumi a păcii și colaborării internaționale”.

Cu alte cuvinte, pornim de la convingerea că — independent de unele disensiuni trecătoare și de inerente greutăți — ne aflăm în pragul unei ere, în care fiecare națiune, indiferent de potențial sau de opțiuni politice proprii, trebuie să devină participantă și beneficiară cu drepturi egale și depline la progresul mondial.

prof. dr. Alexandru PUIU

DUNĂREA,

o magistrală a turismului european

ÎN LUME sînt fluvii mai lungi și cu o suprafață a bazinelor mult mai mare decît Dunărea, dar nici unul nu se poate „mîndri” că udă pămîntul unui număr atît de mare de țări, ca acest fluviu european. Nici chiar Nilul, a cărui lungime este neîntrecută, nu se bucură de un asemenea privilegiu.

Pe lungimea sa de 2860 de kilometri, Dunărea străbate sau mărginește opt țări: R. F. Germania, Austria, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, România, Bulgaria și U.R.S.S. În drumul său de la izvoarele din munții Pădurea Neagră către vărsare, străpunge munți și lanțuri de munți, formînd defilee impresionante, răcorește întinse cîmpii, înobilează panorama a numeroase centre urbane — și se întîlnește cu Marea Neagră după ce dăruiește pămîntului românesc o deltă cum nu se mai găsește alta în Europa și, sub anumite aspecte, chiar în lume. Apa mereu călătoare formează împreună cu relieful statornic un cadru natural organic, armonios, parcă anume dat acestor pămînturi, stîrnind interes și admirație nu numai din partea celor anume pregătiți pentru observarea și studiul atent al tainelor naturii, dar și din partea numărului crescînd de iubitori ai acesteia, din toată lumea.

Legînd între ele țări și națiuni cu istorii, tradiții și psihologii proprii, națiuni avînd obirșii diferite, drumul de apă permite călătorului, dornic să cunoască cît mai mult, ca o dată cu admirarea frumuseților de neasemuit ale zonelor și locurilor înflorite din generozitatea marelui fluviu, să ia contact cu culturi, obiceiuri și realități diverse, deosebit de bogate.

Faptul istoric, frecvent întîlnit în însăși inima orașelor dezvoltate pe malurile fluviului — Regensburg, Linz, Viena, Bratislava, Budapesta, Novi Sad, Belgrad, Drobeta-Turnu Severin, Giurgiu, Russe, Brăila, Galați, Tulcea, Izmail și altele — găsește o completare în evocarea unor evenimente pentru care ne-au rămas numai documente scrise sau urme abia vizibile. Momente importante din viața popoarelor celor opt țări sînt legate direct de Dunărea

însăși, cu atît mai mult cu cît capitalele unor țări își au așezarea pe acest fluviu, sau cursul de apă a fost și este granița naturală. Pentru România, bunăoară, Dunărea evocă date legate de ceea ce sîntem astăzi. Peste Dunăre au trecut armatele romane și au ocupat Dacia, creîndu-se astfel condițiile care aveau să dea naștere poporului român. Nenumărate lupte au fost purtate de Țara Românească în locuri din apropierea Dunării, împotriva oștilor invadatoare otomane. Dintr-un oraș de pe Dunăre — Calafat — în mai 1877 a tras tunul care a dat semnalul trecerii la cucerirea Independenței de stat a României. Se poate spune astfel că Dunărea a fost martora unor momente cruciale din mult zburciumata istorie a poporului nostru și, fără îndoială, acest fapt amplifică interesul amatorilor de călătorii, din țară dar și din străinătate.

În prezent, această importantă arteră europeană ciștigă în interes pentru oricare vizitator, prin modificările aduse peisajului de către mîntea și mina omului, în special prin realizarea de mari amenajări hidroenergetice și de navigație destinate să transforme energia apelor în energie electrică, să creeze rezerve de apă pentru agricultură, să înlănească traficul navelor. Prin unele din aceste obiective, Dunărea asigură puternice punți de legături între popoare. Un asemenea exemplu îl constituie impresionantul edificiu al Complexului hidroenergetic și de navi-

Colaborarea internațională în activitatea de valorificare a Dunării în turism, și în special în turismul internațional, dintre institutele de cercetare din diverse țări a condus la concluzia de a se lansa pentru început pe piața externă, un număr de programe comune cu caracter experimental — urmind ca, în funcție de ecoul pe care îl vor avea acestea, să se treacă la elaborarea altor programe și la analiza măsurilor ce se impun, pe toate planurile, pentru desfășurarea nestinjenită a turismului pe fluviu. Din programele propuse menționăm:

- programe de turism cultural ce pun în evidență valori ale istoriei antice, medievale, moderne și contemporane pe Dunăre sau situate în preajma acestora (vestigii de cetăți, fortificații, castele etc.);
- itinerarii turistice incluzînd marile orașe de pe Dunăre și din apropiere, sau așezările reprezentative pentru definirea istoriei popoarelor din bazinul dunărean;
- programe vizînd frumusețile naturale de-a lungul fluviului, și zonele folclorice;
- programe complexe, organizate în comun, în care fiecare țară să ofere ceea ce are mai valoros pe teritoriul său;
- programe reconstituind itinerariul deseris în romanul „Pilotul Dunării” al lui Jules Verne, a cărui acțiune se desfășoară pe fluviu, de la Sigmaringen pînă la Chișinău.

gație de la Porțile de Fier, rezultat al colaborării strînse dintre România și Iugoslavia. În anii următori, numărul acestui gen de construcții va crește, asigurîndu-se o adevărată „innobilare” tehnică a fluviului și lărgirea posibilităților pentru tipuri variate de agrement.

Călătorul pe Dunăre are prilejul de a cunoaște și alte laturi ale vieții materiale și spirituale a popoarelor care și-au durat existența în bazinul fluviului, iar între acestea, un loc aparte ocupă arta populară și folclorul, într-o gamă largă de forme de manifestare.

Din seria tentațiilor pentru călătorii pe Dunăre nu lipsesc nici arta cultă, muzica sau literatura. Locuri, eroi, apa însăși, au inspirat pe compozitori; pe poeți și pe scriitori. Ei au făcut Dunărea celebră, iar Dunărea i-a făcut, la rîndul ei, celebri.

Există credem, chiar dacă ne oprim aici, suficiente motive pentru a întrevădea că Dunărea constituie — cum demonstrează realitatea ultimilor ani — și un cadru propice pentru dezvoltarea turismului național și internațional din fiecare țară riverană. Valorificarea cît mai bună, a acestui dar al naturii, cu caracter internațional, implică, desigur, participarea tuturor țărilor din zonă interesate la elaborarea de programe comune, care să satisfacă cerințe și preferințe ale celor mai diferite segmente de clientelă turistică.

Abordarea în colaborare a unor asemenea aspecte se dovedise utilă încă

În primele 9 luni ale anului 1976 motonavele „Oltenița” și „Carpați” (capacitate 118 locuri) au efectuat 37 de excursii de o săptămînă pe itinerariul Viena—Bratislava—Budapesta—Belgrad—Porțile de Fier—Giurgiu—Cernavodă, continuîndu-se cu deplasarea din Cernavodă cu autobuzele în stațiunile de pe litoralul românesc al Mării Negre. Motonavele au efectuat de asemenea diverse excursii combinate vas-avion, vas-vas, sau avion-vas.

Excursii în Delta Dunării cu durata de o zi au fost organizate de la Tulcea cu nava „Tudor Vladimirescu” care transportă excursioniștii în diverse puncte ale Deltei, de unde aceștia sînt îmbarcați pe hidrobuze ce se deplasează în croaziere independente spre diferite puncte de atracție turistică. În primele 9 luni ale anului 1976 nava „Tudor Vladimirescu” a efectuat 114 excursii, transportînd peste 12.000 de turiști.

Ce vom găsi în 1977 în magazine?

(Urmare din pag. 17)

simi de tălpi, sisteme de închidere, au fost lansate în Luna cadourilor '76. Tot cu acest prilej au fost introduse pe piață pantofi pentru diverse ocazii, eleganți, realizați pe calapoade moderne ce urmăresc noua linie a modei — cu virfurile alungite, tocurile mai înalte (7—8 cm), având sisteme de închidere în diverse tipuri de barete.

— Sub mărcile „Banatin”, „Durabil” și „Bourul” vor fi lansate în 1977 noi modele de pantofi bărbătești, cu greutate specifică și flexibilitate îmbunătățite, cu tălpi (din inlocuitori și cauciuc), având profile și grosimi variate, cu funcționalitate sporită.

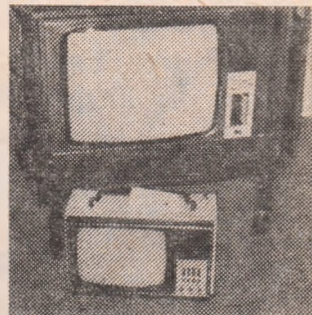
Prin greutatea redusă se remarcă și noile modele de pantofi și sandale pentru bărbați și femei, cu tălpi din poliuretă, în formate și profile noi, contractate pentru sezonul primăvară-vară 1977.

Pentru copiii din toate grupele de vîrstă între 2 și 14 ani se pregătesc game variate de pantofi din piei naturale și artificiale, lăcuite, în culori și modele diverse.

Mai ușor, mai repede, mai plăcut

Producția de bunuri de consum de folosință îndelungată va înregistra în acest cincinal importante creșteri, care se desfășoară după programe concrete de diversificare și înnoire a nomenclatorului, de perfecționare a parametrilor de funcționare.

În cadrul programului de ușurare a muncii casnice se înscrie apariția de noi aparate electrocasnice. Dintre produsele care sînt în prezent omologate și vor fi găsite în magazine anul viitor amintim: plita electrică avînd captor încorporat, rotisorul electric, aparatul de încălzit apa curentă la robinet, fierul de călcat cu umidificator, robotul cu 4 operații pentru gospodăria rurală, mașina electrică de tuns iarba, rîșnița electrică de cafea, o gamă variată de becuri și corpuri de iluminat, frigide-

rul de 225 litri cu două uși, mașinile de cusut electrice Veronica și Sanda (cea din urmă efectuînd un număr mai mare de operații), un robot de bucătărie (realizat de „Electromotor” Timișoara — dar pentru care se duc încă tratative între furnizor și beneficiar, nefiînd contractat), mixerul portabil ce va fi executat de „Electroargeș”, mașina de spălat rufe de mic litraj, tara electrică de păstrat mîncăruri calde, aparatul electric de uscat mîinile ș.a.

(Continuare în pag. 23)

de acum cîteva decenii, cînd a fost creată Comisia europeană a Dunării și credem că astăzi, cu atît mai mult, exemplul se impune a fi urmat.

Din aceste raționamente a decurs inițiativa luată de centrul român de specialitate, de a elabora — în comun cu instituții de cercetări științifice în domeniul turismului din țările dunărene — un studiu privind valorificarea Dunării în turismul internațional. Cercetările întreprinse au pornit de la necesitatea de a se cunoaște gradul în care Dunărea ar putea să reprezinte un obiectiv de interes turistic pentru europeni și pentru cei care sosesc pe bătrînul continent din alte părți ale globului. Ele au demonstrat că există în mod cert o puternică atracție turistică pentru croaziere pe fluviu, pentru cunoașterea țărilor pe care le străbate.

Pentru țara noastră, ca de altfel pentru fiecare țară dunăreană, înfăptuirea unora din programele amintite va constitui și o verificare a forței de penetrație a ofertei turistice din această zonă pe piața externă. De altfel, anul 1977, anul Centenarului cuceririi independenței de stat a României, desigur că va influența în mod favorabil fluxurile turistice către această parte a țării. Fiecare turist sosit pe aceste meleaguri, în cadrul acțiunilor special organizate, va deveni, probabil, și un admirator al locurilor pe care nu le-a cunoscut sau le-a cunoscut foarte puțin, numai din scrieri.

Oferta turistică dunăreană a Româ-

niei, în special pe planul potențialului natural și cultural-istoric, este bogată și, în consecință, putem aduce o contribuție importantă la realizarea unor programe comune, contribuind astfel la valorificarea plenară a imensului potențial turistic al fluviului.

România este mărginită sau străbătută de fluviu pe o distanță de aproape două treimi din cursul acestuia, în lungul a 11 județe ale țării. Șiragul de „nestemate” începe cu cadrul natural al Porților de Fier, amplificat de intervenția omului și dublat de „Hidrocentrala prieteniei”; în apropierea acesteia se află renumita stațiune Băile Herculane. În continuare, spre Delta, viitorul va adăuga elementelor actuale noi atracții. Astfel, se va construi a doua hidrocentrală în colaborare cu Iugoslavia, o alta împreună cu Bulgaria, vor fi efectuate lucrări de navigabilizare a Oltului, ceea ce va asigura condiții pentru o largă desfășurare a sporturilor nautice. Și nu din întâmplare am lăsat la urmă Delta, cea mult admirată de turiștii de pe toate meridianele și paralele globului, Delta miilor de păsări călătoare, Delta sturionilor, a vegetației bogate și a liniștii. Acest unicat natural constituie în sine un important obiectiv turistic în cele mai diferite momente ale anului, iar încadrarea sa în diverse programe turistice va contribui, în mod neîndoielnic, la succesul acțiunilor.

dr. Gheorghe BARBU

PĂDUREA

in condițiile mutațiilor social-economice contemporane

● Pădurea și echilibrul ecologic ● Calitatea mediului ambiant ● Civilizația „recreerii” ● Turismul și capacitatea de muncă ● Optimizarea contactelor dintre om și peisaj ● Gospodărirea integrală a zonelor forestiere.

Pădurea posibilă, pădurea necesară de miine

O PRIMĂ FUNCȚIUNE, care se generalizează astăzi în toate pădurile, este cea hidrologică. Setea societății moderne este mereu crescândă. Penuria de apă este iminentă și previzibilă, de aceea încă de pe acum în diferite țări se anticipează programe naționale de gospodărire rațională a apelor. În țara noastră, care are un asemenea program, se prevede ca în anul 2000 necesarul de apă să fie aproape egal cu stocul de apă.

Datorită neregularității regimului de scurgere a apelor, se preconizează realizarea unui număr impresionant de acumulări, pentru reținerea și utilizarea rațională a apei. Realizarea unui program de asemenea anvergură până în anul 2000, practic de către o generație, este o citorie impresionantă pentru

posteritate. Ce implicații aduce însă acest program?

Eficiența programului constă, în special, în durata de funcționare a întregului sistem de acumulări, care trebuie să fie cât mai lungă posibilă. Pericolul cel mai mare în această privință este colmatarea acumulărilor, care reduce treptat din volumul lor util. Metode practice și economice de decolmatare nu se întrevăd.

Care este ritmul colmatărilor? Literatura existentă ne oferă frecvente cazuri de colmatări în intervale medii de 30—50 ani, chiar și mai mici. Cazuri de colmatări foarte rapide se întâmplă și în țara noastră. Ce se va întâmpla peste câteva decenii, când nevoia de apă va fi mai mare, iar volumul util al acumulărilor se va reduce considerabil, dacă nu se vor lua măsuri urgente și categorice de prevenire? Răspunsul este evident.

Ce se poate întreprinde în acest sens? Se vorbește mult de amenajarea complexă a bazinelor hidrografice de interes hidrologic. Această amenajare

complexă presupune, înainte de toate, o riguroasă sistematizare teritorială, care să stabilească folosințele solului, care să stabilească, în ultimă analiză, raportul optim dintre suprafața de pădure, formația care asigură în cele mai bune condiții protecția solului contra eroziunii, precum și regimul scurgerilor și suprafețelor ocupate de alte folosințe, în special cele agricole.

În fața acestei sistematizări necesare, se ridică astăzi un impediment — domeniul de limită a folosințelor agricole ineficient folosite. Toate statisticile evidențiază existența în țara noastră a unor importante suprafețe de teren în pantă, defrișate în mod greșit în trecut și cu efecte de eroziune accentuată. Ca ordin de mărime aceste suprafețe depășesc un milion de hectare. Ele sînt prima sursă importantă a dezechilibrului în regimul scurgerilor și în aportul aluvionar.

Aceste suprafețe produc în medie cel mult o tonă de biomasă pe an și hectar, în general iarbă, în cele mai multe cazuri imposibil de valorificat rațional

datorită dispersării suprafețelor. În aceste locuri, pădurea, care utilizează mult mai eficient energia solară și care are un proces de asimilare clorofiliană continuu în perioada de vegetație, beneficiind de rezervele de apă din adâncime, poate asigura o bioproducție de cel puțin 2—3 tone de biomasă pe an și hectar.

Pierderea economică generată de pe aceste suprafețe este de cel puțin 1—2 milioane tone de biomasă anual. Pe lângă aceasta, dezechilibrul hidrologic și eroziunea accentuată răpesc din pământul patriei multe milioane de metri cubi anual. Prezența pădurii aici poate asigura optimal funcțiunea hidrologică. Orice încercare de optimizare funcțională a acestor suprafețe va pleda categoric în favoarea reinstalării pădurii.

Programul național de gospodărire a apelor extinde funcțiunea hidrologică prioritar la toate pădurile din bazinele de recepție ale acumularilor, practic la toate pădurile din zona montană. **Structura pădurii care poate asigura optimalitatea funcției hidrologice este cea caracterizată prin continuitate, respectiv cea crescută natural sau cea grădinarită.**

Moderarea climatică în interiorul și în apropierea limitelor pădurii

ANALIZÂND o altă funcțiune principală a pădurii, și anume cea **climatică-igienică**, este necesar a aminti două aspecte. Prin calitatea ei de a realiza o moderare climatică în interiorul și în apropierea limitelor sale, **pădurea creează condiții favorabile atât menținerii pădurii însăși, cât și vieții omului.** Decurgând de aici, un prim aspect se referă la necesitatea creării unor **perdele climatice** atât în jurul marilor aglomerații urbane, cât și în terenurile agricole. Multe din orașele noastre de câmpie sînt aproape total lipsite de o asemenea protecție — fapt ce reduce mult din calitatea mediului de viață.

Specificul vieții din marile aglomerații obligă la apariția unei activități compensatorii periodice, definită „recreere”. Se afirmă — și nu fără temei — că civilizația de mine va putea fi definită și ca o **civilizație a recreerii.** În ce constă în fond această necesitate de recreere ?

Omul este prin excelență un consumator de informație. Se pot distinge două mari categorii de informații pe care el le prelucrează. Este vorba întâi de categoria mare a **informațiilor vitale**, culese din mediul înconjurător, necesare conservării și aprecierii lui ca entitate fizică. O a doua categorie de informații prelucrate, pe care le putem numi „**culturale**” și care sînt specifice omului, definesc caracterul său aleator, antientropic și evolutiv. Filogenetic, psihicul uman este dimensionat pentru prelucrarea unei anumite cantități de informații vitale, minime autoconservării, într-o viață naturală. Aceste informații corespund unui spațiu panora-

mic, cu profunzime în mai multe planuri : spațiul natural.

Recent, foarte recent, la scara filogenezei, omul s-a clausturat în artificialitate, în mediul urban, într-un spațiu limitat la un prim plan pe care i-l oferă camera, hala sau biroul, strada sau însăși curtea lui înghesuită printre ziduri. Omul este lipsit aici de obicei de profunzime, de planurile de fundal, care sînt generatoare a unui intens flux informațional. Fără îndoială că această artificialitate i-a adus comoditatea și certitudinea. Acest mediu limitat favorizează interiorizarea, extensie psihică în spații imaginare și implicit, creează elasticitatea psihică necesară fenomenului evolutiv de cultură.

Dar comutarea energiei psihice de prelucrare a informațiilor primare, vitale, în canalele de prelucrare a informației culturale este foarte dificilă, dacă nu imposibilă, pentru că sîntem condiționați de o anumită structurare psihică, mai mult sau mai puțin stabilă genetic. În mod firesc se produce astfel o stocare a energiei de prelucrare a informațiilor vitale. Într-un cadru de viață stressant, asociat cu o muncă de serie, monotonă, posibilitățile de deconectare a acestei energii stocate sînt minime. Spațiul verde urban, spațiul ingerat eventual la micul ecran este lipsit de autenticitate și fără o valoare deconectantă suficientă.

Stocarea energiei psihice duce la o tensionare, apoi la o anumită intensitate a tensiunii : astenie, nevroze. Necesitatea periodică a deconectării pare astfel evidentă, vitală. O deconectare bună înseamnă un mediu care să ofere un cit mai intens flux informațional. Cantitatea de informații este condiționată, în primul rînd de volumul spațiului structurat. Acest volum este maxim în zonele cu relief accidentat, cu dinamism accentuat, cu o desfășurare pe verticală. Panorama unui vîrf de munte, care prin profunzimea ei oferă un volum structurat foarte mare și un flux informațional corespunzător, are în general o valoare deconectantă maximă. **Pădurea este un element structurant al peisajului care îmbogățește de asemenea, fluxul de informații.** Aceasta cu atât mai mult acolo unde lipsa unui relief desfășurat pe verticală reduce la minimum volumul structurat perceptibil. Concluzia : **deconectarea devine optimă în munți sau în mediul păduros, deci în ambele cazuri în zonele forestiere.** Trebuie menționat aici și aportul optim al elementelor fizice pentru echilibrul fiziologic oferit de aceste zone.

Turism pentru menținerea capacității de muncă

MUTAȚIE în concepția gospodărească, mutație în competențe, în atribuții, în arsenalul mijloacelor de lucru. În zonele verzi periurbane nu s-a făcut aproape nimic și trebuie făcut mult, pentru că va fi nevoie. Raporturile dintre gospodarul pădurii și administrația orașelor, răspunzătoare de asigu-

Ce vom găsi în 1977 în magazine ?

(Urmare din pag. 21)

Dintre noutățile cu care se va lărgi gama articolelor de mesaj vădăm : oala de fier lapte (din aluminiu, cu pereți dubli, de diferite capacități), auto-sifonul de 5 litri, masina de tăiat pînie și mezeluri, aparatul pentru preparat băuturi spumante (funcționînd pe principiul auto-sifonului), formele de tort cu fund detașabil etc.

Game articolelor de mesaj din sticlă, porțelan și faianță se va îmbogăți cu 340 de noi articole, care au fost deosebit de contractate. Printre acestea : garnituri de pahare din cristal, băuturi ornamentate, servicii din porțelan, din sticlă colorată, noi modele rafinate de vase de flori din cristal.

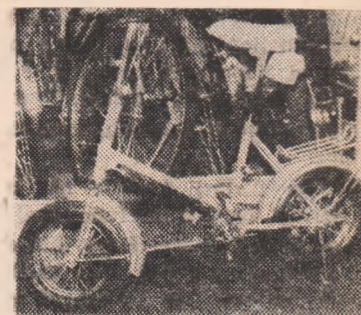
În ce privește produsele chimice de uz casnic, vom găsi în magazine numeroase sortimente deosebit de utile, cum sînt spray-urile : pentru înlăturarea zgîrieturilor de pe parchetul lustruit cu Palux, pentru încălziminte, pentru haine de piele, pentru curățirea aragazului, pentru spălarea gulerelor și manșetelor de cămăși, pentru dezinfectarea găleților de gunoi ; apoi insecticid universal, lac semimat, pentru parchet, detergentul „Dero-Brio”.

În 1977 se vor pune în vânzare noi tipuri de aparate de radio stereofonice, televizoare cu tranzistori și circuite integrate — cu fiabilitate sporită și calități de recepție-redare îmbunătățite ; se vor realiza primele tipuri românești de casetofoane și picupuri.

Dintre aparatele optice putem aminti noi tipuri de aparate de mărit, de proiectie a diafilmelor și epidiascopul.

Turism pe 2 și 4 roți

Vor fi oferite în rețeaua de desfacere un număr sporit de autoturisme de oraș „Dacia” 1300, iar întreprinderea de asistență tehnică și service-Pitești promite să-și lărgască activitatea la 100 de stații... în 1980, față de 35 de stații în prezent.

Noi tipuri de biciclete pentru copii și tineret, ca și minimotoarea Moped au fost din nou expuse la Tîrgul de mostre. În 1977 și în magazine ?

Anul viitor vor apare noi modele de corturi cu schelet metalic, izoterme, impermeabile cu coloristică vie, de mărimi variate (pentru 2—4 persoane), saci de dormit dubli și pentru copii, noi modele de termosuri pentru alimente, instrumente de pescuit.

Game cosmetice complete

În domeniul cosmeticelor au fost contractate 63 de sortimente noi, fiind în

(Continuare în pag. 24)

rarea cadrului recreativ, nu sînt deloc precizate.

În munți se organizează turism. Un turism comercial. Avem nevoie, în primul rînd, de un turism uman, un turism necesar menținerii capacității de muncă și a echilibrului psihic al oamenilor, care să urmărească un principiu fundamental: **optimizarea contactelor dintre om și peisaj.**

Conservarea se poate realiza prin rezervații și măsuri restrictive. Conservarea eficientă nu se poate face pe suprafețe mici. La dimensiunea populației din Europa, conservarea unor suprafețe mari ca rezervații integrale este practic imposibilă. Presiunea turismului în zonele sălbatice, izolate, unde se conservă în proporția cea mai mare naturalețea, este de neînlăturat. Turismul intens și necontrolat aduce prejudicii ecosistemelor naturale. Pentru conciliere, pentru armonizarea funcțională a acestor zone, apar organisme administrative speciale, denumite parcuri naționale.

Avem un singur parc național. Se preconizează o rețea de 13 parcuri naționale, care să asigure o reprezentare cît mai completă a formațiunilor naturale din țara noastră. Acest lucru, pe deplin posibil, va asigura o situație aproape unică în Europa. În aceste parcuri naționale, pădurea participă în proporție de circa 75%. Cea mai mare parte din geofondul național și din ecosistemele naturale ale țării se află în fondul forestier.

Noul sens al funcționalității pădurilor pe care am încercat a-l schița, prin cîteva din cele mai principale funcțiuni, ridică importanța pădurilor pînă aproape la identificarea lor cu calitatea mediului înconjurător, dacă excludem poluarea industrială. Aceasta înseamnă o atitudine de respect față de pădure, atît din partea celor ce apelează la serviciile ei. O optimizare a acestei funcționalități complexe necesită, poate, **adoptarea unei forme moderne de gospodărire integrală a zonelor forestiere, în special a zonelor montane.**

Valoarea pădurii trebuie să fie în mod normal consecința funcționalității ei. Se pare că în această privință există o situație anormală. Un gard de bulumaci cu trei fire de sîrmă ruginită are o valoare, pentru că înmagazinează muncă umană. „Polițele cu crini” din Ceahlău — un veritabil monument al naturii — nu au nici o valoare înscrisă în evidențe, pentru că nu au înmagazinată muncă umană. Au cel mult o valoare de înlocuire, atunci cînd în locul lor s-ar deschide o carieră sau s-ar construi un saivan, rentabile economic. Cele afirmate nu reprezintă o atitudine împotriva rentabilității economice. Sintem întru totul pentru această rentabilitate, care însă trebuie să aibă în vedere nu numai

bunurile materiale, ci și serviciile aduse societății sau întreg fondul de valori spirituale, în care se include organica pădurea și peisajul românesc.

Extinsă pe mai bine de un sfert din suprafața țării, răspunzătoare în cea mai mare măsură de echilibrul ecologic, pădurea țării are o producție anuală valorică mai mică decît producția pe un trimestru a întreprinderii de autocamioane din Brașov. Judecată astfel, este ca și cum am aprecia valoarea picturilor lui Grigorescu prin valoarea pinzei și a vopselelor incluse în ele.

Faptul că la noi pădurea nu are o valoare înscrisă în evidențele avuției naționale, nu este un lucru bun, deoarece diferitele funcțiuni ale pădurii enumerate, nefiind evaluate, nu sînt nici recunoscute ca atare. Ele sînt în prezent **gratuități** pe care pădurea le oferă societății. Acest cadou al pădurilor este în realitate un lucru foarte bun, dar tratat ca atare, consecințele asupra dezvoltării și optimizării acestor funcțiuni sînt dăunătoare.

Silvicultura gospodărește pădurile cu ajutorul prețului de rentă al lemnului și cu sumele obținute prin valorificarea altor produse. O gospodărire întensivă a pădurilor, impusă de complexa ei funcționalitate, necesită cheltuieli gospodărești suplimentare. Cine le va da? Fără îndoială că ele se vor obține din fonduri centralizate sau locale, după caz, dar aceasta numai după ce valoarea serviciilor aduse de pădure va fi stabilită și recunoscută ca atare.

La situația prezentată, o contribuție importantă aduce însuși sistemul de zonare funcțională a pădurilor utilizate în prezent în cadrul gospodăriei silvice. Este un sistem depășit, care se cere reanalizat și îmbunătățit. Ne putem întreba, desigur, **care este în fond valoarea pădurii?** Răspunsul nu va fi ușor, dar nu imposibil, chiar dacă trebuie recurs la valori relative, convenționale.

Valoarea **oxigenului** produs în pădure este valcarea aerului pe care-i respirăm, este însăși valoarea vieții noastre. Valoarea **funcției hidrologice** este valoarea apei și pămîntului țării noastre. Valoarea **recreativă** a pădurilor este valoarea integrității noastre fizice și psihice. Ea poate fi echivalată cu procente din productivitatea industriei noastre, pe care o condiționează. Un singur procent reprezintă de 2—3 ori valoarea lemnului produs. Valoarea unui parc, realizat de multe generații, este valoarea unei imense opere de artă, unicat. Valoarea **funcției științifice**, este valoarea monumentalei zestre naturale cu care a fost hărăzită această țară, este valoarea respectului nostru pentru posteritate.

Programul de măsuri pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier constituie un adevărat impuls și o consfințire a tuturor acestor mutații conceptuale, absolut necesare progresului țării noastre.

Zeno OANCEA

Institutul de cercetări agricole și silvice
Filiala Caransebeș

Ce vom găsi în 1977 în magazine?

(Urmare din pag. 23)

curs de contractare alte 27. Noul an va fi marcat în acest sector de preocupările fabricilor noastre de cosmetice — „Miraj”, „Nivea”, „Farmec” — de a-și

completa gamele de produse lansate, acțiune care odată încheiată, va permite să se ofere consumatorilor un serviciu net superior, să se formeze mult dorita clientelă fidelă, permanentă, care să poată folosi o întreagă gamă de produse arînd aceeași nuanță de parfum caracteristică, începînd cu apa de colonie și pînă la săpunul de toaletă.

Dintre preocupările fabricii „Miraj”-București menționăm lansarea, în seria produselor Pellor a cremei emoliente pentru ochi, cremei nutritive (de noapte), celei hidratante (de zi), loțiunii tonice pentru față, șamponului pentru păr, spumantului pentru baie.

Pentru tineret se va completa seria de produse „Margareta” cu apă de colonie, fond de ten stick, fard pentru obraz, pudră compactă sidefată, loțiune tonică și șampon. Această serie a fost premiată la Tîrgul Incheba — Bratîslava din 1975.

Gama „Magnolia” a fabricii „Farmec”-Cluj se va îmbogăți cu o mască de față, un șampon pentru păr, și o casetă de machiaj. Fabrica „Nivea” se preocupă în continuare de lansarea gamei „Gazel”, formată din: deodorant, colonte-spray, emulsie pentru mîini, lac de păr tonic, săpun de toaletă. În fotografie alte noutăți promise pentru 1977.

După cum sugerează această enumerare exemplificativă, 1977 va marca o puternică afirmare a orientărilor date prin programul de dezvoltare și diversificare a producției bunurilor de consum. Publicul așteaptă ca industria și comerțul să-și respecte promisiunile — un început bun a fost făcut în ultimele luni; să asigure prezența constantă în magazine a sortimentelor minimale stabilite; să se garanteze, de către producători, păstrarea nealterată a calităților care au determinat succesul pe piață a unor produse noi. Dincolo de simpla acoperire ele au importantul rol social de a spori confortul personal, de a educa bunul gust, de a economisi timpul liber. Un scop care merită toate eforturile!

Ioan GEORGESCU

In ajutorul candidaților la examenul de admitere in învățămîntul economic superior

CONDUCEREA PLANIFICATĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

PENTRU a veni în ajutorul candidaților la examenul de admitere de la facultățile economice, „Revista economică”, în colaborare cu Catedra de economie politică de la Academia de Studii Economice, publică, în mod regulat, consultații pe anumite teme **selecționate** din „Programa de economie politică pentru admiterea în învățămîntul superior în anul 1977”.

ECONOMIA NAȚIONALĂ, în socialism, se caracterizează prin existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Aceasta permite gruparea într-un sistem unic a unui mare număr de ramuri și unități economice, răspîndite pe întreg teritoriul țării, transformînd economia națională într-un organism unitar. În același timp, în condițiile contemporane, în economia socialistă are loc concentrarea și centralizarea producției în întreprinderi mari și foarte mari, se adîncește diviziunea socială a muncii, crește specializarea producției, iar cooperarea se extinde continuu. Pentru a asigura funcționarea normală, fără întreruperi și perturbații a economiei naționale întemeiate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, este necesar ca ea să fie condusă în mod unitar, conștient, pe bază de plan.

Necesitatea obiectivă a conducerii planificate a economiei naționale în socialism decurge, deci, în primul rînd, din **existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție**.

Expresie a relațiilor de producție socialiste, scopul nemijlocit al producției în socialism îl constituie creșterea sistematică a nivelului de trai material și cultural al tuturor membrilor societății. Or, atingerea acestui țel fundamental necesită mobilizarea și dirijarea tuturor resurselor de muncă materiale și financiare, pe baza unui plan coerent capabil să conducă la utilizarea eficientă a acestor resurse.

Necesitatea obiectivă a conducerii planificate a economiei naționale în socialism decurge, în al doilea rînd, din **scopul producției socialiste**.

Conducerea planificată a economiei naționale în socialism este nu numai necesară, dar și posibilă.

Posibilitatea conducerii planificate a economiei naționale este determinată de existența statului socialist care reprezintă puterea clasei muncitoare aliată cu țărănimia și cu celelalte categorii de oameni ai muncii. Ca titular al proprietății socialiste asupra principalelor mijloace de producție, statul socialist deține principalele pîrghii economice și financiare necesare conducerii și constituie instrumentul fundamental al construcției noii societăți: el exprimă interesele fundamentale, voința suverană a poporului și înfăptuiește politica economică a partidului comunist în procesul planificării dezvoltării economico-sociale. Dispariția exploatării omului de către om odată cu statornicirea noilor relații de producție socialiste, comunitatea intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, țărănimii cooperatiste, intelectualității, diferitelor pătri și categorii sociale conferă statului socialist un caracter profund democratic, întrucît asigură, practic, participarea maselor largi de oameni ai muncii la opera de conducere planificată a economiei naționale.

Dezvoltarea planică, proporțională — lege economică a socialismului

Lege economică specifică socialismului. Potrivit cerințelor acestei legi, este necesară: 1) repartizarea muncii sociale pe ramuri și subramuri de activitate, în concordanță cu nevoia socială în dinamica și structura acesteia; 2) stabilirea conștientă a proporțiilor în dezvoltarea economică și 3) conducerea economiei pe baza planului național unic.

Necesitatea obiectivă și posibilitatea conducerii planificate a economiei socialiste decurge din cerințele legii dezvoltării planice proporționale a economiei naționale.

Referindu-ne la prima dintre aceste cerințe trebuie arătat că **nevoia socială** se concretizează într-o gamă variată de produse și servicii necesare societății. În condițiile în care volumul muncii sociale este dat, înseamnă că pentru satisfacerea unei anumite nevoi sociale nu se poate folosi decît o anumită parte a muncii sociale. Mărimea acestei părți depinde de dimensiunile, importanța și urgența nevoii sociale respective. Asigurarea corelației necesare între munca socială și nevoia socială se realizează prin intermediul **proporțiilor economice**.

Proporțiile economice reprezintă raporturile care se stabilesc în legătură cu modul în care sînt repartizate resursele între diferitele sfere de activitate, ramuri, subramuri, unități economice etc. corespunzător nevoii sociale.

În procesul reproducției sociale, sferele acesteia (producția, repartiția, circulația și consumul) se află într-o strînsă legătură. În fiecare sferă se formează numeroase corelații între ramurile și subramurile economiei naționale. De asemenea, în cadrul acestora, în procesul reproducției socialiste se creează legături economice și între diferitele județe și localități ale țării, adică în profil teritorial. În sfîrșit în cadrul fiecărei unități economice (combinat, întreprindere etc.) în funcție de diviziunea internă a muncii se stabilesc anumite corelații între diferitele sectoare, secții, ateliere care participă la obținerea produsului.

Rezultă că în cadrul economiei naționale, la toate nivelele trebuie să existe anumite proporții (corelații) care să asigure desfășurarea în cele mai bune condiții a procesului reproducției socialiste.

Atunci cînd raporturile dintre toate ramurile și sectoarele de activitate reflectă repartizarea și utilizarea mijloacelor de producție și a resurselor de muncă conform nevoii sociale, spunem că în economia națională există **starea de proporționalitate**. Disproporțiile, generate de o repartizare a resurselor neconformă cu nevoile societății pot determina irosirea unei părți a muncii sociale și dăuna creșterii economiei și nivelului de trai.

Proporțiile economice au un **caracter dinamic**: ele se schimbă sub influența a numeroși factori care modifică repartiția muncii sociale. De exemplu, introducerea tehnicii moderne în agricultură determină reducerea necesarului de brațe de muncă în această ramură, fapt care creează posibilitatea utilizării acestora pentru dezvoltarea altor ramuri ale economiei naționale, modificîndu-se astfel proporțiile.

Proporțiile se formează în fiecare etapă, în funcție de nivelul pe care l-au atins forțele de producție în diferite ramuri, de resursele existente și nevoile economiei naționale, de condițiile interne și internaționale, de obiectivele politicii economice pentru perioada de plan.

În sfîrșit, **instrumentul** cu ajutorul căruia se asigură satisfacerea cerințelor legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale este **planul național unic de dezvoltare economico-socială**.

Dezvoltarea proporțională, planică a economiei naționale constituie o importantă condiție pentru creșterea rapidă a producției sociale, folosirea rațională a resurselor umane, materiale și bănești, pentru satisfacerea cît mai deplină a trebuințelor materiale și spirituale ale poporului.

În socialism, **reglarea socială, conștientă a producției** se întemeiază, în primul rînd, pe cunoașterea și utilizarea legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale dar și pe

a celorlalte legi economice, cum sînt legea economică fundamentală a socialismului, legea creșterii neconținute a productivității muncii, legea valorii etc., cu care se află într-o strînsă legătură.

Partidul Comunist Român și statul nostru socialist consideră că dezvoltarea planică este una dintre cele mai importante legi obiective ale economiei socialiste și manifestă o preocupare permanentă pentru asigurarea condițiilor necesare utilizării ei în scopul dezvoltării rapide și echilibrate a economiei naționale.

Planul național unic și rolul lui în conducerea economiei naționale

După cum sublinia tovarășul Nicolae CEAUȘESCU, secretar general al P.C.R., „Planul național unic asigură concentrarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății în vederea dezvoltării rapide

a industriei, agriculturii, științei și culturii și, pe această bază, ridicarea nivelului de viață al întregului popor”.

Cu ajutorul planului național unic partidul marxist-leninist și statul socialist înlăptuiesc organizarea și conducerea conștientă a procesului reproducerii socialiste. El se prezintă, concret, ca un sistem complex de sarcini corelate, în care sînt precizate direcțiile și obiectivele principale ale activității economice într-o anumită perioadă. Planul național unic al dezvoltării economico-sociale trebuie să îmbine în mod armonios interesele prezente cu cele de perspectivă ale națiunii. El este un plan unitar și indivizibil, asigurînd conducerea planificată a tuturor laturilor vieții economice și sociale. Pe baza prevederilor înscrise în planul unic se înlăptuiește repartitia resurselor materiale, financiare și de muncă ale țării precum și modul în care acestea vor fi utilizate pentru realizarea obiectivelor stabilite.

Obiectivele și sarcinile cuprinse în plan sînt exprimate cu ajutorul unui sistem complex de indicatori, norme și normative, care se referă la: sporirea produsului social și a venitului național; repartizarea venitului național în fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare); volumul total al investițiilor și repartizarea acestuia între diferitele ramuri și sectoare ale economiei naționale; valoarea producției globale industriale și agricole; cantitățile de produse industriale și agricole mai importante ce urmează a se obține în perioada de plan; creșterea retribuției nominale și a veniturilor reale; volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul; suprafața locuibilă ce se va da în folosință; măsurile pentru îmbunătățirea asistenței sociale și ocrotirea sănătății etc. De asemenea, el asigură corelarea dintre veniturile bănești și cheltuielile pentru dezvoltarea economico-socială, între încasărilor și plățile în valută, o circulație bănească sănătoasă etc.

Rezultă, așadar, că în planul național unic sînt cuprinse porțiunile economice necesare dezvoltării continue și armonioase a economiei naționale, ele căpătînd forma unor obiective și sarcini ale planului.

Activitatea care are drept scop elaborarea planului unic — și care se numește planificare — are o fundamentare științifică. Aceasta se realizează prin cunoașterea acțiunii a legilor economice și folosirea corectă a sistemului informațional economico-social, care oferă conținutul date exacte asupra situației existente în întreaga economie. În același scop, dar și pentru a asigura continuitatea în planificare, îmbinarea cît mai realistă a sarcinilor prezentate cu cele viitoare se elaborează prognozele. Acestea reprezintă anticiparea evoluției principalelor fenomene și procese din economie, tehnologie, știință etc. Prognozele prefigurează, deci, dezvoltarea economico-socială pentru viitorul îndepărtat: ele se întocmesc pe o perioadă de 20—25 ani. La baza elaborării lor stau experiența anterioară și tendințele fundamentare care se manifestă în toate domeniile vieții economice și sociale. Pe baza prognozelor sînt întocmite liniile directoare ale dezvoltării viitoare a activității economice.

Sarcina de a elabora în mod științific liniile directoare de dezvoltare a activității economico-sociale, fundamentarea planurilor curente și de perspectivă, perfecționarea continuă a activității de planificare a economiei noastre naționale, revine Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare în stat.

Desfășurarea nemijlocită a activității de planificare fundamentată științific, elaborarea planului unic, constituie una din funcțiile principale și atributul exclusiv al statului socialist. Acesta organizează și conduce întreaga viață economică și socială în conformitate cu linia politică trasată de partid.

Procesul concret de elaborare a planului național unic decurge astfel: unitățile economice de bază (întreprinderi, cooperative etc.) și cele social-culturale întocmesc proiecte de plan care cuprind propunerile acestora. Proiectele respective sînt înaintate organelor ierarhic superioare, care le centralizează și le îmbunătățesc avînd o viziune de ansamblu asupra tuturor uni-

tăților din subordine. Proiectele de plan astfel îmbunătățite sînt prezentate Comitetului de Stat al Planificării — organul central de stat care asigură înlăptuirea unitară a politicii partidului și statului în domeniul planificării economiei naționale. C.S.P., în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale (U.C.F.C.O.M., CENTROCOOP, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, comitetele executive ale consiliilor populare județene etc.) asigură proporțiile necesare între diferite ramuri și subramuri ale economiei, precum și echilibrul material, financiar, valutar și monetar al planului național unic, întocmind un proiect corespunzător. Acesta este înaintat Consiliului de Miniștri care-l analizează și avizează. Proiectul planului național unic este trimis apoi Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României — organ permanent de partid și de stat în R.S. România — care își desfășoară activitatea sub îndrumarea directă a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Stat. Președintele acestui organ este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România. În cadrul acestui Consiliu proiectul planului național unic este examinat pentru a se asigura concordanța sa cu liniile directoare, cu obiectivele dezvoltării economico-sociale a țării stabilite de partid. În final, planul național unic este supus dezbaterii și aprobării Marii Adunări Naționale. După aprobarea sa de către M.A.N. planul național unic capătă putere de lege de stat, prevederile sale reprezentînd directive obligatorii pentru toate organele de stat, unitățile și organizațiile economice.

Îndeplinirea, în condiții optime, a sarcinilor ce le revin din cadrul planului național unic constituie o obligație fundamentală și o îndatorire de onoare pentru toate unitățile economice și toți lucrătorii acestora.

Programul P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii planificate a societății noastre

Procesul conducerii planificate a economiei trebuie să reflecte dinamismul și complexitatea proceselor economico-sociale care au loc în socialism. El trebuie continuu per-

fecționat și adaptat noilor cerințe care caracterizează societatea socialistă. Deci, perfecționarea continuă a conducerii planificate a economiei constituie un proces dialectic, neîntrerupt, parte componentă a operei de făurire a noii societăți. Așa cum se arată în Programul P.C.R. una din direcțiile în care va acționa partidul pentru înlăptuirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, este „continuarea activității de îmbunătățire a organizării conducerii și planificării unitare a întregii vieți economico-sociale”. Aceasta înseamnă că asigurarea unei conduceri și planificări fundamentate științific, la nivelul cerințelor, se poate realiza numai pe baza cunoașterii temeinice a legităților sociale universale valabile, a legilor economice și sociale proprii orînduirii noastre sociale, precum și prin aplicarea lor justă la condițiile concrete ale României în concordanță cu Programul partidului.

Perfecționarea conducerii planificate a societății noastre presupune — după cum subliniază Programul partidului nostru — întărirea continuă a rolului planului național unic pe baza căruia se va desfășura întreaga activitate economico-socială, conținut cu deplasarea — în același ritm, a centrului de greutate în fundamentarea sarcinilor de plan spre întreprinderi și centrale, județe și celelalte unități administrativ-teritoriale. În acest fel, se va realiza „împletirea organică a planificării în profil departamental cu planificarea pe ramuri și în profil teritorial, în vederea conjugării mai eficiente a eforturilor și a dezvoltării armonioase, echilibrate a economiei naționale”¹⁾. În acest spirit, se va acționa pentru extinderea continuă a autonomiei unităților economico-sociale, a inițiativei de jos, în paralel cu întărirea principiului conducerii centrale unitare, pe baza planului unic.

Tot pe linia perfecționării planificării trebuie menționată și creșterea rolului Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale în analiza problemelor dezvoltării economico-sociale a României, la întocmirea prognozelor, a planurilor cincinale și anuale.

În perioada făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și trecerii spre comunism — așa cum se arată în Program — partidul va continua să constituie forța politică conducătoare a întregii activități economico-sociale, el asigurînd elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a României și perfecționînd cadrul atragerii efective și eficiente a maselor la opera de înlăptuire planificată a progresului economic și social al țării.

asist. univ. Dan NIȘESCU

¹⁾ „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, Editura politică, București, 1973, p. 99.

VIITORI POSIBILI AI CERCETĂRII VIITORULUI

ANCHETA internațională privind stadiul actual al cercetărilor asupra viitorului, întreprinsă sub egida UNITAR de John și Magda McHale, cu rezultate publicate în volum în decembrie 1975 și comentate de cei doi autori într-o sinteză apărută în aprilie 1976 în revista **Futures**, scoate în evidență **amplarea și diversitatea** preocupărilor grupate astăzi sub semnul disciplinelor previzionale.

Indicii ale maturității

Să interpretăm asta, în primul rând, ca pe un indiciu al maturității: sintem departe de generalitățile de la începutul anilor '60, de pledoariile polemice pentru dezvoltarea prospectivei — întemeiate pe reliefări sistematice ale necesității și importanței domeniului — ca și de metaforele mesianice ce urmăreau numai să pună problemele viitorului; după cum a fost depășit și stadiul în care orice ne-istorie însemna automat perspectivă, și se mai discuta încă statutul acestor preocupări. Ancheta UNITAR identifică, din punct de vedere al organizării, următoarele tipuri de instituții unde astăzi viitorul este un cimp al cercetării și acțiunii: organizații naționale și internaționale guvernamentale, organizații internaționale neguvernamentale, asociații voluntare naționale și internaționale, grupuri de cercetare acționând în cadrul marilor întreprinderi industriale și economice, centre de cercetare academice și universitare, organizații profesionale naționale și internaționale, grupuri de studii finanțate de organizații publice și sindicate, grupuri de consultanți, centre de cercetare independente, societăți publice orientate pe problema, grupuri de lucru ad hoc. Să amintim, cu acest prilej, că în ancheta UNITAR se menționează ca exemplu de organizație internațională profesională Centrul Internațional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului și Dezvoltării, care funcționează la București ca rezultat al acordului dintre Ministerul Educației și Învățământului și Universitatea din București și Federația Mondială pentru Studiul Viitorului.

Alimentată din surse diferite, stimulată de condiții diverse și pe căi alternative, mișcarea prospectivă a reușit în bună parte să se implanteze în variate spații economico-sociale ale lumii de astăzi și să devină într-adevăr o

mișcare internațională. Istoricii previziunii au pus în evidență o serie de elemente complementare ale evoluției prognosticii în țările socialiste și în țările capitaliste dezvoltate. Și s-a arătat că, în aceeași vreme când în țările socialiste se discuta despre legitimitatea introducerii unor elemente neplanificate ale viitorului — cum ar fi cele ce fac obiectul prognozei dezvoltării științei și tehnologiei — în planificarea economică, în țările capitaliste însăși ideea de plan era combătută ca eretică. Plecând însă de la plan către prognoze sau de la prospectare către plan, gândirea previzională modernă, în țările socialiste, ca și în cele capitaliste, a redescoperit viziunea de sistem, în care prognoza, planul și proiectarea sistemelor sociale sînt practic imposibil de separat. Să subliniem cu această ocazie că unitatea de abordare pe baza teoriei sistemelor, caracteristică prognosticii anilor noștri, este un element hotărîtor în asigurarea unui limbaj de comunicare și dialog între prospectiva marxistă și nemarxistă, și că permite identificarea zonelor de colaborare constructivă, fără, evident să ducă la convergența rezultatelor: căci problemele fundamentale ale valorilor, obiectivelor și strategiilor, în diferitele sisteme sociale, rămîn puse evident în termeni diferiți, structural deosebiți.

Ancheta UNITAR scoate însă în evidență spațiile unde preocuparea pentru viitor nu pare manifestă. Și, paradoxal, acestea sînt legate de lumea evident orientată către viitor — lumea în curs de dezvoltare. Într-adevăr, pe teie albe pe harta mondială a prospectivei încă coincid cu lumea în curs de dezvoltare.

În ultima vreme, însă, legătura între cercetarea viitorului și proiectarea dezvoltării a fost atât de subliniată — așa remarcă, în acest sens, lucrările celei de a V-a Conferințe Mondiale pentru Studiul Viitorului, Dubrovnik, aprilie 1976 —, încît și în țările în curs de dezvoltare prospectiva cîștigă în prestigiu științific și eficiență practică. Este poate semnificativ că ultimul Simpozion al Clubului de la Roma, în cadrul căruia echipa condusă de Jan Tinbergen a prezentat raportul consacrat Noii Ordini Economice Internaționale, s-a ținut recent la Alger, și că în Maroc, la Universitatea din Rabat, al cărei rector este acum M. Elmandjra, se dezvoltă o interesantă mișcare previzională, în mare parte axată pe problematica dezvoltării economico-sociale.

Metodele tendențiale sub semnul întrebării

PRIN DEFINIȚIE, tendințele se decelează din evoluția trecută. Ce direcții se desprind din dezvoltarea prospectivei și a mișcării previzionale în ultima perioadă, pe care am încercat s-o conturez înainte? Și în ce măsură acestea pot fi relevante pentru proiectarea viitorului cercetării viitorului?

Personal, am mari rezerve față de excesele metodelor tendențiale și chiar față de ideea de a reduce orice viitor la tendințe. Și cred că nu greșesc cînd afirm că mica experiență de care dispunem astăzi în utilizarea metodologiei prospective justifică această neîncredere în atotputernicia raționamentului extrapolativ. Într-adevăr, acesta este teoretic justificat numai pe intervalul de evoluție inerțială a contextului studiat. Dar cum am putea oare măsura acum inerția sistemului prospectivei mondiale? Ușor putem cădea în eroarea pe care H. Kahn o reproșează susținătorilor „creșterii zero”, și pe care o exprimă metaforic astfel: cei ce vor să oprească acum creșterea fac la fel ca cineva care, avînd în față un copil de 12 ani și extrapolînd creșterea lui în ultimii 6 ani, trage concluzia că la 20 de ani acesta va fi un monstru gigant și, ca să evite asta, taie acum hrana copilului! Astfel de erori, întemeiate pe raționamente extrapolative, sînt foarte frecvente. Oare le putem evita, identificînd tendințele actuale fără ambiția de a le prelungi? Vom încerca aceasta, simulînd mai mulți „observatori” ai mișcării prospective mondiale și încercînd să descoperim, din punctul de vedere al fiecăruia, tendințele predominante și problemele actuale ale studiilor asupra viitorului.

Ce ar remarcă oare, în primul rând, un profesionist al previziunii, ale cărui interese se îndreaptă în special către metodologia proiectării — cum este semnatarul acestor rînduri? O tendință netă în favoarea utilizării unor metodologii din ce în ce mai rafinate în problematica viitorului. Din ce în ce mai mulți cercetători par convingși că un studiu despre viitor nu poate fi elaborat fără instrumente la nivelul tehnicilor previzionale în circulație, și că rezultatele nu pot fi comentate și apreciate fără analiza sau controlul metodologic. Într-adevăr, dacă, așa cum a demonstrat J. W. Forrester, sistemele sociale au un comportament pe care

arareori simpla intuiție este capabilă să-l descrie anticipativ, aprecierea pur intuitivă a rezultatelor devine o contradicție în termeni, și introducerea componentei metodologice a analizei rămâne obligatorie.

Prospectiva și viziunea de sistem

PROGRESELE recente în dezvoltarea tehnicilor previzionale sînt remarcabile. Și aici se instalează viziunea de sistem. Și de primă importanță mi se par a fi orientarea hotărît prospectivă pe care o ia Institutul Internațional de Analiza Sistemelor Aplicate (I.I.A.S.A.) de la Laxenburg, Austria, ca și puternicele legături între previziune și cibernetica sistemelor, care au facilitat aducerea în mișcare prognostică a unui detașament „de șoc” al științei contemporane: școala sovietică de cibernetica sistemelor, ilustrată de nume ca V. Glușkov, G. Dobrov, V. Siforov ș.a. Sub redacția lui G. Dobrov, revista „Technological Forecasting and Social Change” pregătește un număr special consacrat prognozei în țările socialiste, care va ilustra, pe lângă progresele domeniului, și impactul crescut al prognozei asupra procesului decizional și de planificare în această parte a lumii.

Dar care sînt noutățile metodologice propriu-zise? Să remarcăm întîi că viziunea unui viitor tendențial este completată cu modelul unui viitor tendențial și evenimential. Modelele de impact încrucișat (cross-impact) permit identificarea interrelațiilor proces-continuu-proces continuu, eveniment-eveniment și proces-continuu-eveniment. O „prospectivă evenimentială”, întemeiată pe stimularea discontinuităților și a impactului lor posibil, în spiritul unei logici cauzal-probabilistice (în tradiția lui P. Suppes) este în curs de conturare. Să amintim aici și aplicațiile acestor tehnici pentru stabilirea unor familii coerente de obiective, interconținându-se reciproc. Mai departe, progresele simulării sistemelor ierarhizate (M. Mesarović și colaboratorii) au fost confirmate de Cel de-al II-lea Raport către Clubul de la Roma, publicat și în țara noastră sub titlul „Omenirea la răspîntie”. Interesante rezultate au publicat, de asemenea, colaboratorii lui J. W. Forrester, studiind evoluția S.U.A. în următorii 25 de ani, ca și sistemistii din școala lui C. W. Churchman (Berke-

ley), dezvoltînd teoria „sistemelor problematizante” (inquiring) pe direcții operaționale: menționez în această direcție numai teoria dialectică a deciziilor și planificării. De mari perspective mi se pare a fi încercarea de a depăși modelele de echilibru în dinamica sistemelor (de pildă, „homeostatul mondial” al lui E. Laszlo), și de elaborare a unor modele evoluționiste.

Termodinamica sistemelor departe de echilibru, ca și structurile disipative introduse și studiate de I. Prigogine și școala sa, par să ofere cadrul cel mai propice unei astfel de noi abordări a modelării sociale. Ultima carte a lui E. Jantsch, „Proiectare pentru evoluție”, este consacrată aplicării acestor principii în dinamica sistemelor socio-culturale, iar următorul Raport către Clubul de la Roma — Obiective pentru omenire —, elaborat de o echipă internațională (cuprinzînd și cercetători români) sub conducerea lui E. Laszlo, este fundamentat teoretic pe această perspectivă evoluționistă. Un amănunt interesant: modelele evoluționiste de tip I. Prigogine pot fi obținute ca extinderi ale modelelor de echilibru de tip J. Forrester, în sensul că ecuațiile diferențiale care le descriu cuprind, drept cazuri particulare, ecuațiile atașate cuplărilor în „gramatica” formală a lui J. W. Forrester.

Democratizare, umanism și echitate

CE mi s-a părut însă cu deosebire fascinant este efortul de democratizare al modelării previzionale: cercetările reunite recent de H. Linstone și M. Turoff sub un titlu consacrat tehnicilor Delphi demonstrează că însuși procesul de modelare poate deveni cîmpul unei abordări colective, iar „democrația anticipativă” a lui A. Toffler capătă acum instrumente operaționale. Tot în această perspectivă trebuie încadrate încercările de construire a unei **retorici** a metodologiei previzionale, ale căror prime rezultate au fost discutate la Conferința Mondială de la Dubrovnik din acest an.

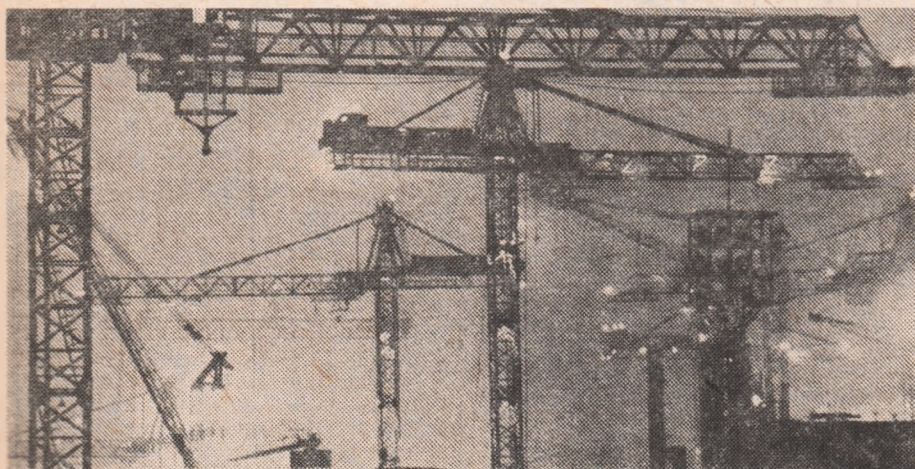
CE ar remarca un „activist”, în cîmpul mișcării prospective, cum numea Y. Dror la Roma, în 1973, pe cei interesați mai mult de organizarea prezivunii și de impactul său social de-

cît de dezvoltarea etajelor științifice ale modelării prospective? Cred că în primul rînd un astfel de observator ar înregistra creșterea mișcării prospective: atît Federația Mondială pentru Studiarea Viitorului, cu sediul la Paris, cît și societatea Viitorul Lumii, cu sediul la Washington, sînt într-o puternică dezvoltare, congresele și adunările convocate de ele au ecouri importante atît în rîndul opiniei publice, cît și al factorilor de decizie. Dacă un cercetător ar studia mișcarea prospectivă mondială, interesul său s-ar orienta spre relieful diversității de probleme și soluții, ca și spre deplasarea „centrului de greutate” al preocupărilor prospectologilor către problemele mari ale omenirii. În sprijinul primei afirmații pot fi citate ultimele numere ale revistei **The Futurist**, consacrate proiectelor de colonii spațiale — imagini care pot șoca o lume în care, în era cosmică, există încă foamete, analfabetism și opresiune. Iar pentru ilustrarea noilor tendințe în modelarea globală, este suficientă evocarea preocupărilor de proiectare și instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale — concept-cheie al anilor noștri. Ideea că, în spiritul echității, structura sistemului mondial poate fi și modificată, nu numai folosită în scopul dezvoltării, cîștigă din ce în ce mai mult teren. În această nouă perspectivă, creșterea economică, strategia schimbării sociale, participarea politică, ca și aspectele specifice — de la politica energetică la amenajarea teritoriului — devin mijloace pentru atingerea unui obiectiv major: dezvoltarea personalității umane, cum sublinia recent J. Galtung, președintele Federației Mondiale pentru Studiarea Viitorului. Și nu mai trebuie precizat că, pentru marxști, dezvoltarea umană nu poate fi despărțită de asigurarea unei ordini sociale noi, întemeiate pe echitate, participare și justiție.

Diversitate, complexitate, interrelații

OARE astfel de aspecte disparate, de tendințe și probleme, pot fi integrate într-o perspectivă evoluționară unitară? Dintre toate definițiile evoluției, personal o prefer pe cea propusă de S. Chodak: evoluția este creșterea sistemicității. Acestea implică simultan sporirea diversității, complexității și interrelațiilor. În această viziune, cred că ceea ce caracterizează evoluția recentă a studiilor despre viitor este creșterea sistemicității acestora. În această formulare este implicată: dezvoltarea mișcării prospective pe plan mondial (creșterea numărului de centre de cercetare, de cercetători, de subiecte, pătrunderea prospectivei în noi spații geografice și politice etc.); integrarea sporită a previziunii în practica socială — ceea ce conduce la continua diversificare a mișcării prospective. În condițiile heterogeneității problematicei acestei practici; asocierea mai accentuată dintre teorie, model și metodă, în studiul viitorului. Și conștiința sporită că o problemă esențială a timpului nostru este să facem astfel încît prezentul să nu ne îndeinde viitorul.

Mihai BOTEZ

Constelație

(Foto: Gh. Vințilă)

INTRE 14 și 25 martie 1977, în orașul argentinian Mar del Plata se va întruni, sub egida Organizației Națiunilor Unite, Conferința mondială a apei. Ea se înscrie firesc pe linia preocupărilor prioritare ale comunității internaționale, după conferințele O.N.U. consacrate mediului înconjurător (Stockholm, 1972), populației (București, 1974), alimentației (Roma, 1974), habitatului (Vancouver, 1976): în documentele lor apa, îndeosebi sub aspectul gospodăririi ei judicioase, a fost semnalată nu de puține ori ca un factor important al progresului social și economic, al dezvoltării, ca un element definitoriu a ceea ce numim astăzi calitatea mediului.

Inegalități și decalaje în folosirea unei resurse fundamentale

Problema asigurării unui consum decent de apă fiecărui locuitor al planetei noastre a încetat de a fi, în ultimul pătrar al secolului al XX-lea, pur tehnică. Ea a devenit o problemă socială și politică, una din acele probleme pe care nici o țară nu le poate soluționa singură, impunând o acțiune colectivă fără precedent, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în vederea elaborării unei strategii mondiale cu termen îndelungat de aplicare.

Apa este o resursă fundamentală. În timp ce în unele zone industrializate ea este încă irosită, nerațional gospodărită, în altele, în curs de dezvoltare, ea este rară și devine din ce în ce mai rară; unele regiuni ale globului au cunoscut o avansare a deșerturilor (Sahara a înaintat în ultimii ani 150 km în dauna Sahelului), iar în altele, inundații violente, cu caracter de calamitate, produc distrugerii.

Dezvoltarea activităților industriale, introducerea tehnologiei moderne, mare consumatoare de energie, necesită tot mai multă apă pentru răcirea instalațiilor (60—80% din consum) și pentru evacuarea deșeurilor, fără a mai socoti și acele ramuri industriale în care apa

devine materie primă tehnologică, intrând în alcătuirea unor produse. De multe ori, această apă industrială revine în natură poluată, neutilizabilă. Se evaluează că din cei 200 km³ apă dulce utilizați anual în lume de industrie numai 40 km³ se evaporă, iar restul de 160 km³ constituie ape uzate, adeseori toxice, contaminate, deversate în apele râurilor fără o tratare corespunzătoare. Consumul anual de apă pe locuitor, în scopuri industriale, pune în evidență decalajele însemnate existente în lumea contemporană, de vreme ce în Tanzania revin 36 m³, iar în S.U.A. 2300 m³. Industria consumă 84% din totalul apei prelevate în Canada, în timp ce în India nu se folosește decât 1%.

Apa reprezintă, în general, o mică parte din totalul costurilor industriale. S-a calculat că pentru cinci din principalele ramuri industriale consumatoare costul apei variază în lume între 0,005 și 2,58%, în general nedeșășind 1%. În numeroase regiuni evacuarea și tratarea apelor uzate ridică mai multe probleme de ordin financiar și tehnic decât asigurarea apei industriale.

Agricultura este cel mai mare consumator de apă, cu circa 80% din consumul mondial, în principal pentru irigații. În 1974, circa 200 milioane ha au fost irigate în întreaga lume, din care jumătate în țările în curs de dezvoltare. Suprafețele irigate reprezintă numai 18% din totalitatea terenurilor cultivate, furnizând însă 40—50% din producția agricolă totală. Practicile agricole actuale, confruntate cu introducerea unei agriculturi tot mai intensive, îngăduie însă o importanță risipă de apă.

Raportul ce va fi supus conferinței (E/Conf.70/CBP/1) mai consemnează date alarmante cu privire la sănătatea populației globului și salubritatea a mediului. În numeroase țări în curs de dezvoltare, mai puțin de jumătate din populația urbană și mai puțin de 10% din cea rurală au asigurată o alimentare satisfăcătoare cu apă salubă. Pentru mai bine de un sfert din populația globului apa pe care o au în gospodărie prezintă riscuri pentru sănătate. Această situație precară impune, concomitent cu o utilizare rațională a apei, inițierea unor măsuri de urgență, sprijinite de statele industriale dezvoltate, care să deschidă țărilor în curs de dezvoltare calea progresului social și economic, înlăturând decalajele degradante pentru omul ultimelor decenii ale secolului XX.

Un dar epuizabil și presiunea cerințelor crescînde

A existat până nu de mult convingerea că omenirea dispune de resurse nelimitate de apă, acoperind toate nevoile sale. Fără ușor accesibilă unei însemnate părți din populația globului, apa a fost privită — pe diverse trepte ale dezvoltării societății — ca un dar virtual inepuizabil al naturii. Imaginile exagerat optimiste, bazate pe capacitatea acestei resurse naturale de importanță vitală de a se reînnoi singură, continuu, în cadrul binecunoscutului circuit al apei în natură. Se părea chiar că singura problemă ce o ridica apa era stăvilirea uriașei forțe distructive de care dispune, de vreme ce, nesupusă omului, inundă, erodează, transportă.

Să pătrundem în intimitatea acestui circuit al apei în natură, cunoscînd că în interrelația sensibilă și fluctuantă dintre apă-om și biosferă, existentă încă de la începuturile omenirii, orice intervenție nehibzuită sub presiunea cerințelor crescînde de apă, a activității umane mult diversificate, riscă să modifice la scară mai largă termenii acestui echilibru ecologic permanent în mișcare și de aceea precar, putînd avea uneori consecințe grave, unele iremediabile. Cu alte cuvinte, o conservare greșită, poluarea sau o gospodărire de ansamblu defectuoasă pot epuiza rapid sau face chiar inutilizabilă o cantitate disponibilă de apă la scară locală sau regională, cu implicații ecologice, economice și sociale multiplicatoare.

Circuitul hidrologic, exemplu clasic de model în viziune sistemică, poate fi redat și sub forma unui bilanț global (vezi tabelul).

Stabilit pe baza unor estimări relativ fiabile, tabelul îndeamnă la unele reflecții. Dacă ghețarii, calotele glaciare și apele subterane reprezintă principalele rezerve de apă dulce — o resursă potențială constituind peste 99% din volumul acestora pe glob — apele de suprafață (cursuri de apă și lacuri) alcătuiesc cu numai 0,36% sursa efectivă de alimentare a majorității populației și, în același timp, și cea mai grav periclitată de poluare. Asupra acestui stoc

Volumul total al apei pe glob*)

	%
Apa oceanelor	97,3 = 1,4 · 10 ⁹ km ³
Apa dulce din care calote glaciare și ghețari ape subterane**) și umiditatea din sol	2,7
lacuri, mlaștini atmosferă cursuri de apă	2,08 0,61 0,009 0,001 0,0002

*) După A. Baumgartner și E. Reichel, The World Water Balance, München, 1975, reluat în E/Conf. 70/CBP/1, p. 11

**) Circa 2/3 se găsește la mai mult de 750 m adâncime sub nivelul suprafeței terestre.

constant se exercită întreaga presiune a consumului crescând.

În ciuda volumului său redus de vapori, ce ar acoperi Pământul cu un strat gros de numai 30 mm, atmosfera joacă un rol esențial în acest circuit al apei, constituind mediul prielnic de transfer, de reînnoire neîntreruptă a unor uriașe cantități de apă.

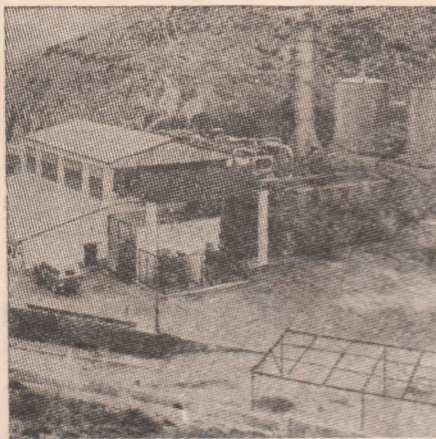
Specialiștii sovietici G.P. Kalinin și V.D. Bikov au calculat în acest sens perioada medie de reînnoire completă a fiecărui volum de apă din ecuația bilanțului hidric al planetei. Ea variază între 9 zile, în cazul umezelii atmosferice (deci o capacitate de reînnoire de peste 40 de ori anual), și 16 000 ani în cazul apei în stare solidă (calotă glaciară și ghețari). Ritmul mediu de reînnoire ce revine întregului înveliș de apă al planetei a fost stabilit la 2 800 ani, ceea ce înseamnă că dacă o reînnoire ar fi început pe vremea lui Homer, ea ar fi în curs de încheiere în zilele noastre.

Disparități de resurse în bilanțul hidrologic mondial

DIN STUDIAREA bilanțului hidrologic mondial întreprins, ca temă principală, în cadrul Deceniului Hidrologic Internațional recent încheiat (1965—1974), rezultă că volumul scurgerii continentale spre Oceanul planetar, care măsoară cel mai bine resursele reale de apă dulce de care dispune omenirea, se situează între 40 000 și 47 000 km³/an. Cele mai mari valori la scară continentală se înregistrează în Asia și America de Sud, unde sînt și mari resurse ale subsolului, care constituie o premisă a dezvoltării lor viitoare; dar Africa, America de Nord, Australia și Europa laolaltă însumează numai 40% din total.

Lacurile naturale (cu un volum total de apă dulce de aproximativ 200 000 km³) și cele artificiale (circa 5 000 km³, adică 11% din volumul scurgerii anuale a apelor continentale) joacă un rol important în regularizarea debitelor scurgerii, ceea ce înlesnește utilizarea lor, dar ele nu pot constitui o sursă notabilă de alimentare.

Apele subterane (pînă la 4 000 m adâncime) ar reprezenta un volum apreciabil de apă dulce (810 000—1 050 000 km³), dar participă numai în proporție infimă (0,1% din rezerve) la circuitul apei unui an mediu. Exemplul nordului Saharei, unde s-a pus în evidență

Uzină de desalinizare a apei de mare, cu o capacitate de 400 t apă potabilă, în insula Ceuta

un vast bazin artezian, cu imense rezerve fosile de apă dulce care, folosite nechibzuit, nu s-ar mai putea reînnoi, este amintit adeseori.

La volumul mondial de apă dulce cifrat anual la 38 800 km³ ar trebui adăugate și rezultatele, neînsemnate însă la scara globului, ale unor procedee mai puțin tradiționale, unele doar imaginate, dintre care cităm: desalinizarea, reducerea evaporării, recircularea apelor uzate, exploatarea apelor geotermale și, mai recent, remorcarea aisbergurilor.

Dintre toate procedeele numai desalinizarea a obținut rezultate interesante, deși limitate. Între 1961 și 1971 producția marilor uzine de desalinizare a apelor salmastre sau marine a crescut într-un ritm anual de 18%. În 1972, 812 uzine produceau 139 000 m³/zi, pentru ca în 1975 numărul uzinelor cu o capacitate mai mare de 100 m³/zi să ajungă la 1 036, iar volumul de apă dulce obținut pe plan mondial pe această cale să fie de 210 000 m³/zi. Kuweitul bunăoară își asigură în prezent întregul necesar de apă dulce prin uzine de desalinizare, ceea ce demonstrează că adversitatea naturii nu poate constitui un obstacol definitiv în calea dezvoltării economice și sociale.

Recircularea apelor uzate se va dovedi una din căile ce vor acoperi nevoile crescînde ale industriei și ale agriculturii în regim irigat, ultima anticipându-se a fi în viitor unul din principalii consumatori ai resurselor de apă dulce.

Rapoartele menționate mai sus, ca și alte studii, între care și unul din rapoartele principale ale conferinței de la Mar del Plata (E/Conf./70/CBP 1), conchid că „teoretic, stocul mondial de apă ar putea satisface nevoile umane mult sporite” (p. 5). O concluzie similară trag și experții suedezi dintr-o investigație prospectivă condusă pînă în anul 2015. Reiese că la scară globală apă dulce va acoperi necesarul (900—1 400 m³/an/loc) al populației prezumptive a aceluși an.

Dar și atunci, rezervele de apă dulce se vor afla adesea într-un loc nepotrivit, la un moment inadecvat și de o calitate necorespunzătoare, fapt ce și astăzi, la scară locală, creează imaginea unei penurii persistente.

Conchidem, deci, că dacă volumul total de apă din lume rămîne constant, creșterea disponibilităților nu poate să provină decît dintr-o mai bună distribuție, dintr-o utilizare cît mai raționa-

lă a cantităților existente, deci dintr-o cît mai bună gospodărire a resurselor de apă la toate nivelurile, local, regional, național.

Concilierea folosinței crescînde a unei resurse limitate cu cerințele și constrîngerile societății, fără a perturba mediul ambiant, va fi, fără îndoială, problema esențială ce se va pune în întreaga lume în etapa imediat următoare.

Conferința mondială a apei va fi cadrul optim de discutare a acestor aspecte ce implică cooperarea internațională prin însăși natura geografică a elementului în discuție — bazinele hidrografice ale marilor fluvii se extind, de regulă, pe teritoriile mai multor state.

Cooperarea internațională în acest domeniu nu începe cu această reuniune. Diverse organizații regionale ființează de mai mult timp pentru Dunăre, Rin, Niger, desigur pe probleme specifice. Dar conferința mondială are meritul de a-și fi propus o tratare globală, unitară a problemei apei.

Temele supuse discuției conferinței de la Mar del Plata prilejuiesc punerea în valoare și a experienței românești. Încă în 1970, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 17—19 martie, spunea: „Se știe că asigurarea apei, deosebi a celei potabile, devine o problemă de prim ordin pentru existența societății moderne. În acest sens avem o înaltă răspundere față de viitorul națiunii noastre; tocmai această datorie ne impune să luăm din timp măsuri necesare bunei conservări și gospodăririi a apelor”.

Pe baza indicațiilor și sub direcția îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a elaborat Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din R. S. România, adoptat de Marea Adunare Națională în primăvara anului 1976.

Programul prevede, într-o concepție unitară, un ansamblu de obiective și măsuri menite să asigure amenajarea integrală, eșalonată pe o perioadă de 25—30 ani, cu folosirea rațională și cît mai deplină a tuturor cursurilor de apă în lungime totală de peste 120 000 km, concomitent cu apărarea tuturor localităților împotriva inundațiilor și cu combaterea excesului de umiditate pe terenurile agricole. Se prevede un important volum de lucrări în scopul protejării apelor României împotriva poluării.

Se va pune în aplicare un vast program de gospodărire rațională a apelor, pentru a se asigura — prin lucrări de îndiguire și crearea de lacuri de acumulare (încă 450 pînă în 1990, cu un volum total de 22 miliarde m³, față de cele 100 existente) — nevoile de alimentare cu apă a populației, a industriei, agriculturii, precum și dezvoltarea pisciculturii și a transportului fluvial, în condițiile conservării calității apelor pe întreaga rețea hidrografică.

Ca urmare se prevede ca, pînă în 1990, să beneficieze de alimentări cu apă în sisteme centralizate circa 75 la sută din populația țării, față de circa 35 la sută în prezent, dublîndu-se totodată consumul de apă pe locuitor.

Șerban DRAGOMIRESCU

IDEI
CONTEMPORANEECONOMIA
PROTECȚIEI
MEDIULUI
NATURAL

N. N. CONSTANTINESCU

EDITURA POLITICĂ

● *Economia protecției mediului natural* este titlul noii lucrări a prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, recent apărută în prestigioasa colecție „Idei contemporane” a Editurii politice (1976, 370 p.).

Autorul abordează una din cele mai dezbătute probleme ale contemporaneității. El pornește de la premisa că într-o țară socialistă, cum este România, protecția mediului reprezintă o componentă intrinsecă a activității generale planificate de dezvoltare economică și socială în viziunea marilor principii ale programului de fărîrire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

În accepția autorului, economia protecției mediului este o disciplină nouă, interdisciplinară. Astfel, protecția mediului natural presupune: a) cunoașterea temeinică a acestui mediu și a interacțiunilor dintre sistemul social-economic și sistemele naturale, prevederea consecințelor mai apropiate și mai depărtate ale acestor interacțiuni; b) utilizarea rațională și cu economie maximă a resurselor naturale; c) prevenirea și combaterea degradării mediului provocată de om sau de cauze naturale; d) armonizarea intereselor imediate și de lungă durată ale societății umane în utilizarea factorilor naturali de mediu: aer, apă, sol, subsol, floră, faună, rezervații și monumente ale naturii, peisaj.

Valențele teoretice și stringentele implicații practice ale acestui studiu reies și dintr-o simplă enumerare a titlurilor capitolelor lucrării: Protecția mediului natural — cerință intrinsecă a producției largite și creșterii economice; Dezechilibrele în domeniul resurselor de materie prime neregenerabile și în cel al resurselor energetice și problemele economice ale protecției mediului; Solul, apa, aerul, peisajul și principalele probleme economice ale protecției lor; Alternativa tehnologică de micșorare a presiunii asupra biosferei și economicitatea ei; Protecția mediului ca obiect al colaborării și cooperării internaționale.

Prețurile și stimularea
calității

● Revista din Bratislava *ECONOMICKÝ CASOPIS* (nr. 10/1975) publică articolul *Česky problém zvyšování technické úrovně a kvality výrobkov* (Prețurile și problemele creșterii nivelului tehnic și calitativ al produselor), în care autorul, Ján Zervon argumentează teza că prețurile trebuie să fie stabilite în așa fel încât să stimuleze atât interesul producătorilor în producția de articole noi, superioare sub raport tehnic, cit și interesul consumatorilor de astfel de produse ale tehnicii noi. Această funcție poate fi îndeplinită — spune J.Z. — dacă prețul este elaborat în așa fel încât, în momentul realizării noii tehnici, să se poată transfera o parte a efectului asupra producătorului și o parte asupra consumatorului noii tehnici. Autorul se referă pe larg la un complex de metode pentru stabilirea prețurilor la noile produse și la necesitatea perfecționării lor. Politica de formare a prețurilor ar trebui, conform opiniei sale, să fie orientată, de o parte, în direcția stabilirii de prețuri mai stimulativă pentru tehnica nouă și, de altă parte, în direcția frînării producției de articole învechite din punct de vedere tehnic și, calitativ, necorespunzătoare.

Logică și cunoaștere
științifică

● De curind a apărut esul de cercetare logică și gno-seologică al filozofului sovietic P. V. Kopnin, publicat postum în limba franceză sub titlul *Dialectique, logique, science*, (Editions du Progrès, Moscou, 1976, 502 p.).

Dialectica materialistă joacă — arată P.V.K. — un rol decisiv în comprehensiunea cunoașterii științifice contemporane. De aici nu trebuie să se ajungă însă la minimizarea importanței celorlalte metode, îndeosebi a mijloacelor oferite de logica formală. Subliniind valoarea tezei leniniste potrivit căreia orice știință este „o logică aplicată”, autorul relevă totodată coincidența dialecticii, logicii și teoriei cunoașterii, dar și separația lor în procesul descoperirii legilor realității obiective. P.V.K. consideră că „filozofia marxistă nu impune nici o „schematizare universală”; ea nu este niciodată constrângătoare atunci când științele naturii sau științele sociale au de rezolvat o problemă concretă; dar ea pune la punct o metodă și o teorie a cunoaș-

terii profunde și multilaterale, mijloace care fac să progreseze știința”.

„Comandă economică”

● *Lucrarea Quantitative economic policy and planning* (Politica economică cantitativă și planificarea), apărută în editura W. W. Norton & Company Inc. New York-1976, sub semnătura a doi profesori americani Nicolas Spulber (Indiana University) și Ira Horowitz (University of Florida) își specifică conținutul în subtitlu: *Teorie și modele ale comenzii economice*. Volumul reprezintă o sinteză occidentală pornind de la premisa că politică economică, conducerea economică și planificarea economică sint, în esență, unul și același lucru: acte de comandă economică.

Teoria comenzii se referă la sisteme ierarhizate cu mai multe niveluri și mai multe țeluri, adică sisteme directivate de elemente legate între ele în mod funcțional, care transformă input-uri în output-uri și care sint reglate de un coordonator. Acțiunile unităților de la nivelul inferior nu sint în mod necesar comandate de unitățile de la nivelul superior, iar țelurile lor nu sint identice sau similare cu țelurile unităților de la nivel superior.

Un sistem reglat este conceput, de regulă, ca un proces simplu sau complex — de pildă, investiții, consum, produs național — care tinde către o valoare sau normă dorită, în timp ce cel care reglează (guvernul sau o agenție guvernamentală) este considerat ca un dispozitiv care influențează procesul. Norma dorită a stării output-ului către care sistemul comandat tinde poate fi o constantă sau o cantitate variabilă. Dacă este o constantă, cel ce reglează încearcă să-i determine fiecare valoare și caută să mențină evoluția sistemului pe traiectoria dorită; acesta este cazul stabilizării. În celălalt caz, este vorba despre o *reglare comandată*. Indiferent de caz, norma — fie constantă, fie variabilă — poate fi determinată ca o funcție de un argument cu un singur sau mai mulți parametri. Sarcina celui ce reglează este o problemă de comandă adoptivă, programată, constînd în a „cîrmi” economia în direcția dorită.

Cooperarea tripartită
și independența statelor

● *Dr. Klaus Bolz se ocupă în revista hamburgheză INTERECONOMICS* (nr. 11, noiembrie 1976) de perspectivele cooperării „tripartite” — *The Prospects of Tripartite Cooperation*. După opinia sa, cooperarea dintre țările din Est și din Vest — socialiste și capitaliste — nu a dobîndit pînă în prezent ampla-

rea sperată. În ciuda de aspectul cantitativ, înesente predominante de cooperare sint, ca și în trecut, colaborarea tehnico-științifică și cooperarea prin licențe. Acordurile care implică specializarea și cooperarea strînsă în producție au un caracter cu totul excepțional. Cooperarea tripartită, spune K.B., s-a născut la început din intenția de a colabora în distribuția pe terțe piețe a produselor cooperării, dar tendința actuală ar fi de a coopera în toate sferile posibile și de a face aceasta cu participarea firmelor din țările gazdă care, de regulă, sint țări în curs de dezvoltare. În acest caz țara gazdă este asociată ca partener la proiectul de cooperare. După autor, cooperarea tripartită ar fi un mijloc de asistență acordată țărilor în curs de dezvoltare și ar avea potențialități superioare în raport cu simpla cooperarea Est-Vest, întrucît poate asigura în mai mare măsură controlul din partea țărilor gazdă asupra propriilor lor economii, asupra activității firmelor de peste hotare pe teritoriile lor, întărindu-le autonomia. O serie de instituții O.N.U. — spune K. B. — în special UNCTAD, se interesează de acest tip de cooperare, în speranța că poate deveni în perspectivă un element al conceptelor politicii de dezvoltare.

O politică de export
adekvată pieței

● În articolul *Exportations: mieux adapter ses produits aux marchés* (Exporturile: să ne adaptăm mai bine produsele la cerințele pieței), publicat în nr. 44/1976 al revistei *L'USINE NOUVELLE*, Antoinette Boegner pledează pentru o politică de export diferențiată geografic, criticînd firmele franceze care consideră diverse țări doar ca o piață complementară pentru plasarea surplusului de produse, destinate inițial pieței interne sau vest-europene.

Pe exemplul unei serii de țări în curs de dezvoltare, autoarea arată că neluarea în considerare a condițiilor specifice (climatice, economice, sociale etc.) respective determină deoseori eșecul unor inițiative de export, considerate inițial ca promiță-

Expunînd o serie de exemple urmări ale neglijanței acestor aspecte, autoarea arată că „adaptarea produselor și tehnologiilor nu constituie doar o chestiune tehnică și economică sau o problemă privită exclusiv prin optica piețelor și a profitului; este vorba de o problemă a strategiei industriale, care pune direct în joc viitorul relațiilor dintre țările cu un înalt nivel de industrializare și celelalte”.

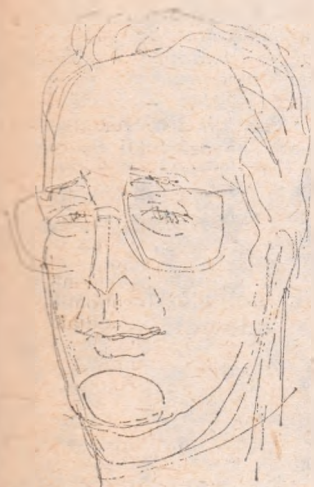
ȘANTIER

EDITORIAL 1977

Ce lucrări economice ne oferă editurile în anul 1977? Continuând o preocupare, devenită tradițională pentru revista noastră la început de an nou, am intenționat, prin scurte conorbiri cu autorii lucrărilor prevăzute să vadă lumina tiparului în anul viitor, să aflăm problematica investigată, intenții, motivații și rezultate ale studiilor și cercetărilor întreprinse. Vom încerca să întregim peisajul editorial pe parcursul numerelor viitoare.

România în circuitul economic internațional

Editura științifică

prof. dr.
Costin MURGESCU
membru corespondent al
Academiei R.S. România

● Ce vă propuneți în lucrarea prevăzută să apară cu tema: „România în circuitul economic internațional“?

În primul rând, as dori să menționez că gândită inițial ca un elaborat individual cartea a devenit treptat o lucrare colectivă. Diversitatea și complexitatea problemelor pe care le ridică prezentarea participării României la circuitul economic internațional pe parcursul a trei decenii m-au determinat să mă adresez citorva colegi care s-au mai ocupat de aceste probleme și care au acceptat să se amestice la un efort comun de analiză și redactare. Ne-am adunat împreună la această muncă de echipă ghidați de convingerea că experiența acumulată de România în domeniul relațiilor economice inter-

naționale merită cu prisosință o sinteză care să fie pusă la dispoziția cititorilor cu ocazia aniversării a trei decenii de la proclamarea republicii.

Ne propunem să reliefăm cel mai exact drumul parcurs de țara noastră în efortul ei constant de extindere a relațiilor economice internaționale și de participare activă la diviziunea mondială a muncii, să definim caracteristicile principalelor etape ale acestui drum, dificultățile întâmpinate, căile adoptate pentru depășirea lor, rezultatele obținute. Nu mă refer la structura tematică a cărții, ci la orientările fundamentale ale conținutului ei. Măsura în care ne vom atinge obiectivele propuse vor fi judecate de cititori.

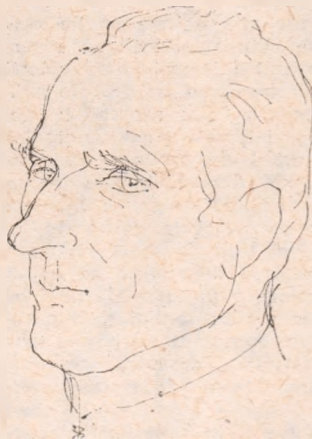
● Care este semnificația esențială a experienței României în acest domeniu?

Într-un fel, cartea pe care o pregătim continuă pe cea pe care am publicat-o cu doi ani în urmă despre dezvoltarea de ansamblu a economiei socialiste a României, ca introducere într-o experiență contemporană de creștere economică. De data aceasta, ne propunem să reliefăm superioritatea socialismului și a unei orientări principale în sfera relațiilor economice internaționale într-un domeniu specific și care ridică, probabil, problemele cele mai dificile în fața țărilor în curs de dezvoltare, cel al inserării lor eficiente în circuitul economic internațional.

În ultimă instanță, cred că experiența României este, concomitent, un argument pentru o armonioasă îmbinare a efortului național cu participarea activă la viața economică internațională, și o convingătoare pledoarie pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume.

Creșterea economică și protecția mediului înconjurător

Editura politică

dr. Aurel IANCU

● Adeseori în Occident s-a subliniat incompatibilitatea sau chiar opoziția dintre creșterea economică și conservarea mediului înconjurător. Cum se pune această problemă în economia socialistă, mai concret în dezvoltarea economică a țării noastre?

Complexitatea problemei ne-a determinat să supunem investigației critice aspectele generale și de detaliu privind relația: creștere economică-mediu, subliniind necesitatea și importanța unor acțiuni economice concrete în care România — angajată în procesul rapid de industrializare — este vital interesată. Printre ideile fundamentale în acest sens cuprinse în lucrare vor putea fi întâlnite: raționalizarea consumului de resurse și sporirea eficienței economice a folosirii lor, recuperarea și reciclarea materialelor, o justă evaluare a resurselor și a factorilor de mediu pentru stimularea economisirii lor, integrarea problemelor privind poluarea în procesul și în mecanismul economic. În mod specific este vorba aici de evaluarea cheltuielilor antipoluante și a rezultatelor economico-sociale obținute din acțiunile antipoluante, căutarea unor limite optime ale cantităților de reziduuri, ale cheltuielilor antipoluante, perfecționarea sistemului de relații valorice în vederea stimulării acțiunilor antipoluante.

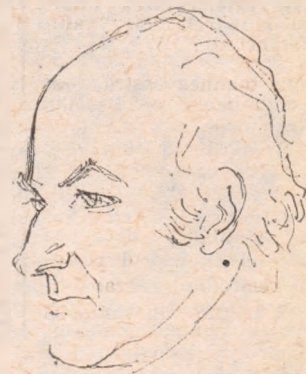
● Care sînt căile practice de armonizare a creșterii economice cu conservarea mediului natural în România?

Pornind de la ideea fundamentală că omul trebuie să coo-

perze cu mediul, să devină în mod conștient un protector al mediului ambiant, în lucrare sînt analizate căile și măsurile practice ce se impun pe această linie așa încît creșterea economică să nu fie în dezacord ci în deplin acord cu cerințele de a conserva și proteja mediul înconjurător. Pe această linie se impun o seamă de măsuri practice cum sînt: înlăturarea tehnologiilor poluante și adoptarea unor tehnologii curate, fabricarea utilajelor și instalațiilor antipoluante și ridicarea parametrilor lor funcționali, exploatarea rațională a instalațiilor antipoluante. Cu ajutorul unui material documentar relativ bogat în lucrare se va analiza modul de funcționare a sistemului instituțional, informațional, de planificare și juridic din România, care are menirea de a sprijini toate acțiunile practice de prevenire și înlăturare a poluării mediului. Un rol important în această direcție revine și perfecționării sistemului de pirghii economice menite să stimuleze sau să creeze condițiile favorabile pentru economisirea resurselor și pentru măsurile antipoluante.

Relații valutare-financiare internaționale

Editura științifică

dr. Costin KIRIȚESCU

● Ați abordat o temă foarte vastă. Ce v-a determinat?

Convingerea că nimeni nu ne dă dreptul să ocolim temele vaste. Firește, cel care le abordează trebuie să fie pregătit să facă eforturi mai mari (vorbesc cantitativ). S-a spus că munca științifică înseamnă sacrificiul vieții și că, totmai de aceea, nu există o tragedie mai mare pentru cercetător decît sentimentul inutilității efortului său. Atunci cînd, pe drept sau pe nedrept, nu ai acest sentiment, treaba merge. Mai ales că în literatura noastră, sfera relațiilor valutare-

financiare nu a făcut pină acum obiectul unei tratări de ansamblu. Astfel încât, pe toate lacunele și defectele pe care le intuiesc, o asemenea lucrare are un merit cert : acela de a deschide niște porți. Ea va determina și pe alții să meargă pe acest drum și să realizeze mai mult decât am putut eu.

● **Ce importanță practică atribuieți acestei teme ?**

O importanță foarte mare. Țara noastră recunoaște necesitatea participării active la diviziunea internațională a muncii. Această necesitate trebuie îmbinată cu o alta : a respectării deplinei egalități în drepturi și avantajului reciproc, a dezvoltării unor schimburi echitabile. Toate acestea trebuie cucerite, iar cucerirea lor se face cu armele cunoașterii.

● **Ce aspecte vă propuneți să aprofundați ?**

Nici unul. Cu cât lucrarea este mai mare, cu atât are nevoie de mai mult echilibru ; altfel se prăbușește.

● **Care sînt punctele nevralgice ale relațiilor valutare-financiare ?**

Îmi cer scuze că nu răspund la această întrebare. Nu vreau să răpesc cititorilor potențiali plăcerea de a descoperi singuri punctele nevralgice atât ale relațiilor valutare-financiar, cât și ale tratării.

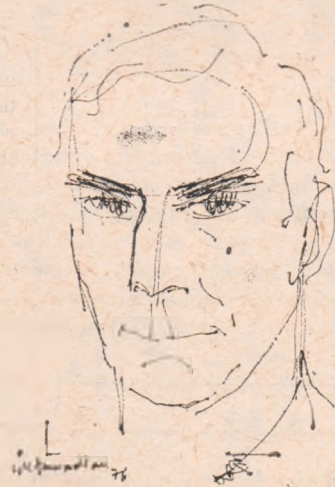
● **Aveți o experiență personală îndelungată, ați participat la numeroase dezbateri și tratative internaționale pe această temă. Cum vedeți reglementarea internațională a relațiilor valutare-financiare ?**

Cu voia dumneavoastră, aș formula întrebarea astfel : cum vedeți că ar trebui să se prezinte o bună reglementare a acestor relații ? La o asemenea întrebare aș răspunde : nu poate exista o bună reglementare a acestor relații decât dacă ea este realizată în cadrul reglementării relațiilor general-economice. În lucrare am căutat să atrag atenția asupra motivelor pentru care a trata izolat problemele sistemului monetar internațional sau ale sistemului financiar, rupindu-le de contextul lor firesc al economiei mondiale, nu înseamnă a face un bun serviciu omenirii. Ce sens ar avea, de exemplu, să pui la baza reglementării relațiilor valutare-financiare principiul stabilității raporturilor valorice dintre valute, indispensabil oricăror relații corecte, dacă nu ai stabilit pe linia reglementării relațiilor general-economice căile și mijloacele de echilibrare a balanțelor de plăți ? Or, tocmai un asemenea mod de tratare izolat a fost caracteristic dezbaterilor din ultimii ani care s-au soldat cu un fel de reformă care, pe bună dreptate, a fost caracterizată drept o non-

reformă. Din această cauză o bună restructurare a relațiilor valutare-financiare nu se poate realiza, după părerea mea, decît în cadrul unei noi ordini economice și politice internaționale.

Organizarea structural-informațională a întreprinderii socialiste

Editura politică

dr. ing. Corneliu RUSSU

● **Care sînt elementele de noutate pe care le evidențiați în lucrarea ce o pregătiți ?**

Lucrarea, al cărei manuscris l-am predat deja Editurii politice, își propune să aducă o contribuție la perfecționarea metodologiei de analiză și proiectare corelativă a structurii organizatorice și sistemului informațional al acestor întreprinderi. Elementele de noutate au drept bază teoretică tratarea în viziune integratoare a sistemelor de conducere a întreprinderilor, căroră corelația structura organizatorică — sistemul informațional le condiționează în măsură determinantă funcționalitatea și eficiența. Concret, principalele elemente de noutate conținute în lucrare constau în : detalierea componentelor sistemelor de conducere și a interacțiunilor lor ; identificarea principalelor factori de influență a organizării structurale-informaționale a întreprinderii (din care o bună parte concretizează acțiunea mediului economico-social, tehnic, geografic, juridic asupra unității) și evidențierea efectelor lor ; identificarea elementelor esențiale de corelație a structurii organizatorice și sistemului informațional (obiective, centre decizionale, centre efectorii, canale de comunicații) și detalierea modului de operare cu ele ; o tehnică de analiză și proiectare corelativă a legăturilor informaționale și a plasării centrelor decizionale în structura

organizatorică ; conturarea unei tehnologii de analiză și proiectare corelativă a organizării structurale — informaționale a întreprinderii.

● **Ce ați urmărit prin cercetarea proprie efectuată în unitățile economice ?**

Investigațiile efectuate direct au urmărit concretizarea influenței, mai mult sau mai puțin marcantă, de care factorii de influență identificați (statutul unității, numărul și nivelul cadrelor, tipul și complexitatea producției, relațiile exterioare, dispersia teritorială, cadrul legislativ) le au asupra parametrilor constructivi ai organizării structurale-informaționale, precum și asupra funcționalității acesteia. Concluziile investigației s-au dovedit foarte interesante, permițînd întocmirea unei tabele tipologice, care evidențiază gradul diferit de intensitate a influenței factorilor amintiți pentru diferitele ramuri industriale.

În ce privește interviurile și sondajele, efectuate cu sprijinul unor cadre participante la diferite cursuri (Academia „Ștefan Gheorghiu“ s.a.), ele au urmărit relevarea cauzelor unor disfuncții existente în organizarea structurală-informațională a întreprinderilor, precum și a efectelor introducerii în ritm accelerat a tehnicii de calcul, resimțite mai puțin pe planul parametrilor constructivi, cit mai ales pe planul funcționalității sistemului de conducere, căruia îi conferă baze calitativ superioare și valențe considerabil sporite.

Economie și politică agrară mondială

Editura politică

prof. dr. Oprea PARPALA

● **Lucrarea dv. este probabil gândită în contextul efortului pentru lichidarea subdezvoltării.**

— Da, este o încercare în literatura noastră de specialitate de sintetizare și generalizare a principalelor tendințe care se manifestă în dezvoltarea agriculturii mondiale, în condițiile eforturilor care se depun pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale. Dat fiind rolul agriculturii de sector eco-

nomie prioritar, de bază pentru dezvoltarea industrială a lumii contemporane, de condiție esențială a lichidării subdezvoltării, de factor primar și permanent de creștere economică, în condițiile în care țărănimia continuă să reprezinte o importanță forță politică pe plan mondial (tenut dacă unele țări dezvoltate încercă să transforme puterea lor alimentară într-o armă de dominație politică), agricultura — producătoare de bunuri de consum necesare existenței și progresului omenirii — oferă cele mai largi posibilități de colaborare între popoare, în numele unui ideal comun întregii omeniri — bunăstare și prosperitate. Tocmai această colaborare face din agricultură un mesager al păcii, înțelegerii și prieteniei între popoare. Limbajul internațional al agriculturii contribuie la înlăturarea barierelor din calea progresului economic și social pe plan mondial, iar colaborarea internațională în domeniul agriculturii acționează ca un puternic factor de micșorare și lichidare a decalajelor economice, de suprimare a vechii diviziuni a lumii în bogați și săraci, contribuind la întărirea relațiilor bazate pe interdependență economică, suveranitate națională și respect reciproc, fată în esență mesajul al cărui purtător doresc să fie această lucrare.

● **Ce perspective vedeți în direcția modernizării tehnice a agriculturii mondiale ?**

— Modernizarea tehnică a agriculturii mondiale se caracterizează printr-o problematică vastă, diferențiată din punct de vedere teritorial și social, cu largi relații de interdependență cu alte elemente ale economiei și politicii agrare mondiale. Este clar că posibilitatea și ritmul de modernizare tehnică a agriculturii mondiale depind de formele de modernizare socială a agriculturii, dar și de asigurarea cu forță de muncă sau teren arabil. Principalul este ca toate țările, bogate sau sărace, indiferent de nivelul de dezvoltare economică și socială, să aibă acces la noile tehnologii agricole, pe care să le adapteze condițiilor proprii, în baza unui vast program de investiții, din resurse proprii sau, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, și pe baza ajutorului țărilor dezvoltate, mai ales prin intermediul organismelor specializate ale F.A.O. Elemente comune ale modernizării tehnice a agriculturii mondiale se bazează pe cuceririle revoluției tehnicoștiințifice contemporane cu specificul ei în agricultură — revoluția albastră, revoluția chimică, revoluția mecanică, revoluția biologică — care, în condițiile unor țări în curs de dezvoltare, îmbracă forma cunoscutei revoluții verzi. Prin implicațiile ei, modernizarea tehnică a agriculturii mondiale contribuie la progresul acestei importante ramuri a economiei mondiale și la înlăturarea dificultăților alimentare generate de criza alimentară mondială, la îmbunătățirea situației alimentare în lume prin eliminarea foametei și subnutriției.

DINAMICA IDEILOR

Agendă pentru viitor

Celso FURTADO

TIERS MONDE

Croissance. Développement. Progrès.

REVUE TRIMESTRIELLE

Deși nu se poate vorbi de obiective împărtășite de toate țările „lumii a treia“, există un consens în jurul unor puncte, apărut în urma unor importante discuții în numeroase conferințe internaționale... Să ne referim la unele puncte care se detașează din această largă dezbateră și care merită să fie incluse într-o strategie pe termen lung.

a) Necesitatea de a reorganiza sistemul de decizii care încadrează tranzacțiile inter și transnaționale... Nu este vorba de a restringe individualitatea țărilor, nici de a le aduce în situația să abdice de la apărarea efectivă a intereselor lor, ci de

a crea instanțe mediatore care să le ajute să-și definească problemele comune unor regiuni sau unor specializări...

b) Necesitatea de a ridica valoarea produsului muncii în „lumea a treia“...

c) Necesitatea de a supune crearea de lichiditate internațională în serviciul soluționării celor mai urgente probleme pentru umanitate...

d) Necesitatea de a desconcentra sistemul industrial în folosul „lumii a treia“...

e) Modificarea stilului dezvoltării... în sensul mersului spre o societate mai egalitară în țările „lumii a treia“...

Fără îndoială că persistența tendințelor actuale în sensul unei inegalități crescînde acționează ca un acumulator de forțe care riscă să modifice în mod imprevizibil, poate chiar tragic, cursul civilizației noastre.

(Le nouvel ordre économique mondial. Un point de vue du Tiers Monde. Revue Tiers-Monde sept. 1976).

Transfer „tehnologic“

Tirso W. SAENZ, Emilio Garcia CAPOTE

Granma

Se numește de obicei transfer de tehnologie translația unei tehnologii de la o țară la alta... În cadrul relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și țările subdezvoltate, această expresie nu reflectă întotdeauna o realitate. Dacă înțelegem prin tehnologie cunoștințele organizate — din care o parte se materializează sub formă de mașini și echipamente — în scopul producției de bunuri și servicii, fluxul „tehnologic“ nu implică neapărat un transfer teritabil de cunoștin-

te și, deci, de tehnologie...

Analizînd fuga de deizive din America Latină cu titlu de plăți pentru transferul tehnologic, nu te poți abține să-ți pui o întrebare: cel puțin aceste plăți excesive se soldează cu un transfer real de cunoștințe...?

Foarte puține din licențele străine acordate unei țări sînt cu adevărat exploatate în acea țară. Un studiu recent al UNCTAD dovedește că licențele incluse în acordurile cu țările în curs de dezvoltare sînt folosite în mod industrial în proporție foarte redusă (între 5 și 10 la sută). Beneficiarele lor sînt în cea mai mare parte întreprinderi transnaționale care se dedau la această practică pentru a-și asigura controlul piețelor locale, împiedicînd celelalte întreprinderi să fabrice produsele protejate sau să le utilizeze.

(Granma, 7 noiembrie 1976).

Egalitate de șanse pentru dezvoltare

Maurice GUERNIER

Ceea ce noi vrem să demonstrăm este că ordinea internațională actuală nu se poate prelungi din motive politice. Coexistența este imposibilă între popoare bogate, numeroase minoritare, care continuă să se îmbogățescă și po-

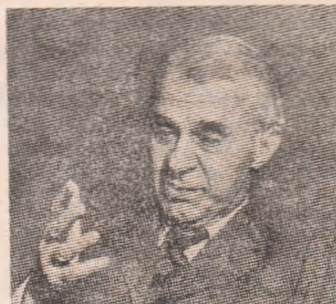
oare sărace, din ce în ce mai numeroase, care continuă să sărăcească. Aceasta conduce direct la o confruntare mondială fără precedent (...) Desigur, trebuie ca lumea industrializată să consimtă un anumit număr de sacrificii. Dar trebuie, în același timp, ca „lumea a treia“ să aibă voiața de a se dezvolta. Este un principiu care trebuie să ghideze construcția unor ordini economice internaționale.

O altă idee, care începe să se contureze în „lumea a treia“ și care este relativ nouă e că obiectivul dezvoltării nu este în mod necesar ajungerea din urmă și imitarea modelului occidental. Nu este desigur posibil să se asigure indienilor regimul alimentar al americanilor. Nici posibil, și nici neapărat de dorit. Este necesar ca țările „lumii a treia“ să-și definească propriile lor modele de dezvoltare.

(L'Express, nr. 1318 / octombrie 1976)

Rata înaltă a acumulării — premisă a unei dezvoltări accelerate

Wassily LEONTIEF

Dezvoltarea accelerată în regiunile în curs de dezvoltare este posibilă numai cu condiția ca 30—35%, iar în unele cazuri pînă la 40%, din produsul lor brut să fie utilizat pentru investiții. O creștere susținută a ratei investițiilor pînă la aceste nivele necesită măsuri hotărîte de politică economică în domeniul fiscalității și creditului, sporind rolul investițiilor publice și ai sectorului public în producție și în infrastructură. Măsuri conducînd la o mai echitabilă

distribuție a venitului sînt necesare pentru a spori eficiența unor asemenea politici. Schimbări semnificative de ordin social și instituțional vor trebui să însoțească aceste politici. Resursele pentru investiții provenind din străinătate pot fi importante dar sînt secundare comparativ cu sursele interne (...).

Proportia sporirii ratei investițiilor este determinată de ritmul și structura produsului brut și a coeficienților referitori la stocul de capital sub forma de uzine, instalații și stocuri la nivelul producției pe ramuri economice. Din calculele modelului nostru rezultă că ritmuri de creștere de 4—6% pot fi obținute cu o rată medie a investițiilor de 20%, sau mai puțin. Ritmuri de creștere de 7—8% indică rate de investiții de circa 30%, în vreme ce ritmuri susținute de creștere de 9—10% sau mai mult nu pot fi realizate decît dacă rata investițiilor atinge 35—40%. Aceste rate depășesc cu mult obiectivul de cel puțin 20% recomandat de Strategia internațională a dezvoltării pentru cel de-al Doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare.

(The Future of the World Economy, Ed. ONU, 1976)

Spre o abordare complexă a dezvoltării

Józef PAJESTKA

perspectives polonaises

Dezvoltarea societății este un proces prea complex pentru ca să poată fi exprimat în formule teoretice simple și invariabile (...). Gîndirea social-economică din Polonia, ca și din celelalte țări socialiste, evoluează spre o abordare complexă a analizei și programării procesului de dezvoltare. Această nouă abordare ar putea fi, grosso modo, rezumată după cum urmează: a avea în vedere simultan factorii și aspectele economice și sociale ale procesului de dezvoltare, a integra în strategia dezvoltării instrumentele de acțiune și principiile funcționării economiei și societății; a nu pierde din vedere legăturile strinse care unesc po-

litica de dezvoltare și principiile funcționării economiei cu progresul științifico-tehnic; a adapta strategia dezvoltării, sub toate aspectele sale, condițiilor mediului înconjurător.

Este vorba, după cum se vede, de o nouă abordare metodologică a tuturor acestor probleme. Ceea ce contează, în primul rînd, după părerea mea, este ca teoriile dezvoltării social-economice să se bazeze mai mult pe experiența socială reală, națională și mondială, să nu se înfunde în strînsoarea concepțiilor formale. Într-adevăr, construind concepții teoretice de dezvoltare economică, nu se pune problema de a „inventă” factorii progresului, ci de a-i identifica pornind de la experiența practică, de la cunoașterea condițiilor social-economice reale. Teoria trebuie să faciliteze înțelegerea, să le pună în lumină interdependențele și să contribuie astfel la orientarea corectă a procesului mersului înainte.

(nr. 7—8/1976)

Metoda capitalistă tradițională pentru a determina veniturile și prețurile nu mai funcționează

John Kenneth GALBRAITH

NU există altă ieșire din dilema șomaj-inflație... Există trei posibilități: să menținem inflația; să menținem șomajul pentru a remedia inflația; sau să găsim vreun mijloc de a arbitra direct lupta pentru crește-

rea veniturilor și a consumului. Termenul convenabil pentru această a treia opțiune este „politica veniturilor“...

Este totuși inevitabil ca politica veniturilor — ideea și acțiunea — să nu se impună decît încet. Datorită faptului că miza nu este mică. O atare politică înseamnă că metoda capitalistă tradițională pentru a determina veniturile și prețurile — nu toate, ci o bună parte — nu mai funcționează. Ea înseamnă că o mare parte a științei economice care se predă în prezent suferă de uzură (motiv bun pentru ca economiștii să i se opună). Ea semnifică în fine că sistemul industrial distruge, dezvoltîndu-se, mecanismele pieței, care erau altădată caracteristica sa centrală. Că în locul acestora, puterea de a repartiza veniturile a trecut în mîinile diferitelor grupuri care participă la producție. Schimbarea este mult mai profundă decît urmările revoluției keynesiene. Revoluția keynesiană a fost o revoluție minimală, conservatoare. În esență, ea a lăsat intacte sistemele pieței și mecanismele fundamentale de repartiziție a veniturilor.

(„L'Impératif de la politique des revenus”, L'Expansion, octombrie 1976).

Inevitabilitatea modificării antropogenice a mediului natural

acad. S. S. ȘVART

Obiectivul principal al lucrărilor care se ocupă de ecologia omului continuă a demonstra influența urbanizării și industrializării anumitor teritorii și activității ale Pămîntului asupra stării mediului natural. Marea importanță a unor atari cercetări este evidentă... Imensa majoritate a lucrărilor de acest tip suferă însă de un neajuns comun: practic le lipsește un program constructiv de acțiune. Este neindoielnic că industria exercită

o influență serioasă asupra stării mediului natural. Este neindoielnic și faptul că orice măsură de prevenire (absolut necesare) și orice grad de perfecționare a producției (cicluri închise s.a.) pot doar să diminueze acțiunea omului asupra naturii, dar nu lichidează pericolul degradării mediului natural (fie și numai pentru că producția, efectuată chiar cu maximum de acuratețe, elimină din circuitul biologic teritoriul și acestorii urbane). Mi se pare că această teză trebuie să fie evidentă oricărui om neinclinat spre autolimpire. Dar de aici nu rezultă că omeniarea trebuie să se întoarcă cu spatele la producție, să se îndepărteze de producție... Lupta pentru ridicarea progresivă a nivelului de trai al oamenilor cere dezvoltarea perseverentă a industriei (și a urbanizării care o însoțește)... Soluția, mi se pare, se află în inevitabilitatea modificării antropogenice progresive a mediului natural. Efortul de a conserva cu orice preț — în condițiile „landschaft-ului” urbanizat actual — „natura” (în majoritatea cazurilor se subînțelege natura vie) în starea ei primordială contrazice atît teoria, cît și practica“.

(Buducece nauki, Ed. „Znanie” 1976).

Piața în capitalism nu este o instituție chiar atît de democratică

Robert L. HEILBRONER

Cei care se opun planificării tipică că va fi astfel înlocuită piața — acel instrument vast, flexibil, democratic prin care economia „liberă” își elaborează deciziile sale colective referitoare la tipurile de bunuri pe care dorește să le producă. Nu doresc

să depreciez utilitatea pieței... Dar este necesar să vedem piața cu același grad de scepticism critic ca și în cazul planificării. În primul rînd, trebuie să recunoaștem că ceea ce numim „piață” nu este un mare și unic curent de activitate economică împotriva căruia nici o instituție nu-și poate impune voința sa individuală. Aceasta poate fi adevărat pentru fermierul individual, micul negustor de mărunișuri sau micul producător, dar nu este de loc cazul marilor companii care își domină sferele lor și își pot impune voința într-o măsură considerabilă... De fapt, marile corporații acționează în toate ramurile industriale ca niște agenții de planificare private, un punct pe care Galbraith l-a expus în mod elocvent... În al doilea rînd, trebuie să ne dăm seama că piața este departe de a fi acea instituție democratică cu care este acreditată în mod curent. Piața este un tip de alegere economică recurentă în care familiile „votază” cu dolarii lor pentru genurile de bunuri ce le dorește. Ar fi, în adevăr, ceva democratic, dacă toate familiile ar avea „voturi” egale — dar, bineînțeles, nu au. În vîrf 20 la sută din familii dispun de 40 la sută din puterea economică de „vot”; cei 20 la sută de la bază dețin doar cinci la sută din această putere de cumpărare.

(Economic Impact, nr. 3 1976)

PROGRES TEHNIC ȘI DEZVOLTARE

R. P. Polonă: proliferarea informaticii

ÎN Polonia se află în curs de realizare măsurile de dotare a întreprinderilor siderurgice cu calculatoare electronice și centre de informatică. Sisteme de comandă echipate cu calculatoare dirijează sau vor dirija procese ca obținerea oțelului în convertizoare cu insuflare de oxigen, laminarea tablei groase sau a celei pentru caroserii auto, dozarea amestecului de aglomerare, galvanizarea tablei etc., informatica urmînd a se aplica treptat în toate etapele producției, conducerii, gestiunii și planificării din întreprinderile siderurgice.

La stația de calculatoare electronice a complexului siderurgic „Warszawa“

Marile combinate siderurgice poloneze „Katowice“ și „Lenin“ vor dispune — pînă la finele actualului cincinal — de un sistem în întregime automatizat, capabil să înmagazineze date privind producția și, pe această bază, să dirijeze activitatea întreprinderii. Oțelăria „Katowice“ va fi dotată cu două calculatoare, prevăzute cu un sistem exterior comun de memorizare, încît se vor putea înlocui reciproc — în principalele funcții — atunci cînd unul din ele ar ieși temporar din funcțiune.

Se prevede ca pînă în 1980 toate oțelăriile — și cele vechi, și cele noi — să dispună de centre de informatică, care vor deservi gestiunea, planificarea și faza de control a producției, urmărind totodată asigurarea celei mai adecvate compoziții a șarjelor și utilizarea optimă a materiilor prime și materialelor.

U.R.S.S.: ofensiva împotriva deșeurilor

INTRODUCEREA pe scară largă a tehnologiilor „fără deșeuri“ într-o serie de ramuri industriale (metalurgia, chimia ș. a.) prezintă o deosebită importanță din punct de vedere economic, ecologic și social, deoarece permite utilizarea, prelucrarea deșeurilor și reziduurilor. În Uniunea Sovietică, în actualul cincinal circa 11 miliarde ruble sînt alocate pentru realizarea programului de protejare a naturii și a măsurilor privind folosirea rațională a resurselor naturale, inclusiv prin elaborarea de procese tehnologice care reduc considerabil sau chiar elimină total deșeurile.

În legătură cu aceasta, revista *Ekonomiceskaia gazeta* atrăgea recent atenția asupra perspectivelor pe care le deschide utilizarea diferitelor zguri obținute în metalurgie ca materie primă în producția de materiale de construcție, asupra avantajelor economice ale acestei utilizări. Totodată, proiectele elaborate pentru prelucrarea șlamului și prafului, rezultate din procesul tehnologic într-un număr de mari întreprinderi siderurgice din Uniunea Sovietică, prevăd obținerea a circa 7,5 mil. tone pe an de materie primă suplimentară, cu un conținut mediu de circa 50 la sută fier. În alte subramuri — producția de aluminiu,

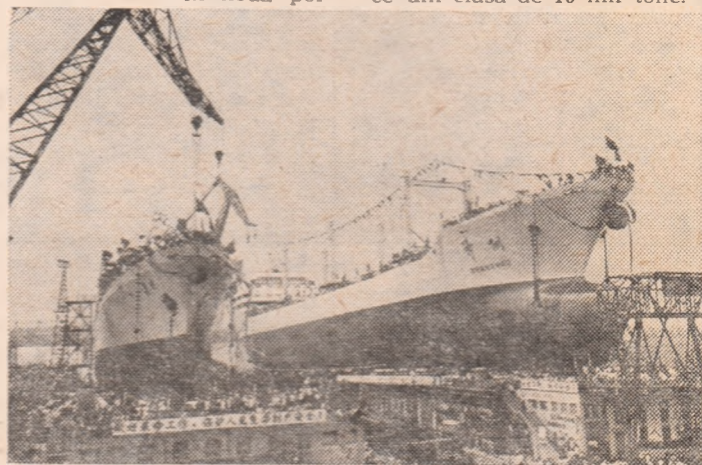
plumb, cositor, nichel ș. a. — se experimentează procese tehnologice moderne, urmărindu-se în ultima analiză eliminarea deșeurilor. O amplă acțiune se desfășoară în prezent în acest domeniu îndeosebi printr-o abordare complexă și colaborare interramuri.

R. P. Chineză: dezvoltarea și modernizarea traficului maritim

ULTIMII ani au cunoscut o intensificare a activității de construire și modernizare a instalațiilor portuare, de-a lungul litoralului maritim al R. P. Chineze, care însumează 18 000 km. În timp ce între anii 1950—1972 în nouă por-

turi mari au fost construite în total 30 de dane, în perioada 1973—1975 numărul danelor a sporit cu 41. Multe dintre ele, ca de pildă cele din modernul port petrolier Talien, permit acostarea navelor petroliere de 50—100 mii de tone. La acestea trebuie adăugată edificarea unei rețele de căi de acces, antrepozite, instalații de telecomunicații și semnalizare, conducte de petrol etc. Cerută de dezvoltarea continuă a relațiilor comerciale externe, extinderea și modernizarea instalațiilor portuare a permis dublarea volumului traficului de mărfuri în 1975, față de nivelul anului 1965.

Concomitent a luat avînt construcția diversificată de nave oceanice, inclusiv petroliere moderne de 24 000 tone. Numai în portul Șanghai, începînd din 1970 au fost lansate cîteva zeci de nave oceanice din clasa de 10 mii tone.

Lansarea la apă simultană a două nave oceanice de 10 000 tone pe șantierul naval Hudun din Șanghai

R. S. Cehoslovacă: parametrii cercetării științifice

ÎN CURSUL cincinalului trecut, pentru dezvoltarea științei și tehnicii în Cehoslovacia au fost alocate 14 miliarde coroane, iar în anii 1976—1980 alocațiile vor însuma 18 miliarde, ceea ce reprezintă 3,8 la sută din venitul național al țării. La sfîrșitul acestei perioade, la fiecare mie de persoane angajate în economia națională vor reveni 21 de lucrători în domeniul cercetării științifice, nivel care situează Cehoslovacia printre țările dezvoltate de pe glob. Despre inzes-

trarea cercetării cu aparatură și instalații moderne vorbește faptul că, la nivelul anului 1975, dotarea unui cercetător cu studii superioare se ridică, în medie, la 386 000 coroane, cifră care urmează a fi depășită în cincinalul actual.

În prezent, sînt promovate o serie de măsuri privind sporirea eficienței economice a muncii de cercetare științifică. De asemenea, în scopul apropierei efective a activității de cercetare de cea din producție, se preconizează îmbunătățirea repartii teritoriale a institutelor științifice. În perioada următoare instituțiile nou create vor fi amplasate în diferite centre industriale, altele decît Praga și Bratislava, de pildă la Brno, Ostrava, Ceske Budejovice sau Košice.

R. S. F. Iugoslavia: potențialul de cercetare

LA SFÎRȘITUL anului 1975 în activitatea de cercetare științifică din Iugoslavia (exceptând domeniul învățămîntului) erau încadrate circa 30 mii de persoane; mai mult de jumătate din acest personal — concentrat în institutele de cercetări și birourile de studii ale întreprinderilor — se ocupa preponderent cu cercetarea problemelor economice și de producție, un sfert era profilat pe probleme tehnico-matematice ș.a.m.d. Efectivele menționate cunosc o dinamică susținută, creșterea față de anul 1973 fiind de peste 10%.

Datele mai amănunțite publicate pentru anul 1974 evidențiază că în cele aproape 500 de organizații sau unități profilate pe cercetare și dezvoltare (în toate domeniile) activau peste 12,2 mii de lucrători științifici cu pregătire superioară, iar numărul lucrătorilor de cercetare finisate se ridică la peste 11,3 mii. În ceea ce privește efectul economic obținut de pe urma aplicării rezultatelor cercetării științifice autohtone în economia iugoslavă, acesta este evaluat — pentru același an — la peste 3,3 miliarde dinari, respectiv cu circa 900 milioane de dinari în plus față de anul 1973.

R. P. Bulgaria: expansiunea electronicii

ELECTRONICA și electrotehnica — subramuri ale construcțiilor de mașini, motoare ale progresului tehnic în întreaga economie — s-au dezvoltat într-un ritm rapid (în medie cu 19,3 la sută pe an în perioada 1971—1975) în Bulgaria. În 1975 electronica și electrotehnica au furnizat o zecime din producția industrială a țării și circa 14 la sută din valoarea exportului, Bulgaria situându-se prin nivelul acestor indicatori, după cum informează agenția *Sofia Press* printre primele șase țări din lume (în 1975). O expansiune deosebită (de peste zece ori în intervalul amintit) a cunoscut producția tehnicii electronice de calcul.

Conform prevederilor actualului plan cincinal producția de tehnică de calcul urmează să se majoreze în 1980

de 2,2 ori față de 1975, cea de tehnică pentru telecomunicații — de circa 2,3 ori, cea de mijloace și sisteme de ciberneticizare, cea de microelectronică semiconductoare și cea de utilaje electroenergetice grele — de 2,4 ori. Un factor calitativ nou îl constituie trecerea treptată de la producția de mașini separate la cea de sisteme de mașini, accentul urmînd a fi pus pe extinderea producției de minicalculatoare electronice, de sisteme complexe de comunicație, sisteme de control și comandă a mașinilor agricole etc.

R. P. D. Coreeană: inovații și energie

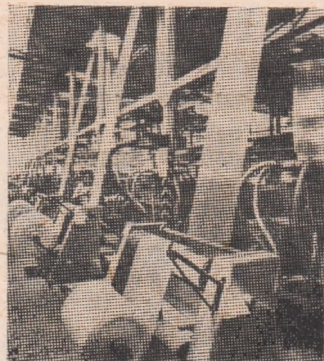
NECESARUL de energie electrică al economiei R. P. D. Coreene crește continuu, îndeosebi ca urmare a edificării de noi centre industriale, a modernizării echipamentului tehnic din industrie, agricultură, transporturi și alte sectoare de activitate.

În cadrul mișcării de masă pentru sporirea producției de energie electrică pe baza capacităților existente, în centralele termice — ca cele de la Oungki, Boukciang, Phenian ș.a. — au fost obținute sporuri apreciabile de producție, în cursul anului care a trecut, prin experimentarea și aplicarea unor inovații tehnologice (de pildă, în dirijarea funcționării cazanelor) sau tehnice (prin folosirea unor mașini perfecționate, care reduc durata ajustării echipamentelor etc.). Concomitent, se construiesc noi termocentrale de mare capacitate (ca, de pildă, cea de pe malul fluviului Ceungceun), care vor aproviziona cu energie electrică platformele industriale în curs de formare.

R. P. Ungară: dynamismul chimiei

CHIMIA este și în cincinalul 1976—1980 cea mai dinamică dintre ramurile industriei ungare, prin creșterea planificată de 55—57% a producției sale, în comparație cu cea de 33—35% pe ansamblul industriei. Acest dinamism, bazat pe un larg program de investiții (1,2—1,3 miliarde dolari, la cursul oficial al forintului, numai în actualul cincinal) va avea ca

efect sporirea pînă la 14,7% în 1980 (față de 6,2% în 1960) a contribuției chimiei la totalul producției industriale a

Folii de ambalaj din material plastic, produs al Combinatului chimic „Tisza”, unul din marile obiective ale industriei din R.P. Ungară

țării. Totodată, se va ajunge la acoperirea în proporție de 76—78% (față de 70% în prezent) a necesarului de produse chimice al economiei naționale, paralel cu o participare sporită la export, în condițiile unei diversificări și modernizări susținute a producției ramurii. În actualul cincinal gama de fabricație se va lărgi cu peste o mie de produse noi. La modernizarea producției vor aduce o contribuție susținută cei circa șase mii de specialiști cu înaltă calificare din institutele de cercetări și sectoarele de cercetare ale întreprinderilor chimice.

Una din direcțiile principale ale dezvoltării ramurii în actualul cincinal este petrochimia: în 1980 capacitatea ei de prelucrare se va situa în jurul cifrei de 15 milioane tone de petrol pe an.

Amplitudinea creșterii gradului de chimizare a economiei ungare în actualul cincinal este ilustrată de sporirea de la 217 la 298 kg a cantității de îngrășăminte (substanță activă) per hectar cultivat, de la 22,8 la 38,4 kg a consumului de material plastic pe locuitor, de la 4,7 la 7,4 kg pe locuitor a celui de fibre artificiale.

R. D. Germană: inovatorii și productivitatea

ÎN R. D. Germană aplicarea largă a progresului tehnic este considerată cheia de boltă a dinamismului întregii economii. După cum s-a arătat la Congresul al IX-lea al

P.S.U.G., ea este concepută ca un proces de inovare continuă și permanentă, care trebuie să marcheze toate secțiunile planului de dezvoltare a economiei naționale.

Mișcarea inovatorilor cunoaște o amploare deosebită, ea antrenînd în 1975 — în sectorul de stat al economiei — un milion și jumătate de lucrători, respectiv 29% din efectivul lor total (față de 700 000 în 1970). În cursul cincinalului 1971—1975 au fost aplicate 2,4 milioane de inovații, de pe urma cărora au rezultat beneficii de 16,7 miliarde mărci pe an. În actualul cincinal se prevede ca ridicarea productivității muncii, introducerea progresului tehnic în industrie să se concretizeze în sporirea valorii producției pe un lucrător angajat în această ramură de la 70 mii de mărci în 1975 la circa 90 mii de mărci în 1980. Pe aceeași cale se urmărește, de asemenea, obținerea a 80% din economiile de materii prime și energie, prevăzute în actualul cincinal.

Cuba: edificarea bazei științifice

ÎN CUBA, înaintea victoriei revoluției nu exista, practic, un for care să se ocupe de cercetarea științifică. În anii puterii populare, pînă la începutul lui 1976 în Cuba a fost edificată o rețea de peste 100 centre de cercetări științifice, în această muncă fiind antrenați circa 21 mii de specialiști și tehnicieni.

Printre realizările remarcabile obținute într-o perioadă relativ scurtă se numără: selecționarea unor soiuri superioare de trestie de zahăr, elaborarea primului atlas național, efectuarea lucrărilor de ridicare geologică a teritoriului național (ca bază pentru executarea de prospecțiuni), crearea unei rețele de stațiuni și instalații radar pentru serviciul meteorologic, rezultatele cercetărilor genetice în zootehnie etc. Concomitent, din 1964 a luat ființă mișcarea brigăzilor tehnice ale tineretului, care includea la începutul acestui an peste 50 de mii de membri, avînd drept țel ridicarea nivelului pregătirii personalului, perfecționarea procesului de producție și ridicarea productivității muncii prin efortul de raționalizare și inovare.

„GOLD STORY“

sau „istoria“ zbugiumată a unui metal

Se poate afirma fără riscuri că nu există un metal a cărui utilizare să fie mai controversată, care să fi neliniștit mai mult conștiința umană, care să fi dat mai multe dureri de cap politicienilor și economiștilor, ca aurul. Cu singura excepție a uraniului, însă aceasta, vorba scriitorului Joseph Conrad, este o altă poveste.

N-au trecut decît ceva mai mult de trei decenii de cînd cei mai mari specialiști monetari, întruniți într-o localitate climaterică pierdută pe undeva pe întinsurile Statelor Unite, puneau cu toată convingerea cu care îi înarmase știința lor infailibilă, metalul galben la baza marelui plan de disciplinare postbelică a relațiilor monetare internaționale. De altfel, ei nu făceau altceva decît să lărgească în felul acesta, organizată la scară planetară, poziția privilegiată pe care aurul o deținea de multe decenii în structura sistemelor monetare naționale și de multe milenii în mintea oamenilor.

Aurul era, indiscutabil, cel mai bun etalon de valoare, cel mai sigur instrument de rezervă, unicul mijloc unanim recu-

noscut de acoperire a deficitului balanțelor de plăți. Pe vremea aceea, monedele naționale nu erau altceva, prin definiția pe care le-o dădea legea, decît cantități mai mari sau mai mici de aur, iar stocurile oficiale din acest metal constituiau un barometru al situației economice și chiar politice a fiecărui stat. Guvernele erau feliitate dacă mai adăugau o tonă-două, după cum constituia un motiv de răsturnare dacă nu știau să le păstreze. Nu era oare în firea lucrurilor ca în 1944, pe vremea întrunirii de la Bretton Woods a specialiștilor monetari, țările vest-europene secătuite de război să plingă, între altele, pe ruinele depozitelor lor de aur, în timp ce gazda întrunirii se putea mîndri nu numai cu indicatorii forței economice și ai puterii militare, dar și cu stivele de lingouri, adunate cu un interes prea puțin voalat, de la prietenii și partenerii lor mai puțin îndrăgiți de zei? Totul era firesc, totul se petrecea după o logică verificată de întreaga experiență a omenirii.

„Aurul este un lucru minunat“

INCEPUTUL cultului pentru aur se pierde în ceea ce se numește negura vremurilor. Ce este altceva mormîntul lui Tutankhamon decît un imn înălțat faraonului, dar și aurului? Probabil că cititorii își amintesc de celălalt „imn“ care, cuprins în monologul din „Timon al Atenei“, i-a plăcut atît de mult lui Marx încît l-a reproduș textual aproape în întregime în „Capitalul“ :

„Aur, strălucitor, de preț și galben aur !
Mult dintr-acesta-ți face alb din negru, din hîd frumos,
Din nedrept drept, din josnic nobil,
din vîrstnic tînăr, din laș erou.

...Acest sclav galben
Religii împletește și desface ;
pe-afurisit îl binecuvîntează ;
Cărunta lepră-o face mult iubită ;
cînsteste hoții,
Le dăruiește titluri, plecăciuni și-neuviințare
În sfatul senatorilor ; el e acela
Care pe văduva trecută o-mpețește ;
...Hai, țărîna blestemată,
Tîrfă de rînd a omenirii, tu !

Spre mijlocul mileniului nostru, întorcîndu-se în Europa cu galioanele lui pline de aurării, Columb exclamase : „Aurul este un lucru minunat ! Cine îl posedă este stăpîn pe tot ce dorește. Cu ajutorul aurului poți să faci chiar ca sufletele să intre în rai“.

La baza acestor aprecieri superlativare sta confundarea aurului cu bogăția. Entuziasmul care cuprînsese lumea veche la vederea primelor corăbii în-

cărcate cu aur, ceea ce în ochii ei reprezenta sfîrșitul mizeriei din Europa —, truda alchimiștilor din Evul Mediu de a transforma metalele „ordinare“ în aur, sistemele complicate folosite de toate guvernele în timpul secolilor XVI și XVII pentru a ademeni aurul în țările care nu-l aveau și pentru a-l împiedica să iasă din țările care-l aveau, toate porneau din una și aceeași idee : aurul este bogăția supremă.

„Orice monedă legală trebuie să aibă o valoare metalică egală cu valoarea ei nominală“

LA APRECIEREA subiectivă asupra justetei semnului de egalitate între aur, și bogăție ducea, bineînțeles, recunoșterea unei serii de calități obiective : valoare mare și mai constantă decît a altor mărfuri, ușurința a transportului, a conservării, a recunoașterii, divizibilitate, omogenitate, universalism.

Aceste calități au dus, printr-un proces istoric abia bănuț de noi, la un alt semn de egalitate : între aur și bani.

Banii de aur au apărut într-un stadiu tîrziu al evoluției circulației bănești. O mulțime pestriță de forme monetare i-au precedat. Securile, scuturile, pumnalele, săgețile, vîrfurile de lance, vitele, blănurile, obiectele de podoabă și alte materii eteroclitice au servit ca bani. Toate erau și mărfuri, iar între ele s-a petrecut cu timpul o selecție naturală, fruct al unei experiențe de secole, dacă nu de milenii. După unele păreri, o asemenea selec-

ție ar fi dus, cu mult înainte de banii de aur, de simbolurile lor și de bănci, chiar la trecerea subtilă de la moneda marfă la moneda semn.

Un asemenea proces este redat de Carlyle, în termeni literari plini de umor, în celebra sa operă „Sartor Resartus“, în care Herr Teufelsdröckh dizertează în felul următor : „Pentru păstorul din lumea antică, plictisit să-și tragă boul la pas prin țară, ca să-l schimbe cu griu sau cu ulei, a fost o descoperire simplă să ia o bucată de piele și să zgirie sau să împrime pe ea imaginea unui bou (sau „pecus“), să o bage în buzunar și să-i zică „pecunia“, bani. Și totuși, trocul a devenit astfel vînzare, banul de piele a devenit ban de aur, iar toate minunile existente au fost întrecute de altele, deoarece acum avem Rothschild și datorii publice britanice“.

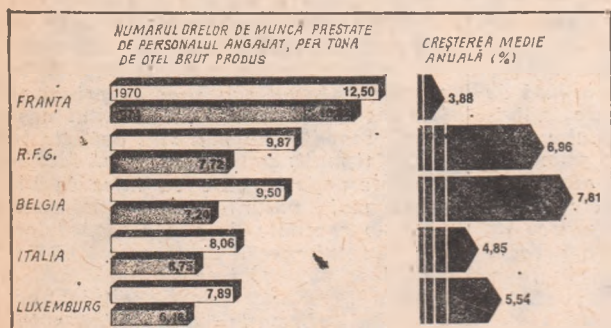
Datorită selecției, omenirea a renunțat cu timpul la mărfurile lipsite de calitățile necesare banilor și a recurs pînă la urmă la metale : aramă, fier, aur, argint, electrum (aliaj nativ de aur și argint), rareori platină. Tot prin selecție, argintul și mai tîrziu aurul au ajuns să elimine metalele comune, iar aurul a ajuns să elimine argintul.

Este știut că înainte de monezile de aur au circulat obiecte-bani de aur. În țara noastră au fost găsite tezaure de obiecte-bani datînd aproximativ din epoca fierului (la noi, sec. VIII î.e.n.). Ele cuprind piese de aur de aceeași mărime, în general sub formă de inele sau brățări. Tezaurul de la Turnu Măgurele cuprinde 433 inele de aur. La Grădiștioara și Zăvideni au fost descoperite inele late sau subțiri și din sîrmă rotundă de aur.

Reminiscente ale timpului cînd banii, indiferent de forma lor, erau în primul rînd marfă, găsim și în stadiul adoptării metalului ca instrument mo-

Productivitate comparată

SIDERURGIA, una dintre ramurile industriale cele mai afectate de recenta criză economică din țările capitaliste, se caracterizează între altele prin de-

Valoarea cercetării fundamentale

CARE ESTE „valoarea“ activității depuse de un om de știință, de un cercetător, mai ales atunci când el lucrează într-un domeniu sau altul al cercetării fundamentale și când rezultatele pe care le obține nu-și găsesc o reflectare imediată în practică? De această problemă se ocupă o disciplină aparte, în curs de constituire și afirmare — „științometria“. Studiile efectuate în acest sens într-un șir de țări dezvoltate se izbesc de dificultățile obiective ale delimitării unuia sau mai multor criterii de bază, care să conducă la stabilirea unor indicatori de evaluare a conținutului muncii de cercetare. Să fie apreciată aceasta după numărul de studii și articole publicate, după audiența (frecvența citării) pe care au cunoscut-o unele dintre ele în lumea științifică (spre a le distinge de articolele care nu fac — după o formulare expresivă — decât zgomot informațional) sau de alte criterii? Asupra acestor probleme își concentrează atenția „științometria“. Și poate nu e departe momentul când productivitatea muncii savanților ocupați în cercetarea fundamentală, aportul lor real la progresul științei și tehnicii va putea fi dimensionat, la rîndul său, după criterii științifice.

Glucosa care creează suspans

ÎN CERCURILE de specialitate din Occident se comentează posibilitatea izbucnirii, într-un viitor apropiat, a unui „război al zahărului“. Dar nu între producătorii de zahăr din sfeclă și cei care-l obțin din trestie, partajindu-și piața în proporție de circa 40% și, respectiv, circa 60%. Este vorba de pătrunderea pe piața zahărului a unui nou

calaje sensibile ale productivității muncii, chiar și între țări cu un nivel relativ apropiat de dezvoltare, cum sînt, de pildă, statele membre ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului.

Din graficul alăturat, rezultă că — dintre țările menționate — un nivel mai ridicat al productivității muncii se întregistrează în oțelăriile din Luxemburg și Italia, în timp, ce ritmuri mai înalte de creștere a acestora au realizat, în anii 1970—1974, siderurgia belgiană și cea vest-germană. În anii mai recentți, concurența crescîndă pe piața produselor siderurgice a făcut ca urmărirea productivității comparate a muncii să devină deosebit de actuală, atît în cadrul CECO cît și în confruntarea producătorilor vest-europeni (și americani), mai ales cu cei japonezi.

produs — glucoza izomerizată, cunoscută și sub denumirea de „zahăr din porumb“ care a creat o stare de suspans pe această piață.

După ce au cîștigat anumite poziții în S.U.A. și Japonia, unde zahărul din porumb este utilizat îndeosebi în industria biscuiților și a băuturilor răcoritoare, firmele producătoare din țările amintite pregătesc o ofensivă asupra pieței vest-europene, beneficiind de avantajul unor costuri mai reduse decît ale zahărului din sfeclă sau trestie. Întrucît la aceasta se adaugă și faptul că instalațiile de prelucrare a porumbului în glucoză izomerizată sînt de dimensiuni mult mai modeste decît cele ale fabricilor de zahăr tradiționale, specialiștii examinează în prezent perspectivele unor mutații atît în industria zahărului, cît și în structura pieței respective.

Șomeri cu diplomă de ingineri

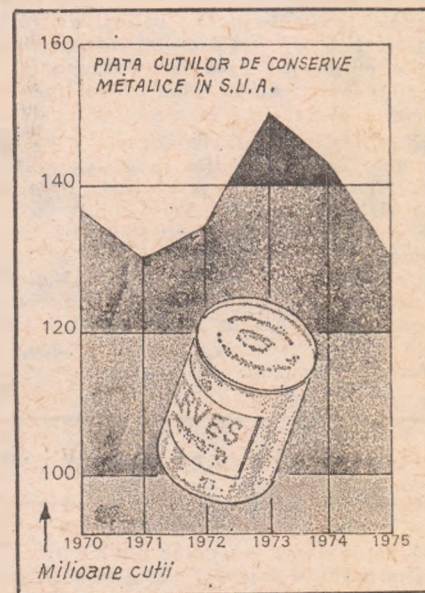
ÎNTR-UN ARTICOL publicat în suplimentul său din luna octombrie a.c. revista *L'Usine Nouvelle* analizează situația șomajului în rîndurile cadrelor tehnice din Franța, evidențiind că — în cadrul acestora — cei mai afectați sînt inginerii; ei reprezintă 30% din totalul cadrelor înscrise la agenția corespunzătoare de plasare (Apec). În plus, durata medie de șomaj este ridicată și crește în raport cu vîrsta șomerului. Astfel, la media de 22 săptămîni de șomaj (pînă la găsirea unui nou post) se adaugă încă patru săptămîni pentru inginerii în vîrstă de 40—50 ani și șase săptămîni în cazul celor avînd peste 50 de ani. Se constată, de asemenea, că inginerii specializați în minerit sau siderurgie au nevoie, în medie, de șapte săptămîni în plus față de cei din industria materialelor de construcții pentru a putea găsi un nou plasament. Pe de altă parte, mai ridicată decît în rîndul altor categorii de cadre tehnice este printre in-

gineri și proporția „tinerilor absolvenți șomeri“: în Franța aceștia reprezintă 44% din totalul inginerilor care șomează.

Cutiile pentru conserve: contestare și consolare

CONTESTAREA de către ecologi a cutiei pentru conserve în S.U.A. — țară în care industria producătoare realizează o cifră de afaceri de 6 miliarde de dolari pe an — are la bază două argumente: toxicitatea plumbului utilizat la sudare și faptul că, după utilizarea conținutului, cutia este aruncată, cel mai adesea la întimplare. În cazul conservelor este greu de conceput primirea înapoi a cutiilor în schimbul restituirii unei garanții sau a prețului acestora, așa cum s-a hotărît în privința altor ambalaje în baza unor legi anti-poluare adoptate în urma referendumurilor organizate recent în mai multe state americane.

Înlocuirea oțelului cu aluminiul la fabricarea cutiilor pentru a evita sudura cu plumb, prezintă și ea o serie de inconveniente: prețul aluminiului aproape s-a dublat în ultimii doi ani, în vreme ce prețul oțelului a sporit cam o dată și jumătate; utilizarea aluminiului presupune instalații de fabricație mai costisitoare; aluminiul este mai bun conducător de căldură decît oțelul, ceea ce, dacă nu dăunează băuturilor, dăunează în schimb conservării alimentelor. În plus, scrie „*Business Week*“, cutia pentru conserve are de suportat o concurență crescîndă din partea atît a sticlei (din cantitatea totală a băuturilor care se desfac anual în S.U.A. în diferite ambalaje, 30% se vînd în

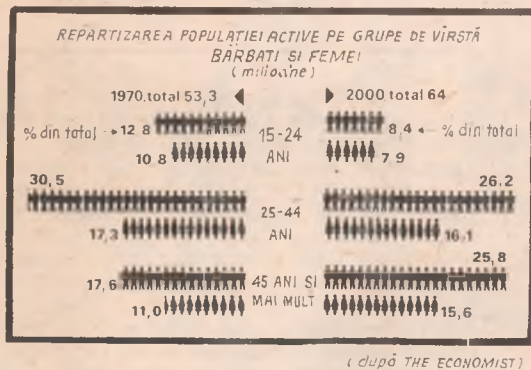

sticle), cît și din partea materialului plastic, în ciuda creșterii prețului materiei prime — petrolul — din care se fabrică acesta.

O singură consolare pentru industria cutiilor de conserve: piața mondială a băuturilor în cutii metalice se află în plină expansiune.

„Încărunțirea” miinii de lucru

ESTE UN FAPT cunoscut că o tendință de scădere a fertilității și, de altă

parte, creșterea duratei medii de viață duc în prezent în diferite țări ale lumii la „îmbătrânirea” populației, mai precis la sporirea ponderii grupelor de vârstă dincolo de 40—45 de ani. Cum este firesc, fenomenul se răsfiră și în structura populației active. Graficul, bazat pe date de prognoză ale Organizației

Internaționale a Muncii, ilustrează liniile mari ale acestor preferențe structurale pe cazul Japoniei. Între 1970 și anul 2000 are loc, conform acestor date, deplasarea unei optimi (12,8%) din populația activă totală, din grupele de vârstă cuprinse între 15—24 și 25—44 de ani spre grupa celor în vârstă de 45 de ani și mai mult. Participarea femeilor la acest proces este ceva mai redusă decât media pe întreaga populație activă, iar ca rezultat final ponderea miinii de lucru feminine în total cunoaște o ușoară creștere — de la 39,1% la 39,6%.

la nu servise întotdeauna la informare, ci uneori mai curând la obținerea...
licență. Într-adevăr, ținem a înregistrat procesul intens al de multe ori mai mari firme de deservire cu amănuntul din S.U.A., acuzată de Comisia federală pentru comerț că face reclamă pentru produse ieftine și apoi, când ele sînt solicitate de cumpărător, mărfurile respective sînt prezentate neatrăgător sau declarate ca epuizate pentru a determina cumpărătorul să achiziționeze alte produse, mai scumpe.

Fiind vorba de învinuire care privește interesele a milioane de cumpărători — Sears are vânzări anuale de 13 miliarde dolari și 21 milioane de conturi de clienți — ar fi fost firesc ca procesul să se bucure de cea mai largă publicitate. Ecoul a fost însă neobișnuit de redus, notează **Columbia Journalism Review**. Deosebit de remarcabilă, comentează publicația, a fost tăcerea presei din Chicago — oraș unde se află sediul central al firmei. Nici zierele mai mici, nici The Chicago Tribune (tiraj 750 000) nu au socotit de cuviință să-și informeze cititorii. Amănunt poate nu lipsit de importanță, notează revista amintită: The Chicago Tribune încasează anual de la Sears 5 milioane de dolari pentru publicitate. Ceea ce în cazul de față, după cum se vede, a asigurat nu publicitatea, ci tăcerea...

O noua revoluție feroviara?

ÎN PATRIA lui George Stephenson, părintele căilor ferate, progresul în materie este impulsionat astăzi de amenințarea ce-o reprezintă pentru transportul feroviar automobilul și avionul. În faza de prototip se află un tren care în 1975 a realizat în cadrul unor probe viteza orară de 245 km.

Dar această creație, asemuită de presa engleză cu ceea ce în aeronautică ar fi nu numai „Concorde”, ci chiar un succesor al acestui avion, mai necesită cîteva ani de încercări. Pînă atunci, pentru a nu amîna prea mult proiectata „revoluție feroviara”, s-a hotărît înglobarea tuturor noutăților tehnologice ale domeniului într-un tren capabil să atingă 200 km pe oră. Acesta, numit Inter-City 125 (cifra exprimă viteza sa maximă în mile), este cu aproximativ un sfert mai rapid decît cel mai rapid tren care circulă actualmente în Anglia. Printre inovații, se numără, alături de un nou tip de boghiu, reducerea greutateii vagoanelor, fapt care face să scadă greutatea totală a trenului de la 466 tone, cît ar fi fost în mod normal, la 383 tone, grație folosirii materialelor plastice la confecționarea ușilor, a compartimentelor de igienă și a cabinei conducătorului trenului.

Cei 4 500 CP cu care este prevăzut trenul îi permit să atingă viteza de 160 km pe oră în numai trei minute și jumătate de la pornire și, mergînd cu viteza de 200 km pe oră, să oprească pe un interval de 1 400 m. Au fost construite și livrate circa 15 astfel de trenuri, și de patru ori mai multe sînt în construcție. Dar ambiția constructorilor este mai departe aceea de a-i devansa, în termeni relativii se înțelege, pe omologii lor din aeronautică.

Irigații... marine

EXPERIENȚE interesante se efectuează de mai mulți ani, într-o serie de țări din lume, în ceea ce privește irigația culturilor agricole cu apa mării.

Pe litoralul baltic al Uniunii Sovietice (în Estonia) culturile de orz, lăcună, varză ș.a. — irigate cu apă de mare — au dat recolte cu 20—40% superioare mediei obținute pe mai mulți ani anteriori. Și aceasta, fără ca să se constate un proces de sărăturare a solurilor respective, ploile de toamnă și primăvara spălînd sarea și transportînd-o înapoi în mare. În S.U.A. pe aceeași cale s-a realizat un spor de 25% la recolta de orez, experiențele continuînd în cultura grîului, orzului, pălăgelelor roșii etc.

Oamenii de știință consideră că, alături de săruri, apa marină conține numeroase substanțe care favorizează dezvoltarea plantelor. În cadrul experiențelor respective se urmărește, de asemenea, obținerea unor soiuri de plante agricole care să poată fi cultivate cu succes pe solurile sărăturoase (respectiv aproximativ o zecime din terenurile cultivate pe glob). Ceea ce reprezintă o cale mult mai economicoasă decît cea — utilizată în prezent — de desalinizare a terenurilor sărăturoase sau a apei folosite pentru irigații.

Între publicitate și tăcere

FIRMA SEARS, Roebuck and Co. cheltuiește anual pentru publicitate suma de 317 milioane dolari. Dar aceas-

Fară pălărie

NUMAI UNUL din o sută de francezi mai poartă astăzi pălărie de fetru; în alte țări proporția nu este cu mult mai mare. De aceea, una cîte una, fabricile care le produceau, dacă nu și-au diversificat între timp activitatea, sînt nevoite să-și închidă porțile. Cauzele —

relevă revista „L'Express” — sînt multiple: evoluția modei (cine dintre cei care poartă blugi — și sînt destui — ar avea ideea să-și pună pe cap o pălărie?), schimbarea mentalității potrivit căreia pălăria de fetru ar fi un simbol al reușitei sociale, extinderea circulației cu autoturismul, și implicit reducerea celei de jos, scăderea exportului.

UN MILION DE LOCUINȚE

(Urmare din pag. 11)

unor locuințe, ca urmare a lipsei de îngrijire corespunzătoare atât din partea organismelor special create în acest scop, cât și din partea locatarilor. Prolungirea duratei de utilizare a locuințelor construite în ultimii 15 ani și chiar creșterea, prin unele amenajări, a confortului lor pot reprezenta o contribuție importantă la soluționarea generală a problemei spațiului locativ.

Cît privește **renovarea urbană**, înțelegem ca o activitate complexă de sporire a contribuției fondului construit vechi și încă bun (prin supraetajare, separări pe unități unifamiliale, amenajări spațiale de băi și bucătării, racordarea la alimentarea cu apă, canalizare și termoficare), **aceasta poate constitui în unele localități o contribuție la rezolvarea problemei locuințelor, cu cheltuieli materiale și energetice mai reduse decît construcția din nou.** Nu trebuie neglijate nici aspectele funcționale și estetice interioare ale locuințelor, domeniu în care mai sînt de adus îmbunătățiri pentru a le adapta cerințelor diversificate și crescînde ale populației.

În concluzie — și fără a epuiza această problemă majoră, cu multiple consecințe economice și sociale — **cincinalul 1976—1980, cu construcția prevăzută a unui milion de locuințe, reprezintă un pas înainte mare, esențial pentru realizarea politicii partidului în acest domeniu. Pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.**

Apare necesar, în îndeplinirea operativă și conștiincioasă a indicațiilor conducerii de partid și de stat, să se desfășoare **o activitate creatoare de cercetare științifică, proiectare și execuție**, la nivel central și local, **pentru găsirea căilor și mijloacelor adecvate realizării acestor prevederi cu cea mai mare eficiență economică și socială posibilă.** În acest context, introducerea unor metodologii moderne, a unor metode și modele matematice utilizate pe plan mondial și adaptate condițiilor și specificului situației noastre, vor reprezenta o contribuție directă la realizarea sarcinilor privind soluționarea problemei locuințelor — condiție pentru avîntul bunăstării și civilizației întregului popor.

Recensămîntul populației și al locuințelor

(Urmare din pag. 17)

Principal element constitutiv al avuției naționale și factor hotărîtor al creșterii economice.

Soluțiile economice converg spre

ideea accentuării caracteristicilor dezvoltării intensive — cincinalul actual este al revoluției științifice și tehnice — absolut necesară nu numai în planul creșterii eficienței muncii sociale și al accelerării ritmurilor dezvoltării, ci și ținînd seama de faptul că resursa demografică a populației ocupate devine tot mai limitată.

★

RECENSĂMÎNTUL populației și locuințelor din 1977 va completa informația necesară pentru caracterizarea și analiza modificărilor reliefate. În acest cadru capătă o importanță deosebită formularea și elaborarea unui proces complex de valorificare a rezultatelor recensămîntului, printr-o prelucrare corespunzătoare. Schemelor clasice de prelucrare a datelor trebuie să li se adauge altele noi pe care să le sugereze științele care sînt interesate în cercetarea acestui „condominium” care este populația: economia, sociologia, demografia, urbanistica — în primul rînd. Avem în vedere, de pildă, o prelucrare combinată a populației active pe sexe și vîrste, combinată cu nivelul de instruire pe ramurile și subramurile economiei naționale care să ofere demografiei economice posibilitatea de a determina stocul de învățămînt după vîrstă, pe ramuri și, eventual, după alte caracteristici. Deosebit de utilă ar fi cunoașterea raportului dintre structura profesională și cea ocupațională, a repartizării teritoriale a stocului de învățămînt al populației active. S-ar putea obține, astfel, cu suficientă precizie, imaginea ramurilor „tinere”. „Instruite” din economia națională în vederea unor calcule de eficiență economică, prin corelarea acestor caracteristici cu cele ce țin de înzestrarea tehnică a ramurilor. Într-un cuvînt, elementele furnizate de recensămînt, deschid perspective promițătoare pentru importante generalizări de ordin teoretic și practic, precum și pentru realizarea unor studii prospective pertinente.

GOLD STORY

(Urmare din pag. 39)

Bretton Woods. Cu un prilej recent, reprezentantul aceleiași puteri care afirmase că aurul nu se va mai întoarce niciodată în sistemul monetar, a declarat următoarele: „Decizia istorică de a fi lichidat rolul monetar al aurului... este... o sursă de tărie în sistemul (monetar — n.n.) revizuit. Procedînd în felul acesta, noi eliminăm un element major de instabilitate din sistemul monetar. Înălțurarea aurului din centrul sistemului... este un pas spre realism și spre un sistem monetar mai rațional și mai stabil”.

Ce se va întimpla după înălțurarea aurului din sistemele monetare? Este cert că omenirea nu se va înapoia la formele monetare și la mărfurile monetare diverse care au premers aurului. Nimeni nu-și închipuie că pe viitor, tranzacțiile și operațiile monetare, afacerile de bursă de la New York, calculele Rothschildilor sau datoriile publice (în continuare) ale britanicilor se vor exprima în securi, pumnale, săgeți sau virfuri de lance, nici în ara-

mă, bronz, fier și nici chiar în argint. Formele monetare sînt cele pe care le cunoaștem din practica actuală, însă ele nu vor mai avea nici o ancorare în aur.

„Viitorul aurului ? O nebuloasă!”

DEMONETIZAREA aurului și a oricărei alte valori materiale, inevitabilă istoricește, constituie punctul final — probabil grăbit din cauza unor interese politice — al unui întreg proces care dăinuie de decenii. Există păreri potrivit cărora aurul monetar era de mult un anacronism, deoarece „însuși etalonul aur, considerat adeseori ca fiind zenitul rolului monetar al aurului, ar trebui mai curînd să fie apreciat ca reprezentînd începutul eliminării aurului din acest rol”, așa cum se exprima de curînd, în revista americană „Foreign Affairs, cunoscutul economist de Vries.

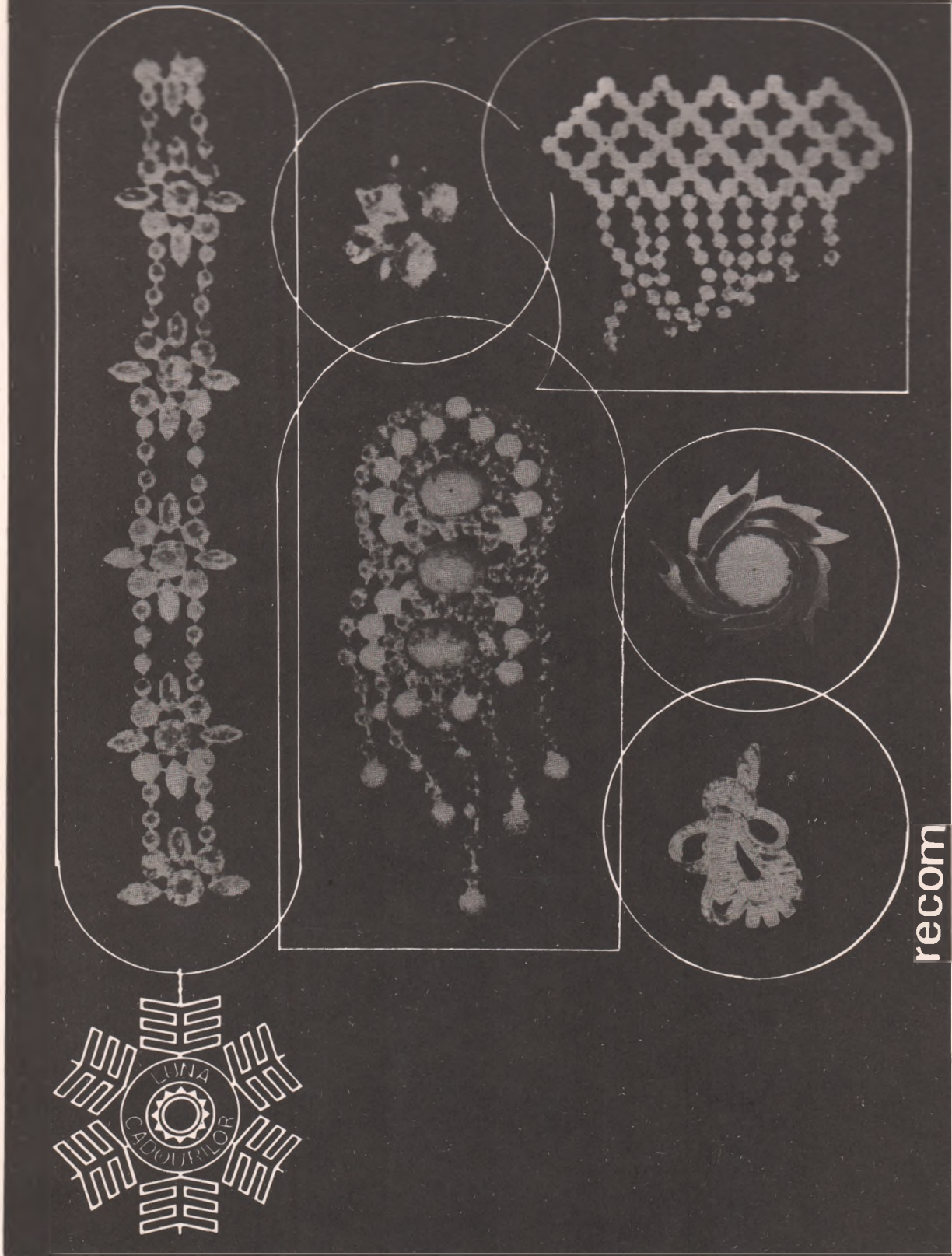
Dacă lăsăm la o parte subtilitățile dialectice, cum se întrevește viitorul aurului ?

În acest domeniu, totul este, potrivit altei păreri, „o nebuloasă”. Pe de o parte, acest metal a fost repudiat din relațiile monetare. Pe de alta, băncile centrale — inclusiv Sistemul federal de rezerve din S.U.A. — n-au renunțat la rezervele lor de aur. În timp ce Fondul Monetar Internațional — la presiunile americane — își vinde aurul la licitație (este drept, într-un ritm lent), unele bănci cumpără aur. Pe de o parte, abolirea prețului oficial al aurului a fost prezentată ca actul de deces al aurului monetar. Pe de alta, recunoașterea prețului liber al aurului și viitorul drept al băncilor centrale de a cumpăra și vinde aur la acest preț sînt considerate ca o „dezghețare” a aurului, o cale de reintrare a lui în circuitul economic. Pe de o parte, cercurile americane au determinat punerea în vînzare a aurului de către F.M.I. pentru a face să se prăbușească prețul aurului. Pe de alta, licitațiile de aur, au înregistrat nu o prăbușire, ci în cel mai rău caz o menținere a prețului la un nivel destul de ridicat. Lista ar putea fi continuată.

Aurul, devenit o simplă marfă, va continua indiscutabil să fie o valoare, deci un mijloc de rezervă superior oricărui alt mijloc, inclusiv valutele de rezervă (dolarul, lira sterlină) și drepiturile speciale de tragere. Rămînînd mijloc de rezervă, înseamnă că, practic, aurul nu este complet exclus din sistemele monetare. Rămînînd o bogăție, aurul va constitui și în viitor un instrument de echilibrare a balanței de plăți. Ca și de garantarea a împrumuturilor. Dar dacă instrumentele monetare abstracte, roase de o inflație fără sfîrșit, vor începe la rîndul lor să fie repudiate de public ?

Bătrînul fetei, aruncat la lada cu gunoi a istoriei, continuă să neliniștească conștiința umană, să provoace dureri de cap politicienilor și economiștilor, ca în întreaga lui istorie milenară.

MICI CADOURI DE MARE EFECT

In LUNA CADOURILOR – luna marilor bucurii, magazinele comerțului de stat sînt aprovizionate cu un bogat sortiment de broșe din metal, simple, cu strasuri și cu pietre colorate, cercei, clipsuri, coliere simple și cu strasuri, mărgelile perlate, inele simple și cu pietre colorate.

Rețineți!

O broșă sau o brățară, un inel sau un colier sînt mici cadouri de mare efect!

CASA DE MODĂ "MODEX" DIN TIMIȘOARA

P-ța Huneade nr. 2

Unitate model a Uniunii Județene a Cooperativelor Meșteșugărești din județul Timiș

execută la comandă, conform exigențelor clienței, lucrări de bună calitate prin personalul de înaltă calificare în următoarele domenii :

- îmbrăcăminte pentru femei și bărbați
- lenjerie pentru femei și bărbați
- tricotaje pentru femei
- pălării pentru femei
- încălțăminte pentru femei și bărbați
- corsete pentru femei

De asemenea oferă următoarele produse :

- încălțăminte pentru femei și bărbați
- articole de marochinărie
- tricotaje pentru copii
- îmbrăcăminte pentru femei și bărbați

Rețeaua de desfacere a Casei de Modă pune la dispoziția populației produse specifice de artă populară și artizanat : covoare, țesături, articole de artizanat din lemn, articole din cupru bătut, ceramică, articole de îmbrăcăminte cu motive de artă populară.

În modernele unități ale Casei de Modă vi se oferă servicii prompte și de calitate de către un personal specializat în :

- coafură
- manichiură
- pedichiură
- cosmetică
- f o t o (alb - negru și color)
- reparații ceasuri

Unitățile sînt dotate cu aparatură modernă.

Unitatea de bijuterie oferă într-o mare varietate de modele bijuterii de aur și argint. În schimbul aurului și argintului și al valorii manoperei se poate obține pe loc bijuteria dorită.

Totodată, saloanele Casei de Modă „MODEX” - prin expoziția permanentă - oferă o gamă largă de modele de mobilier clasic și modern la comandă. Mobilierul se execută din :

- lemn
- lemn sculptat
- înlocuitor de lemn
- metal, combinat cu sticlă și mase plastice.

Se mai execută confecții de perdele și galerii, montate la cerere la domiciliul clientului.

Vizitînd Casa de Modă „MODEX” din Timișoara veți fi serviți prompt și ireproșabil.

